

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 23.2.2017
COM(2016) 864 final

2016/0380 (COD)

Predlog

DIREKTIVA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o skupnih pravilih notranjega trga električne energije

(prenovitev)

(Besedilo velja za EGP)

{SWD(2016) 410}

{SWD(2016) 411}

{SWD(2016) 412}

{SWD(2016) 413}

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

- **Razlogi za predlog in njegovi cilji**

Ozadje politike

Evropski državljani precejšen del svojih prihodkov porabijo za energijo, poleg tega je energija pomemben vir za evropsko industrijo. Obenem ima energetske sektor ključno vlogo pri izpolnjevanju zaveze k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov v Uniji za najmanj 40 % do leta 2030, pri čemer naj bi se delež obnovljivih virov energije do tega leta povečal na 50 %.

Predlogi za prenovitev direktive o skupnih pravilih za notranji trg električne energije, uredbe o trgu električne energije in uredbe o ustanovitvi Agencije Evropske unije za sodelovanje energetske regulatorjev so del obsežnejšega svežnja pobud, ki ga je pripravila Komisija (z naslovom Čista energija za vse Evropejce). Sveženj obsega ključne predloge Komisije za izvajanje energetske unije, kakor je predvideno v časovnem načrtu za energetsko unijo.¹ Vključuje tako zakonodajne predloge kot tudi nezakonodajne pobude za oblikovanje okvira, ki bo spodbujal in omogočal konkretne koristi za državljane ter delovna mesta, rast in naložbe, obenem pa prispeval k vsem petim razsežnostim energetske unije. Ključne prednostne naloge svežnja so torej energijska učinkovitost, svetovni vodilni položaj Evropske unije na področju obnovljivih virov energije in poštena obravnava odjemalcev energije.

Tako Evropski svet² kot tudi Evropski parlament³ sta večkrat poudarila, da je dobro delujoč povezan trg energije najboljši sredstvo za zagotavljanje dostopnih cen energije in zanesljive oskrbe z energijo ter za omogočanje stroškovno učinkovitega vključevanja in razvoja večjih količin električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov. Konkurenčne cene so bistvene za doseganje rasti in blaginje odjemalcev v Evropski uniji, zato so osrednji del energetske politike Unije. Sedanja zasnova trga električne energije temelji na pravilih tretjega energetskega svežnja,⁴ ki je bil sprejet leta 2009. Ta pravila so bila pozneje dopolnjena z zakonodajnimi predpisi za preprečevanje zlorabe trga⁵ izvedbenimi zakonodajnimi predpisi o trgovanju z električno energijo in pravili o delovanju omrežja⁶. Notranji trg energije v Uniji

¹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru, Odboru regij in Evropski investicijski banki: Okvirna strategija za trdno energetsko unijo s podnebno politiko, usmerjeno v prihodnost, COM(2015) 080 final.

² Izid 3 429. seje Sveta za promet, telekomunikacije in energijo z dne 26. novembra 2015, 14632/15, izid 3 472. seje Sveta za promet, telekomunikacije in energijo z dne 6. junija 2016, 9736/16.

³ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 13. septembra 2016 o novi zasnovi trga (P8_TA(2016) 0333).

⁴ Direktiva 2009/72/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z električno energijo in o razveljavitvi Direktive 2003/54/ES (UL L 211, 14.8.2009, str. 55–93) (v nadaljnjem besedilu: direktiva o električni energiji); Uredba (ES) št. 714/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o pogojih za dostop do omrežja za čezmejne izmenjave električne energije in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1228/2003 (UL L 211, 14.8.2009, str. 15–35) (v nadaljnjem besedilu: uredba o električni energiji); Uredba (ES) št. 713/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o ustanovitvi Agencije za sodelovanje energetske regulatorjev. UL L 211, 14.8.2009, str. 1 (v nadaljnjem besedilu: uredba o ACER),

⁵ Uredba (EU) št. 1227/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o celovitosti in preglednosti veleprodajnega energetskega trga (UL L 326, 8.12.2011, str. 1–16); Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 1348/2014 z dne 17. decembra 2014 o sporočanju podatkov v skladu s členom 8(2) in (6) Uredbe (EU) št. 1227/2011 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 363, 18.12.2014, str. 121–142).

⁶ Uredba (EU) št. 1227/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o celovitosti in preglednosti veleprodajnega energetskega trga (UL L 326, 8.12.2011, str. 1–16); Uredba Komisije (EU) št. 543/2013 z dne 14. junija 2013 o predložitvi in objavi podatkov na trgih z električno energijo ter

temelji na ustaljenih načelih, kot so pravica tretjih strani do dostopa do elektroenergetskih omrežij, prosta izbira dobavitelja za odjemalce, čvrsta pravila o ločevanju, odprava ovir za čezmejno trgovanje, tržni nadzor s strani neodvisnih energetskih regulatorjev ter vseevropsko sodelovanje regulatorjev in upravljavcev omrežij v Agenciji za sodelovanje energetskih regulatorjev (v nadaljnjem besedilu: ACER) in Evropski mreži operaterjev prenosnih sistemov (v nadaljnjem besedilu: ENTSO).

Tretji energetski sveženj je odjemalcem prinesel viden napredek. Z njegovim izvajanjem se je povečala likvidnost evropskih trgov električne energije, znatno se je povečalo tudi čezmejno trgovanje. Odjemalci v številnih državah članicah imajo zato večjo izbiro. Večja konkurenca predvsem na veleprodajnih trgih je pripomogla k brzdanju veleprodajnih cen. Nove pravice odjemalcev, uvedene s tretjim energetskim svežnjem, so jasno izboljšale položaj odjemalcev na trgih energije.

Novosti so povzročile temeljne spremembe na evropskih trgih električne energije. Delež električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov, se je močno povečal. Prehod na obnovljive vire energije se bo nadaljeval, saj je ključni pogoj za izpolnitev obveznosti Unije na podlagi Pariškega sporazuma o podnebnih spremembah. Zaradi fizičnih lastnosti obnovljivih virov energije in proizvodnje električne energije iz njih (ta je v primerjavi s tradicionalno proizvodnjo električne energije bolj spremenljiva, manj predvidljiva in razpršena) je treba tržna pravila in pravila o delovanju omrežij prilagoditi bolj prožni naravi trga. Državno posredovanje, ki je pogosto neusklajeno zasnovano, je povzročilo izkrivljanja veleprodajnega trga električne energije, kar je imelo negativne posledice za naložbe in čezmejno trgovanje⁷. Do znatnih sprememb je prišlo tudi na tehnološkem področju. Z električno energijo se trguje po skoraj vsej Evropi prek t. i. spajanja trgov, kar skupno organizirajo borze električne energije in operaterji prenosnih sistemov. Digitalizacija ter hitri razvoj merjenja porabe energije prek interneta in internetnih rešitev za trgovanje industriji, podjetjem in celo gospodinjstvom omogočata proizvodnjo in shranjevanje električne energije ter udeležbo na trgih električne energije prek t. i. rešitev prilagajanja odjema. Za trg električne energije bo naslednje desetletje značilna bolj spremenljiva in razpršena proizvodnja električne energije, večja soodvisnost držav članic in nove tehnološke priložnosti, s katerimi lahko odjemalci zmanjšajo račune in dejavno sodelujejo na trgih električne energije prek prilagajanja odjema, lastne porabe in shranjevanja.

Cilj te pobude za novo zasnovo trga električne energije je prilagoditi sedanja tržna pravila novim tržnim razmeram, tako da se omogoči prosti pretok električne energije tja, kjer je najbolj potrebna, kadar je najbolj potrebna, in sicer prek neizkrivljenih cenovnih signalov, hkrati pa okrepiti vlogo odjemalcev, čim bolj izkoristiti prednosti, ki jih državljanom

spremembi Priloge I k Uredbi (ES) št. 714/2009 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 163, 15.6.2013, str. 1–12); Uredba Komisije (EU) 2015/1222 z dne 24. julija 2015 o določitvi smernic za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti (UL L 197, 25.7.2015, str. 24–72); Uredba Komisije (EU) 2016/631 z dne 14. aprila 2016 o vzpostavitvi kodeksa omrežja za zahteve za priključitev proizvajalcev električne energije na omrežje (UL L 112, 27.4.2016, str. 1–68); Uredba Komisije (EU) 2016/1388 z dne 17. avgusta 2016 o vzpostavitvi kodeksa omrežja za priključitev odjemalcev (UL L 223, 18.8.2016, str. 10–54); Uredba Komisije (EU) 2016/1447 z dne 26. avgusta 2016 o vzpostavitvi kodeksa omrežja za zahteve za priključitev visokonapetostnih sistemov prenosa z enosmernim tokom in modulov v proizvodnem polju, priključenih na enosmerni tok, na omrežje (UL L 241, 8.9.2016, str. 1–65); Uredba Komisije (EU) 2016/1719 z dne 26. septembra 2016 o določitvi smernic za terminsko dodeljevanje zmogljivosti (UL L 259, 27.9.2016, str. 42–68); druge smernice in omrežne kodekse so države članice odobrile in naj bi bili kmalu sprejeti.

⁷ Glej sporočilo Komisije z naslovom Vzpostavitev notranjega trga električne energije in čim boljši izkoristek javnega posredovanja (C(2013) 7243 final z dne 5. 11. 2013).

omogoča čezmejna konkurenca, ter zagotoviti ustrezne signale in spodbude za naložbe, ki so potrebne za razogljičenje energetskega sistema Unije. Poleg tega ta pobuda daje prednost energijsko učinkovitim rešitvam ter prispeva k doseganju vodilnega položaja v svetu na področju proizvodnje energije iz obnovljivih virov in s tem k doseganju cilja Unije – ustvarjanju delovnih mest, rasti in privabljanju naložb.

Prilagoditev tržnih pravil

Obstoječa tržna pravila temeljijo na prevladujočih proizvodnih tehnologijah zadnjega desetletja, to so centralizirane velike elektrarne na fosilna goriva z omejeno udeležbo odjemalcev. Pravila je treba prilagoditi, ker bodo imeli spremenljivi obnovljivi viri energije v prihodnosti vse pomembnejšo vlogo pri mešanici virov energije in ker je treba odjemalcem po želji omogočiti sodelovanje na trgih. Kratkoročni trgi električne energije, ki omogočajo čezmejno trgovanje z električno energijo iz obnovljivih virov, so ključnega pomena za uspešno vključevanje teh virov v trg. Razlog za to je, da je mogoče večino proizvodnje energije iz obnovljivih virov (zaradi negotovih vremenskih razmer) natančno predvideti tik pred dejansko proizvodnjo. Vzpostavitev trgov, ki omogočajo udeležbo tik pred dejansko dobavo (t. i. trgi znotraj dneva ali izravnalni trgi), je bistvena za to, da se proizvajalcem električne energije iz obnovljivih virov omogoči prodaja energije po pravičnih pogojih in se poveča likvidnost trga. Kratkoročni trgi bodo udeležencem omogočili nove poslovne priložnosti za ponujanje rezervne energije v času večjega odjema in pomanjkanja energije iz obnovljivih virov. To vključuje možnost, da odjemalci spremenijo odjem (prilagajanje odjema), kot tudi upravljavce obratov za shranjevanje energije ali prilagodljive proizvajalce. Medtem ko je lahko obvladovanje spremenljivih virov energije v manjših regijah zelo drago, lahko združevanje spremenljive proizvodnje energije na večjih območjih odjemalcem omogoči znatne prihranke. Kljub temu povezanih kratkoročnih trgov še vedno ni.

Zaradi pomanjkljivosti sedanje tržne ureditve je energetski sektor manj privlačen za nove naložbe. Ustrezno povezan tržno osnovan energetski sistem, pri katerem cene sledijo tržnim signalom, bo učinkovito spodbudil potrebne naložbe v proizvodnjo in prenos energije in zagotovil naložbe tam, kjer jih trg najbolj potrebuje. S tem bo zmanjšal potrebo po državno načrtovanih naložbah.

Trenutno državna tržna pravila (npr. omejitve cen) in državne intervencije preprečujejo, da bi cene odražale obdobja pomanjkanja električne energije. Poleg tega cenovna območja vedno ne odražajo dejanskega pomanjkanja, če so slabo oblikovana in namesto tega sledijo političnim mejam. Cilj nove zasnove trga je izboljšati cenovne signale, da bi ti spodbujali naložbe na območjih, kjer so te najbolj potrebne, in da bi namesto državnih meja odražali omejitve omrežja in središča odjema. Cenovni signali bi poleg tega morali omogočati ustrezno plačilo za prilagodljive vire (tudi za prilagajanje odjema in shranjevanje), saj so za te vire plačila potrebna krajša obdobja (npr. sodobne plinske elektrarne, ki se uporabljajo le ob konicah, ali zmanjšanje industrijskega odjema ob konični obremenitvi ali preobremenjenem sistemu). Učinkoviti cenovni signali zagotavljajo tudi učinkovito dispečiranje obstoječih proizvodnih zmogljivosti. Zato je treba nujno pregledati obstoječa pravila, ki izkrivljajo oblikovanje cen (npr. pravila, ki prednostno dispečirajo uporabo nekaterih naprav), da bi vključili in v celoti izkoristili možnosti prilagajanja, ki jih lahko omogoči odjem.

Postavitev odjemalcev v jedro trga energije

S popolno integracijo odjemalcev v industriji, podjetjih in gospodinjstvih v energetski sistem lahko preprečimo znatne stroške rezervne proizvodnje – stroške, ki bi jih drugače krili odjemalci. Tako bi odjemalci lahko imeli koristi zaradi cenovnih nihanj in dobiček zaradi

udeležbe na trgu. Dejavna udeležba odjemalcev je zato osnovni pogoj za uspešno in stroškovno učinkovito upravljanje energetskega prehoda.

Zagotavljanje nove vloge odjemalcev energije je ključna zaveza energetske unije. Sedanja tržna pravila odjemalcem pogosto ne omogočajo, da bi izkoristili te nove priložnosti. Čeprav lahko odjemalci proizvajajo in shranjujejo električno energijo ter upravljajo svojo porabo energije lažje kot kdaj koli prej, sedanja zasnova maloprodajnega trga preprečuje, da bi lahko v celoti izkoristili tovrstne priložnosti.

V večini držav članic odjemalci nimajo ali imajo le malo spodbude, da bi spremenili svojo porabo zaradi spreminjajočih se cen na trgu, saj cenovni signali v realnem času ne dosežejo končnih odjemalcev. Zakonodajni sveženj za novo zasnovo trga je priložnost za izpolnitev te zaveze. Bolj pregledni cenovni signali v realnem času bodo spodbudili udeležbo odjemalcev, tako posamično ali prek združevanja. Pripomogli bodo k bolj prilagodljivemu sistemu električne energije in olajšali vključevanje električne energije iz obnovljivih virov. Tehnološki napredek poleg omogočanja znatnih prihrankov energije za gospodinjstva pomeni, da naprave in sistemi, kot so pametna bela tehnika, električna vozila, električno ogrevanje, klimatske naprave in toplotne črpalke v izoliranih stavbah ter daljinsko ogrevanje in hlajenje, samodejno sledijo cenovnim nihanjem in v velikem obsegu ponujajo znaten in prilagodljiv prispevek za elektroenergetsko omrežje. Da bi odjemalcem omogočili finančne koristi na podlagi teh novih priložnosti, morajo imeti dostop do namenskih pametnih sistemov in pogodbe za dobavo električne energije z dinamičnimi cenami, povezanimi s prometnim trgom. Poleg tega da lahko odjemalci prilagajajo svojo porabo glede na cenovne signale, se pojavljajo nove storitve odjema, pri katerih novi akterji na trgu ponujajo upravljanje porabe električne energije pri številnih odjemalcih, tako da jim plačujejo nadomestilo za njihovo prilagodljivost. Čeprav se te storitve že spodbujajo na podlagi obstoječe zakonodaje EU, je razvidno, da te določbe niso bile učinkovite pri odpravljanju osnovnih tržnih ovir, da bi ti ponudnike storitev lahko vstopili na trg. Te določbe je treba izboljšati, da bi dodatno spodbudili nove storitve.

V številnih državah članicah cene električne energije ne sledijo povpraševanju in ponudbi, temveč jih regulirajo javni organi. Regulacija cen lahko omeji razvoj učinkovite konkurence ter zavira naložbe in pojav novih udeležencev na trgu. Komisija se je zato v okvirni strategiji za energetske unijo⁸ zavezala, da bo postopno ukinila regulirane cene, ki so nižje od stroškov, in države članice spodbujala k določitvi časovnega načrta za postopno ukinjanje vseh reguliranih cen. Namen nove zasnove trga je zagotoviti, da so dobavne cene proste javnih intervencij, razen v ustrezno utemeljenih izjemnih primerih.

Hitro upadajoči stroški tehnologije pomenijo, da lahko vse več odjemalcev zmanjša svoje stroške energije z uporabo tehnologij, kot so strešni sončni kolektorji in akumulatorji. Lastna proizvodnja pa je še vedno ovirana, ker ni skupnih pravil za proizvajalce-odjemalce. Z ustreznimi pravili bi lahko odstranili te ovire, npr. z zagotavljanjem pravice odjemalcem, da proizvajajo energijo za lastno porabo in prodajajo presežke v omrežje, pri čemer se upoštevajo stroški in koristi za celotni sistem (npr. z ustrezno udeležbo pri stroških omrežja).

Lokalne energetske skupnosti so lahko učinkovit način za upravljanje energije na ravni skupnosti, tako da električno energijo, ki jo proizvajajo, porabljajo neposredno za napajanje ali (daljinsko) ogrevanje in hlajenje s priključkom na distribucijski sistem ali brez njega. Da bi zagotovili neoviran razvoj tovrstnih pobud, nova zasnova trga od držav članic zahteva, da uvedejo ustrezne pravne okvire, ki omogočajo njihove dejavnosti.

⁸ Glej sporočilo Komisije z naslovom Okvirna strategija za trdno energetske unijo s podnebno politiko, usmerjeno v prihodnost (COM(2015) 080).

Danes je več kot 90 % spremenljivih obnovljivih virov električne energije priključenih na distribucijsko omrežje. Integracija lokalne proizvodnje je dejansko pripomogla k znatnemu povečanju omrežnin za gospodinjске odjemalce. Poleg tega so se drastično povišali davki in dajatve za financiranje nadgradnje omrežij in naložb v obnovljive vire energije. Nova zasnova trga in revizija direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov sta priložnost za odpravo teh pomanjkljivosti, ki lahko nesorazmerno vplivajo na nekatere gospodinjске odjemalce.

Če bi operaterjem distribucijskih sistemov omogočili, da bolj lokalno upravljajo z nekaterimi izzivi, povezanimi s proizvodnjem energije iz spremenljivih obnovljivih virov (npr. z upravljanjem lokalnih prilagodljivih virov), bi lahko znatno zmanjšali stroške omrežja. Ker pa so številni operaterji distribucijskih sistemov del vertikalno povezanih podjetij, ki so prav tako dejavna pri dobavi energije, so potrebni regulativni zaščitni ukrepi, da bi zagotovili nevtralnost operaterjev distribucijskih sistemov pri njihovih novih funkcijah, npr. pri upravljanju podatkov in uporabi prilagodljivosti za upravljanje lokalne prezasedenosti.

Še ena ključna spodbuda za konkurenčnost in sodelovanje odjemalcev je obveščenost. Iz predhodnih posvetovanj in študij Komisije je razvidno, da se odjemalci pritožujejo nad pomanjkanjem preglednosti trgov električne energije, kar zmanjšuje njihove možnosti, da izkoristijo konkurenco in dejavno sodelujejo na trgih. Odjemalci se ne počutijo dovolj obveščeni o alternativnih dobaviteljih in razpoložljivosti novih energetskih storitev ter se pritožujejo nad zapletenostjo ponudb in postopkov za zamenjavo dobavitelja. S prenovo zasnove trga bomo poleg tega zagotovili varnost podatkov, z večjo uporabo novih tehnologij (predvsem pametnih sistemov merjenja porabe) pa bo nastal niz energetskih podatkov z visoko tržno vrednostjo.

Namen postavitve odjemalcev v jedro nanovo zasnovanega trga energije je zagotoviti, da so najranljivejši v družbi zaščiteni in da se skupno število energijsko revnih gospodinjstev ne povečuje. Zaradi vse višjih stopenj energijske revščine in pomanjkanja jasnosti o najustreznem načinu za reševanje ranljivosti odjemalcev in energijske revščine je v predlogu o novi zasnovi trga zahtevano, da države članice ustrezno merijo in redno spremljajo energijsko revščino na podlagi načel, opredeljenih na ravni Unije. Revidirana direktiva o energetski učinkovitosti in revidirana direktiva o energetski učinkovitosti stavb določata nadaljnje ukrepe za reševanje energijske revščine.

Zanesljivost oskrbe z električno energijo

Zanesljivost oskrbe z električno energijo je nepogrešljiva v sodobnih družbah, katerih delovanje je odvisno predvsem od sistemov, ki temeljijo na električni energiji in internetu. Zato je treba oceniti zmožnost evropskega elektroenergetskega sistema, da omogoči zadostno proizvodnjo energije in ustrezno prilagodljivost, da je vedno zagotovljena zanesljiva oskrba z električno energijo (zadostnost virov). Zagotavljanje zanesljive oskrbe ni le obveznost držav članic, temveč tudi ključni steber evropske energetske politike⁹. Zanesljivost oskrbe je mogoče pri popolnoma povezanem in usklajenem omrežju z dobro delujočimi trgi organizirati mnogo bolj učinkovito in konkurenčno kot le na ravni države članice. Stabilnost omrežja v posameznih državah članicah je pogosto močno odvisna od pretoka električne energije iz sosednjih držav in morebitni problemi z zanesljivostjo oskrbe imajo zato običajno regionalne posledice. Zato so za reševanje primanjkljajev pri nacionalni proizvodnji energije pogosto najučinkovitejši regionalni ukrepi, ki državam članicam omogočajo, da izkoristijo proizvodne presežke v drugih državah. Zato bi bilo treba uvesti usklajeno evropsko oceno zadostnosti, ki bi temeljila na skupno dogovorjeni metodologiji, da bi pridobili realistični pregled morebitnih

⁹ Glej člen 194(1)(b) PDEU.

potreb po proizvodnji, pri čemer bi se upoštevali povezovanje trgov električne energije in morebitni pretoki iz drugih držav. Če usklajena ocena zadostnosti pokaže, da so v nekaterih državah ali regijah potrebni mehanizmi zmogljivosti, bi bilo takšne mehanizme treba zasnovati tako, da bi zmanjšali izkrivljanja na notranjem trgu. Zato bi bilo treba opredeliti jasna in pregledna merila za čim manjša izkrivljanja čezmejnega trgovanja, čim večjo uporabo prilagajanja odjema in zmanjšanje učinkov, ki vplivajo na razogljčenje, da bi se izognili tveganju, da zaradi razdrobljenih nacionalnih mehanizmov zmogljivosti nastanejo nove tržne ovire in se okrni konkurenca¹⁰.

Okrepitev regionalnega sodelovanja

Tesna medsebojna povezanost držav članic EU s skupnim vseevropskim omrežjem je edinstvena na svetu in pomeni veliko prednost pri učinkoviti obravnavi energetskega prehoda. Brez možnosti zanašanja na proizvodnjo ali vire odjema iz drugih držav, bi se stroški energetskega prehoda za odjemalce znatno povečali. Čezmejno upravljanje sistemov je danes mnogo bolj povezano, kot je bilo v preteklosti. Razlog zato je bolj razpršena proizvodnja energije iz spremenljivih obnovljivih virov in tesnejše povezovanje trgov, zlasti pri krajših tržnih časovnih intervalih. To tudi pomeni, da imajo lahko nacionalni ukrepi, ki jih sprejmejo regulatorji ali upravljavci omrežij, neposreden učinek na druge države članice EU. Izkušnje so pokazale, da lahko neusklajene nacionalne odločitve za evropske odjemalce pomenijo znatne stroške.

Dejstvo, da se pri nekaterih povezovalnih daljnovodih uporablja največ 25 % njihovih zmogljivosti, pogosto zaradi neusklajenih nacionalnih omejitev, in da se države članice niso mogle dogovoriti o ustreznih cenovnih območjih, kaže na potrebo po večjem usklajevanju med operaterji prenosnih sistemov in regulatorji. Uspešni primeri prostovoljnega in obveznega sodelovanja med operaterji prenosnih sistemov, regulatorji in vladami so pokazali, da regionalno sodelovanje lahko izboljša delovanje trga in znatno zmanjša stroške. Na nekaterih področjih, npr. pri vseevropskem mehanizmu spajanja trgov, je sodelovanje operaterjev prenosnih sistemov že postalo obvezno in sistem večinskega glasovanja glede nekaterih vprašanj se je izkazal za uspešnega na področjih, pri katerih s prostovoljnim sodelovanjem (pri katerem ima vsak operater prenosnega sistema pravico veta) za reševanje regionalnih problemov niso bili doseženi učinkoviti rezultati. Z upoštevanjem tega uspešnega primera bi bilo treba obvezno sodelovanje razširiti na druga področja regulativnega okvira. V ta namen bi se lahko operaterji prenosnih sistemov v regionalnih operativnih centrih odločali glede vprašanj, pri katerih bi razdrobljeni in neusklajeni nacionalni ukrepi lahko negativno vplivali na trg in odjemalce (npr. na področju upravljanja sistemov, izračuna zmogljivosti za povezovalne daljnovode, zanesljive oskrbe z energijo in pripravljenosti na tveganja).

Prilagoditev regulativnega nadzora regionalnim trgov

Zdi se primerno, da se tudi regulativni nadzor prilagodi novim razmeram na trgu. Vse glavne regulativne odločitve trenutno sprejemajo nacionalni regulatorji, celo takrat, ko je potrebna skupna regionalna rešitev. Medtem ko je bil ACER uspešen v vlogi foruma za usklajevanje nacionalnih regulatorjev z različnimi interesi, je njegova glavna vloga trenutno omejena na usklajevanje, svetovanje in spremljanje. Medtem ko tržni akterji vedno pogosteje čezmejno sodelujejo in se o nekaterih zadevah glede delovanja omrežja in trgovanja z električno

¹⁰ V tem kontekstu glej tudi predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o pripravljenosti na tveganja v sektorju električne energije, ki vključuje tveganja za zanesljivost oskrbe, povezana z upravljanjem kriznih razmer pri oskrbi z električno energijo.

energijo odločajo s kvalificirano večino na regionalni ravni ali celo ravni Unije¹¹, na regulativni ravni ni enakovrednega regionalnega postopka odločanja. Regionalni nadzor zato ostaja razdrobljen, kar lahko vodi v različne odločitve in nepotrebne zamude. Okrepitev pristojnosti ACER pri čezmejnih vprašanjih, za katera je potrebna usklajena regionalna odločitev, bi prispevala k hitrejšemu in učinkovitejšemu odločanju glede čezmejnih vprašanj. Nacionalni regulatorji, ki v okviru ACER sprejemajo odločitve glede teh vprašanj z večinskim glasovanjem, bi ostali v celoti vključeni v postopek.

Poleg tega se zdi primerno, da se bolje opredeli vloga Evropske mreže operaterjev prenosnih sistemov za električno energijo (v nadaljnjem besedilu: ENTSO-E), tako da se okrepi njena usklajevalna vloga, njen postopek odločanja pa postane bolj pregleden.

Pojasnila besedila

Prenovitev uredbe o električni energiji, uredbe o ACER in direktive o električni energiji je priložnost za nekaj redakcijskih pojasnil o nekaterih obstoječih pravilih in za preureditev nekaterih od njih tako, da zelo tehnična pravila treh aktov postanejo razumljivejša, ne da bi pri tem posegali v vsebino določb.

• Skladnost z drugimi predpisi in predlogi s področja zadevne politike

Pobuda za novo zasnovano trga je tesno povezana z drugimi energetske in podnebni zakonodajni predlogi, ki so bili predloženi vzporedno. Ti vključujejo predvsem pobude za izboljšanje energijske učinkovitosti Evrope, sveženj o energiji iz obnovljivih virov in splošno pobudo o mehanizmi upravljanja in poročanja za energetske unijo. Cilj vseh navedenih pobud je izvajanje ukrepov, potrebnih za izpolnitev cilja konkurenčne, zanesljive in trajnostne energetske unije. Različne pobude, ki vsebujejo več zakonodajnih in nezakonodajnih vzvodov, so združene v svežnju, da bi zagotovili čim večjo usklajenost med različnimi, a tesno povezanimi predlogi politike.

Čeprav je osrednji del tega predloga posodobitev tržnih pravil, da bi bil prehod na čisto energijo ekonomsko ugoden, pa so te določbe usklajene s širšim podnebnim in energetske okvirom EU. Te povezave so podrobneje pojasnjene v oceni učinka Komisije¹².

Predlog je tesno povezan s predlogom revidiranja direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov, ki zagotavlja okvir za izpolnitev cilja za leto 2030 glede deleža energije iz obnovljivih virov, tudi načela glede programov podpore za obnovljive vire energije, s katerimi bi ti postali bolj tržno usmerjeni, stroškovno učinkoviti in bolj regionalizirani pri področju uporabe, kadar se države članice odločijo, da bodo obdržale programe podpore. Cilj navedenih ukrepov je vključevanje energije iz obnovljivih virov na trg. Tako so na primer določbe o dispečiranju in tržnih ovirah za lastno porabo ter druga pravila za dostop na trg, ki so bili prej del direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov, zdaj vključeni v uredbo in direktivo o električni energiji.

Predlog uredbe o upravljanju energetske unije bo prispeval k usklajenosti politik z racionalizacijo obveznosti držav članic glede načrtovanja in poročanja, da bi tako bolj podprl približevanje energetske in podnebnim ciljem, ki si jih je zastavila Unija. Kot nov instrument za načrtovanje, poročanje in spremljanje bo zagotavljal merilo za napredek, ki ga

¹¹ Glej člen 9 Uredbe Komisije (EU) 2015/1222 z dne 24. julija 2015 o določitvi smernic za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti (UL L 197, 25.7.2015, str. 24–72).

¹² [urad za publikacije: vstavite povezavo na oceno učinka.]

je država članica dosegla pri izvajanju vseevropskih tržnih zahtev, uvedenih s predloženimi akti.

Predlog uredbe o pripravljenosti na tveganja v sektorju električne energije dopolnjuje ta predlog in se osredotoča zlasti na državne ukrepe za upravljanje kriznih razmer pri oskrbi z električno energijo in preprečevanje kratkoročnih tveganj za elektroenergetski sistem.

Ta predlog je dobro usklajen s konkurenčno politiko Komisije na področju energetike. Vključuje predvsem rezultate sektorske preiskave mehanizmov zmogljivosti, ki jo je izvedla Komisija, in tako zagotavlja popolno skladnost s politiko Komisije glede izvrševanja pravil o državni pomoči na področju energetike.

- **Skladnost z drugimi politikami Unije**

Namen predloga je izvesti ključne cilje energetske unije, kakor je opredeljeno v okvirni strategiji za trdno energetske unijo s podnebno politiko, usmerjeno v prihodnost. Kot je bilo že navedeno, so podrobnosti svežnja tudi v skladu z nedavnimi prizadevanji Unije na globalni ravni, da se dosežejo ambiciozni podnebni cilji, določeni v sporazumu, doseženem v Parizu na 21. konferenci pogodbenic Združenih narodov (COP21). Ta predlog vzajemno krepi in dopolnjuje predlog za revizijo sistema EU za trgovanje z emisijami, ki je bil predložen julija 2015.

Kolikor je cilj revizije zasnove trga električne energije oblikovanje energetskega trga Evrope, ki bo bolj konkurenčen in dostopen za nove energetske tehnologije, predlog tudi prispeva k izpolnjevanju ciljev Unije ustvarjanja novih delovnih mest in spodbujanja rasti. Z omogočanjem tržnih priložnosti za nove tehnologije bo predlog spodbudil uvajanje številnih storitev in proizvodov, s katerimi bodo evropska podjetja pridobila prednost prvega na trgu, ko se bodo preходу na čisto energijo pridružile tudi druge države po svetu.

2. PRAVNA PODLAGA, SUBSIDIARNOST IN SORAZMERNOST

- **Pravna podlaga**

Pravna podlaga za predlagane ukrepe je člen 194 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), ki je utrdil in pojasnil pristojnosti EU na energetske področju. V skladu s členom 194 PDEU so glavni cilji energetske politike EU: zagotoviti delovanje trga energije; zagotoviti zanesljivost oskrbe z energijo v Uniji; spodbujati energijsko učinkovitost in varčevanje z energijo ter razvijanje novih in obnovljivih virov energije ter spodbujati medsebojno povezovanje energetskih omrežij.

Ta pobuda nadgrajuje tudi celovit sklop zakonodajnih aktov, ki so bili sprejeti in posodobljeni v zadnjih dveh desetletjih. Da bi EU vzpostavila notranji trg energije, je med letoma 1996 in 2009 sprejela tri zaporedne zakonodajne svežnje, katerih glavni namen je povezovanje trgov in liberalizacija nacionalnih trgov električne energije in plina. Te določbe zajemajo širok nabor vidikov od dostopa na trg do na primer preglednosti, pravic odjemalcev in neodvisnosti regulativnih organov.

Ob upoštevanju obstoječe zakonodaje in splošne usmeritve v vse tesnejše povezovanje trga energije bi morala ta pobuda zato veljati za del stalnih prizadevanj za zagotovitev povezovanja in učinkovitega delovanja trgov energije v Evropi.

Nadaljnji razlog za ukrepanje so nedavni pozivi Evropskega sveta¹³ in Evropskega parlamenta za sprejetje ukrepov na ravni Unije, da bi se vzpostavil evropski trg energije.

- **Subsidiarnost**

Predlagane spremembe določb uredbe o trgih električne energije, direktive o skupnih pravilih za notranji trg električne energije in uredbe o ustanovitvi Agencije za sodelovanje energetskih regulatorjev so potrebne za doseg povezane trga električne energije v EU in jih na nacionalni ravni ni mogoče doseči enako učinkovito. Kot je podrobno določeno v vrednotenju prenovitve zakonodajnih aktov¹⁴, je razvidno, da so ločeni nacionalni pristopi privedli do zamud pri vzpostavljanju notranjega trga energije, kar je povzročilo neoptimalne in nezdružljive regulativne ukrepe, nepotrebno podvajanje intervencijskih ukrepov in zamude pri odpravljanju tržnih neučinkovitosti. Vzpostavitev notranjega trga energije, ki zagotavlja konkurenčno in trajnostno energijo za vse državljane, ni mogoče doseči na podlagi razdrobljenih nacionalnih predpisov, kadar se ti nanašajo na trgovanje z energijo, upravljanje skupnega omrežja in določeno stopnjo standardizacije produktov.

Za vse večjo medsebojno povezanost trgov električne energije v EU je potrebno tesnejše sodelovanje med nacionalnimi akterji. Nacionalni intervencijski ukrepi v sektorju električne energije imajo neposredni vpliv na sosednje države članice zaradi energetske soodvisnosti in interkonekcije. Stabilnost omrežja in njegovo učinkovito delovanje je vse težje zagotavljati zgolj na nacionalni ravni, saj vse večje čezmejno trgovanje, bolj razpršena proizvodnja energije in pogostejša udeležba odjemalcev povečujejo možnosti za učinke prelivanja. Nobena država članica ne more učinkovito ukrepati sama in posledice enostranskega ukrepanja so sčasoma postale še izrazitejše. To splošno načelo velja za celoten sklop ukrepov, ki jih uvaja ta predlog, ne glede na to, ali se nanašajo na trgovanje z energijo, delovanje omrežja ali učinkovito udeležbo odjemalcev.

Ker imajo skupna regionalna vprašanja, za katera je potrebna usklajena odločitev, pogosto pomembne gospodarske posledice za posamezne države članice, izkušnje kažejo, da s prostovoljnim sodelovanjem, ki je koristno na številnih področjih sodelovanja med državami članicami, pogosto ni bilo mogoče rešiti tehnično zapletenih sporov med državami članicami z znatnimi distribucijskimi učinki¹⁵. Obstoječe prostovoljne pobude, npr. petstranski energetski forum, imajo poleg tega omejen geografski obseg, saj pokrivajo le del trga električne energije v EU in ne združujejo nujno vseh držav, ki so fizično najtesneje povezane.

Za ponazoritev ob konkretnem primeru: neusklajene nacionalne politike o načelih za tarife za distribucijo lahko izkrivljajo notranji trg tako, da ima razpršena proizvodnja ali storitve shranjevanja energije zelo različne spodbude za udeležbo na trgu. Z uvajanjem novih tehnologij in energetskih storitev, s katerimi se vse pogostejše trguje prek meja, ima ukrepanje na ravni EU pomembno vlogo pri zagotavljanju enakih konkurenčnih pogojev in učinkovitejših rezultatov na trgih za vse udeležene strani.

Usklajevalna vloga ACER je bila prilagojena novim razmeram na trgih energije, npr. večji potrebi po usklajevanju v času večjega pretoka energije čez meje in vse večje proizvodnje energije iz nestanovitnih obnovljivih virov. Neodvisni nacionalni regulativni organi imajo

¹³ Evropski svet je februarja 2011 določil cilj dokončne vzpostavitve notranjega trga energije do leta 2014 in razvoja interkonekcije za končanje izoliranosti omrežja nekaterih držav članic do leta 2015. Poleg tega je junija 2016 Komisija pozval k oblikovanju strategije za enotni trg na področju energetike, pri čemer naj bi Komisija predlagala akcijske načrte in jih izvedla do leta 2018.

¹⁴ [Urad za publikacije: dodajte povezavo na oceno učinka – del z vrednotenjem].

¹⁵ Glej npr. razpravo o upravljanju prezasedenosti v srednji Evropi, pri katerem so različni nacionalni interesi privedli do znatnih zamud pri doseganju večje povezanosti trga.

pomembno vlogo pri zagotavljanju regulativnega nadzora v nacionalnem energetskega sektorju. Za sistem med državami članicami, ki postaja vse bolj soodvisen, tako pri tržnih transakcijah kot pri upravljanju, pa je potreben regulativni nadzor, ki presega nacionalne meje. ACER je organ, ki je bil ustanovljen, da bi zagotavljal regulativni nadzor v primerih, ki zajemajo več kot dve državi članici. Glavna vloga ACER kot organa, ki usklajuje ukrepe nacionalnih regulatorjev, je bila ohranjena; dodeljene pa so mu bile omejene dodatne pristojnosti na področjih, kjer bi razdrobljeno odločanje na ravni države članice glede vprašanj čezmejnega pomena povzročilo težave ali neskladnosti na notranjem trgu. Zaradi ustanovitve regionalnih operativnih centrov v [prenovitvi Uredbe št. 714/2009, kakor je predlagano v COM(2016) 861/2] je potrebno nadnacionalno spremljanje, ki ga mora izvajati ACER, saj centri pokrivajo več držav članic. Podobno je zaradi uvedbe vseevropske usklajene ocene zadostnosti v [prenovitvi Uredbe št. 714/2009, kakor je predlagano v COM(2016) 861/2] potrebna regulativna odobritev njene metodologije in izračunov, ki se lahko pripiše le ACER, saj naj bi se ocena zadostnosti izvajala v vseh državah članicah.

Medtem ko bo zaradi dodelitve novih nalog ACER treba okrepiti njegovo osebje, bo usklajevalna vloga ACER pripomogla k manjši obremenitvi nacionalnih organov, kar bo osvobodilo upravne vire na nacionalni ravni. S predlaganim pristopom bomo racionalizirali regulativne postopke (npr. z uvedbo neposredne odobritve v ACER namesto 28 ločenih odobritev). Usklajen razvoj metodologij (npr. za oceno zadostnosti) bo zmanjšal delovno obremenitev za nacionalne organe in preprečil dodatno delo, ki bi ga povzročili morebitni problemi zaradi neusklajenega nacionalnega regulativnega ukrepanja.

- **Sorazmernost**

Namen odločitev politike, ki jih vsebujejo uredba o električni energiji, direktiva o električni energiji in uredba o ACER, je prilagoditev zasnove trga električne energije vse večjemu deležu razpršene proizvodnje in tehnološkemu razvoju.

Predlagane reforme so strogo usmerjene v to, kar je nujno potrebno, da bi pri vzpostavljanju notranjega trga dosegli potreben napredek, obenem pa državam članicam, nacionalnim regulatorjem in nacionalnim akterjem prepuščajo kar največ pristojnosti in odgovornosti.

Možnosti, ki pomenijo mnogo obsežnejšo harmonizacijo, npr. s predlaganjem enega samega neodvisnega evropskega energetskega regulatorja, enega samega operaterja povezanega evropskega prenosnega sistema ali enostavnejše prepovedi državnih intervencij brez izjeme, so bile v oceni učinka dosledno zavržene. Namesto tega želijo predlogi ponuditi uravnotežene rešitve, ki nacionalno področje uporabe regulativnih ukrepov omejujejo le, kadar usklajeno ukrepanje odjemalcem očitno prinaša več koristi.

Cilja sprejetih možnosti politike sta ustvarjanje enakih konkurenčnih pogojev med vsemi proizvodnimi tehnologijami in odprava izkrivljanj trga, tako da lahko obnovljivi viri energije enakopravno konkurirajo na trgu energije. Poleg tega bi vsi udeleženci na trgu nosili finančno odgovornost za ohranjanje uravnoteženega omrežja. Ovire za storitve, ki zagotavljajo prilagodljivost omrežja, kot so storitve prilagajanja odjema, bodo odpravljene. Poleg tega naj bi se z ukrepi vzpostavil bolj likviden kratkoročni trg, na katerem bi nihanja cen pravilno odražala pomanjkanje energije in zagotavljala ustrezne spodbude za prilagodljivo omrežje.

Države članice bodo na ravni maloprodajnega trga spodbujane, naj postopno opustijo splošno regulacijo cen, pri čemer naj začnejo s cenami, ki so nižje od stroškov. Ranljive odjemalce je mogoče zaščititi s prehodno regulacijo cen. Da bi še povečali konkurenco, bo uporaba plačila odstopnine omejena, da bi tako spodbujali zamenjavo dobavitelja. Poleg tega bodo vodilna načela zagotovila, da bodo računi za energijo jasni in razumljivi ter da bo odobren

nediskriminatoren dostop do podatkov odjemalcev, pri čemer pa bodo ohranjene splošne določbe o varstvu zasebnosti.

V skladu z razvojem čezmejnega trgovanja z električno energijo in postopnim povezovanjem trga bo medinstitucionalni okvir prilagojen glede na potrebo po dodatnem regulativnem sodelovanju in novih nalogah. ACER bodo dodeljene dodatne naloge, zlasti pri regionalnem delovanju energetskega sistema, pri čemer bo ohranjena osrednja vloga nacionalnih regulatorjev pri urejanju področja energetike.

Pri vseh možnostih je bilo v oceni učinka, priloženi predlogu, temeljito preverjeno, ali izpolnjujejo zahteve glede sorazmernosti. Opozoriti je treba, da predlagane politike pomenijo kompromis med pobudami „od spodaj navzgor“ in usmerjanjem trga „od zgoraj navzdol“. V skladu s sorazmernostjo navedeni ukrepi nikakor ne nadomeščajo vloge nacionalnih vlad, nacionalnih regulativnih organov in operaterjev prenosnih sistemov pri izvajanju številnih ključnih funkcij. Nasprotno, nacionalne regulatorje spodbujajo, da tako formalno kot tudi neformalno učinkoviteje sodelujejo na regionalni ravni, da bi rešili vprašanja, ki se porajajo pri upravljanju elektroenergetskega sistema, na ravni, ki je sorazmerna z obsegom problema.

Namen ukrepov ni podpreti pristop popolne harmonizacije, temveč ustvariti enake konkurenčne pogoje za vse udeležence na trgu, zlasti kadar tržne priložnosti segajo prek državnih meja. Določena standardizacija pravil in proizvodov je navsezadnje bistvena za učinkovito trgovanje z električno energijo prek meja, saj bi odločitve glede delovanja omrežja vodile v neoptimalne tržne rezultate, če bi bile posamezne države članice in regulatorji prepuščeni ločenemu ukrepanju. Iz neposrednih izkušenj pri oblikovanju in sprejemanju skupnih omrežnih pravil in pravil trgovanja (t. i. omrežnih kodeksov in smernic) od sprejetja tretjega energetskega svežnja leta 2009 je razvidna očitna dodana vrednost tega, da se regulatorji in nacionalni organi dogovorijo o skupnih pravilih in metodologijah, tako na splošno kot tudi glede tehničnih načel.

Razkorak v konkurenčnosti med maloprodajnimi in veleprodajnimi trgi se povečuje, pri čemer maloprodajni trgi še vedno zaostajajo pri ponudbi storitev in oprijemljivih prednostih za odjemalce. S spremljanjem energijske revščine, preglednosti in jasnosti informacij za odjemalce ter dostopa do podatkov predlagani ukrepi ne bodo neupravičeno omejili nacionalnih pristojnosti.

- **Izbira pravnega instrumenta**

Predlog bo spremenil ključne pravne akte, ki so bili del tretjega energetskega svežnja. Ti vključujejo uredbo o električni energiji (št. 714/2009), direktivo o električni energiji (št. 2009/72/EC) in uredbo o ustanovitvi ACER (št. 713/2009). Z izbiro prenovitve navedenih pravnih aktov se bo izboljšala pravna jasnost. Akt o spremembi bi bil lahko nezadosten za obravnavo številnih novih določb. Zaradi izbire instrumenta je zato treba kot del naravnega razvoja obstoječe zakonodaje revidirati pravila, ki so bila že sprejeta in izvedena.

3. REZULTATI NAKNADNIH OCEN, POSVETOVANJ Z ZAINTERESIRANIMI STRANMI IN OCEN UČINKA

- **Naknadne ocene/preverjanja ustreznosti obstoječe zakonodaje**

Službe Komisije so ovrednotile izvajanje sedanjega zakonodajnega okvira (tretjega energetskega svežnja) glede na pet meril: ustreznost, uspešnost, učinkovitost, skladnost in dodano vrednost za EU. Ob oceni učinka je bilo izvedeno samostojno vrednotenje, njegovi rezultati pa so bili vključeni v opredelitev problema v oceni učinka.

Pri vrednotenju je bilo ugotovljeno, da je bil cilj tretjega energetskega svežnja, in sicer povečati konkurenco in odstraniti ovire za čezmejno konkurenco na trgih električne energije, dosežen. Dejavno izvrševanje zakonodaje je obrodilo pozitivne rezultate za trge električne energije in odjemalce, trgi pa so na splošno manj koncentrirani in bolj povezani kot v letu 2009. Glede maloprodajnih trgov je sklop novih pravic odjemalcev, ki jih je uvedel tretji energetski sveženj, očitno izboljšal njihov položaj na trgih energije.

Uspeh pravil tretjega energetskega svežnja pri oblikovanju notranjega trga električne energije je še vedno omejen na številnih področjih, tako na veleprodajni kot tudi maloprodajni ravni. Na splošno je vrednotenje pokazalo, da je z izboljšanjem okvira za zasnovo trga še vedno mogoče doseči precejšnje koristi, kar je razvidno iz neizpolnjenih koristi za splošno blaginjo in prednosti za odjemalce. Na ravni veleprodajnih trgov še vedno obstajajo ovire za čezmejno trgovanje in povezovalne zmogljivosti so redko v celoti izkoriščene. Te med drugim izhajajo iz nezadostnega sodelovanja med nacionalnimi upravljavci omrežij in regulatorji glede skupne uporabe povezovalnih daljnovodov. Nacionalni vidik udeleženih strani v številnih primerih še vedno preprečuje učinkovite čezmejne rešitve in omejuje čezmejni pretok energije, ki bi prinašal koristi. Stanje pa ni enako pri vseh trgih in časovnih okvirih, saj imajo trgi za dan vnaprej, trgi znotraj dneva in izravnalni trgi različne stopnje integracije.

Pri maloprodajnih trgih bi bilo mogoče znatno izboljšati konkurenčnost. Cene električne energije se še vedno znatno razlikujejo med državami članicami iz netržnih razlogov in cene za gospodinjstva se stalno zvišujejo zaradi znatnega povečanja neizpodbitnih stroškov v zadnjih letih (gre za omrežnine, davke in pristojbine). Na področju varstva odjemalcev sta vse večja energijska revščina in nejasnost glede najprimernejših načinov za reševanje ranljivosti odjemalcev in energijske revščine ovirali nadaljnjo poglobitev notranjega trga energije. Pristojbine za zamenjavo dobavitelja, npr. plačilo odstopnine, še vedno pomenijo znatno finančno oviro za udeležbo odjemalcev. Poleg tega visoko število pritožb glede obračunavanja¹⁶ kaže na to, da je še vedno mogoče izboljšati primerljivost in jasnost informacij o obračunavanju.

Poleg pomanjkljivosti pri izpolnjevanju izvirnih ciljev, zastavljenih v tretjem energetskega svežnju, se je pojavil nov niz izzivov, ki niso bili predvideni v času priprave tretjega energetskega svežnja. Ti izzivi vključujejo, kot je bilo že navedeno, znatno povečanje deleža obnovljivih virov pri proizvodnji električne energije, pogostejše državne intervencije na trgih električne energije zaradi zagotavljanja zanesljivosti oskrbe in spremembe na tehnološkem področju. Vsi ti izzivi so pripomogli k znatnim spremembam v načinu delovanja trgov, zlasti v zadnjih petih letih, zmanjšali so pozitivne učinke reform za odjemalce, poleg tega zaradi njih niso bile izkoriščene vse možnosti, ki jih prinaša posodobitev. To je povzročilo vrzel v obstoječi zakonodaji glede načina reševanja teh problemov.

V skladu z rezultati vrednotenja in povezane ocene učinka je namen tega predloga zapolniti vrzel in predložiti učinkovit okvir, ki bo odražal tehnološki razvoj v zadevnem sektorju ob prehodu energetskih sistemov EU na nove modele proizvodnje in porabe.

• **Posvetovanja z zainteresiranimi stranmi**

Pri pripravi te pobude je Komisija izvedla več javnih posvetovanj. Na posvetovanjih so lahko sodelovali državljani EU in organi držav članic, udeleženci na trgu energije in njihova

¹⁶ Evropska komisija (2016), Druga študija maloprodajnega trga o delovanju maloprodajnih trgov električne energije za odjemalce v EU.

združenja kot tudi druge ustrezne zainteresirane strani, vključno z malimi in srednjimi podjetji ter odjemalci energije.

V nadaljevanju bodo poudarjena naslednja tri posvetovanja in njihovi rezultati:

1) Vprašanja, povezana z zadostnostjo virov, so bila vključena v javno posvetovanje¹⁷, ki je potekalo od 15. novembra 2012 do 7. februarja 2013, z naslovom Posvetovanje o zadostnosti proizvodnje, mehanizmi zmogljivosti in notranjem trgu električne energije. Njegov cilj je bil pridobiti mnenja zainteresiranih strani o zagotavljanju zadostnosti virov in zanesljivosti oskrbe z električno energijo na notranjem trgu.

Komisija je v okviru posvetovanja prejela 148 odzivov predstavnikov javnih organov, industrije (tako proizvajalcev kot tudi porabnikov energije) in akademskega kroga. Podroben diagram odzivov je na voljo na spletu¹⁸, prav tako vsi prispevki in povzetek rezultatov posvetovanja¹⁹.

2) Javno posvetovanje o maloprodajnih trgih električne energije in končnih odjemalcih²⁰ je potekalo od 22. januarja 2014 do 17. aprila 2014. Komisija je prejela 237 odzivov na posvetovanje, od katerih je približno 20 % prispevkov prišlo od dobaviteljev energije, 14 % od operaterjev distribucijskih sistemov, 7 % od potrošniških organizacij in 4 % od nacionalnih regulativnih organov. Pri posvetovanju je sodelovalo tudi znatno število posameznih državljanov. Povzetek odzivov je na voljo na spletišču Komisije²¹.

3) Obsežno javno posvetovanje²² o novi zasnovi energetskega trga je potekalo od 15. julija 2015 do 9. oktobra 2015.

Komisija je v okviru posvetovanja prejela 320 odgovorov. Približno polovico prispevkov so predložili nacionalna ali evropska industrijska združenja. 26 % odzivov so prispevala podjetja, ki so dejavna v energetskega sektorju (dobavitelji, posredniki in odjemalci) in 9 % odzivov omrežni operaterji. K posvetovanju je prispevalo tudi 17 vlad držav članic in več nacionalnih regulativnih organov. Pri posvetovanju je poleg tega sodelovalo znatno število posameznih državljanov in akademskih ustanov. Podroben opis mnenj zainteresiranih strani glede vsake od možnosti politike je na voljo v oceni učinka, ki je priložena tej zakonodajni pobudi.

¹⁷ Evropska komisija (2012), Posvetovalni dokument o zadostnosti proizvodnje, mehanizmi zmogljivosti in notranjem trgu električne energije, https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/20130207_generation_adequacy_consultation_document.pdf

¹⁸ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/Charts_Public%20Consultation%20Retail%20Energy%20Market.pdf

¹⁹ Evropska komisija (2012), Posvetovanje o zadostnosti proizvodnje, mehanizmi zmogljivosti in notranjem trgu električne energije, <https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/consultation-generation-adequacy-capacity-mechanisms-and-internal-market-electricity>

²⁰ Evropska komisija (2014), Posvetovanje o maloprodajnem trgu energije, <https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/consultation-retail-energy-market>

²¹ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/Charts_Public%20Consultation%20Retail%20Energy%20Market.pdf

²² Evropska komisija (2015), Posvetovanje o novi zasnovi energetskega trga (COM(2015) 340 final) <https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/public-consultation-new-energy-market-design>

- **Zbiranje in uporaba strokovnih mnenj**

Priprava predlagane uredbe in ocene učinka temelji na obsežnem gradivu, ki je navedeno v opombah pod črto v oceni učinka. Gradivo vključuje skoraj 30 študij in orodij za pripravo modelov, katerih večino so izvedli neodvisni zunanji subjekti, njihov namen pa je bil oceniti posamezne možnosti, predstavljene v tem predlogu. Te so v celoti navedene v Prilogi V k oceni učinka. Študije zajemajo vrsto metodologij s poudarkom na količinskih ocenah analiz gospodarskih in socialnih stroškov in koristi.

Poleg tega Komisija vodi sektorsko preiskavo nacionalnih mehanizmov zmogljivosti, katere vmesni izsledki so bili nemudoma upoštevani v pripravljalni fazi tega predloga²³. Rezultati študij so dopolnili obširne, že navedene povratne informacije deležnikov in so Komisiji na splošno zagotovili obsežno dokazno podlago, na kateri je lahko osnovala predloge.

- **Ocena učinka**

Z oceno učinka so bili podprti vsi predlagani ukrepi. Odbor za regulativni nadzor je 7. novembra 2016 podal pozitivno mnenje. Način, kako so bila stališča Odbora za regulativni nadzor upoštevana, je opisan v Prilogi I k oceni učinka.

V oceni učinka so bile preučene številne možnosti politike za vsak opredeljen sklop problemov. Sklopi problemov in alternativne možnosti za posredovanje so navedene v nadaljevanju.

Prilagoditev zasnove trga povečanju deleža obnovljivih virov energije in tehnološkemu razvoju

V oceni učinka je bilo potrjeno, da je treba okrepiti sedanja tržna pravila, da bi ustvarili enake konkurenčne pogoje za vse proizvodne tehnologije in vire energije z odpravo obstoječih izkrivljanj trga. V njej so obravnavana pravila, ki pomenijo diskriminacijo med viri in omejujejo ali dajejo prednost dostopu nekaterih tehnologij do elektroenergetskega omrežja. Poleg tega bi vsi udeleženci na trgu nosili finančno odgovornost za povzročena neravnovesja na omrežju in vsi viri bi bili plačani na trgu pod enakimi pogoji. Ovire za prilagajanje odjema bi bile odpravljene. Z izbrano možnostjo bi poleg tega okrepili kratkoročne trge, saj bi jih približali realnemu času, da bi tako zagotovili čim večje možnosti za izpolnjevanje potreb po prilagodljivosti, prispevali pa bi tudi k bolj učinkovitim izravnalnim trgom. Izbrana možnost vključuje ukrepe, ki bi pripomogli k vključitvi vseh prilagodljivih razpršenih virov proizvodnje, odjema in shranjevanja na trg prek ustreznih pobud in tržnega okvira, ki jim je bolje prilagojen, ter ukrepov za boljše spodbujanje operaterjev distribucijskih sistemov.

Neregulativni pristop je bil zavrjen, saj bi pomenil le malo možnosti za izboljšanje trga in zagotavljanje enakih konkurenčnih pogojev za različne vire. Obstoječi regulativni okvir EU na zadevnih področjih je omejen ali pa ga sploh ni za druga področja. Poleg tega je za prostovoljno sodelovanje veljalo, da trgu ne zagotavlja ustrezne ravni harmonizacije ali gotovosti. Prav tako je bila zavrjena možnost popolne harmonizacije tržnih pravil, saj bi spremembe lahko kršile načelo sorazmernosti in bi bile na splošno nepotrebne glede na sedanje stanje evropskih trgov energije.

Obravnavanje prihodnjih naložb v proizvodnjo energije in neusklajenih mehanizmov zmogljivosti

Ocenjene so bile različne možnosti politike, ki presegajo izhodiščni scenarij, pri čemer so bile pri vsaki možnosti predlagane različne stopnje prilagoditve in uskladitve med državami

²³

Vmesno poročilo o sektorski preiskavi mehanizmov zmogljivosti, C(2016) 2107 final.

članicami na ravni EU kot tudi različna stopnja odvisnosti udeležencev od plačil na trgu energije.

Pri možnosti t. i. trga samo za energijo bi se evropski trgi zadovoljivo izboljšali in povezali ter zagotavljali potrebne cenovne signale za spodbujanje naložb v nove vire na pravih mestih. Pri tem scenariju mehanizmi zmogljivosti ne bi bili več potrebni.

Izbrana možnost temelji na scenariju trga samo za energijo, vendar ne izključuje možnosti, da države članice uporabljajo mehanizme zmogljivosti, če ti temeljijo na skupni metodologiji za oceno zadostnosti virov, ki jo popolnoma pregledno opravita ENTSO-E in ACER, ter so v skladu s skupnimi značilnosti zasnove za večjo združljivost nacionalnih mehanizmov zmogljivosti in bolj harmonizirano čezmejno sodelovanje. Ta možnost temelji na smernicah Evropske komisije o državni pomoči za varstvo okolja in energijo za obdobje 2014–2020 ter sektorski preiskavi mehanizmov zmogljivosti.

Neregulativni pristop je bil zavržen, ker obstoječe določbe v zakonodaji EU niso dovolj jasne in trdne za obvladovanje izzivov, s katerimi se spopada evropski elektroenergetski sistem. Poleg tega je verjetno, da prostovoljno sodelovanje ne bi zagotavljalo ustreznih ravni usklajenosti v vseh državah članicah ali gotovosti za udeležence na trgu. Na tem področju je potrebna zakonodaja, ki bi dosledno obravnavala pereča vprašanja. Možnost, pri kateri bi morale na podlagi regionalnih ali vseevropskih ocen zadostnosti proizvodnje energije celotne regije ali vse države članice EU obvezno uvesti mehanizme, je bila zavržena kot nesorazmerna.

Nezadostna uspešnost maloprodajnih trgov: počasno uvajanje in nizke ravni storitev

V odobreni možnosti je navedeno, da države članice do roka, določenega v zakonodaji EU, postopno opustijo splošno regulacijo cen, pri čemer začnejo s cenami, ki so nižje od stroškov. Ta možnost omogoča prehodno regulacijo cen za ranljive odjemalce. Da bi povečali udeležbo odjemalcev, je uporaba plačila odstopnine omejena. Zaupanje odjemalcev v spletišča za primerjavo je treba spodbujati tako, da nacionalni organi izvajajo sistem potrjevanja. Poleg tega bodo vodilna načela z zahtevami glede minimalne vsebine zagotovila jasne in razumljive račune za energijo. Poleg tega morajo države članice spremljati število gospodinjstev z energijsko revščino. Da bi novim udeležencem na trgu in podjetjem za energetske storitve omogočili razvoj novih storitev, je zagotovljen nediskriminatoren dostop do podatkov odjemalcev.

Druge možnosti, ki so bile obravnavane, a zavržene, so vključevale popolno usklajitev zakonodaje o varstvu odjemalcev in obsežne zaščitne ukrepe na tem področju; izjeme za regulacijo cen, opredeljene na ravni EU na podlagi praga porabe ali cenovnega praga; standardni model obdelave podatkov, ki ga je treba uveljaviti, in odgovornost, ki se dodeli nevtralnemu tržnemu akterju, kot je operater prenosnega sistema; vse pristojbine za zamenjavo dobavitelja, tudi plačilo odstopnine, bi bili prepovedani in vsebina računov za energijo bi bila delno usklajena; uvedeni bi bili okvir EU za spremljanje energijske revščine na podlagi raziskave energijske učinkovitosti stavb, ki jo izvedejo države članice, in preventivni ukrepi za preprečevanje odklopa. Vse navedene možnosti so bile zavržene na podlagi načel subsidiarnosti in sorazmernosti. Skoraj vsi deležniki, s katerimi se je posvetovala Komisija, so menili, da ohranitev sedanjega stanja ni vzdržna.

Izboljšanje institucionalnega okvira in vloge Agencije

Institucionalni okvir tretjega svežnja je namenjen spodbujanju sodelovanja med nacionalnimi regulativnimi organi in med operaterji prenosnih sistemov. ACER in ENTSO sta od svoje ustanovitve imela ključno vlogo pri doseganju napredka pri vzpostavitvi delujočega notranjega trga energije. Zaradi nedavnega razvoja na evropskih trgih energije, ki je

upoštevan v oceni učinka in poznejših predlogih pobude za novo zasnovo trga, je treba prilagoditi institucionalni okvir. Poleg tega so se z izvajanjem tretjega svežnja pokazala tudi področja, na katerih bi bilo mogoče uvesti izboljšave glede okvira, ki velja za ACER in ENTSO. Glede možnosti, ki so bile preučene za prenovo institucionalnega okvira, je bil običajni scenarij zavržen, saj bi povzročil regulativne vrzeli in vrzeli pri tržnem nadzoru, in sicer v skladu z razvojem tržnih določb, uvedenih na drugih mestih v tem predlogu, in stalnim napredkom na ravni sekundarne zakonodaje EU.

Preučen je bil neregulativni pristop „doslednejšega izvrševanja zakonodaje“ in prostovoljnega sodelovanja brez novih, dodatnih ukrepov za prilagoditev institucionalnega okvira. Izboljšano izvrševanje obstoječe zakonodaje vključuje nadaljnje izvajanje tretjega svežnja, popolno izvajanje omrežnih kodeksov in smernic, kot je opisano v običajnem scenariju, ter doslednejše izvrševanje zakonodaje. Vendar samo doslednejše izvrševanje ne bi zagotovilo izboljšav obstoječega institucionalnega okvira.

Zakonodajna možnost preoblikovanja ACER v organ z vlogo vseevropskega regulatorja je bila preučena, a nato zavržena. Da bi ACER lahko opravljal to vlogo, bi bilo treba znatno okrepiti njegov proračun in osebje, saj bi bilo v ta namen treba v tem organu združiti več strokovnjakov. Poleg tega se zdi primerno, da se pri postopku odločanja v ACER ohrani vključenost nacionalnih regulatorjev in da se odločitve z večino nacionalnih regulatorjev sistematično ne nadomesti z odločitvami direktorja.

Zato so bile preučene zakonodajne možnosti za izboljšanje ACER na podlagi obstoječega okvira. Možnost, odobrena v oceni učinka, omogoča prilagoditev institucionalnega okvira EU novim razmeram elektroenergetskega sistema. Poleg tega obravnava posledično potrebo po dodatnem regionalnem sodelovanju ter obstoječe in predvidene regulativne vrzeli na trgu energije, s čimer zagotavlja prilagodljivost z združevanjem pristopov od spodaj navzgor in od zgoraj navzdol.

Da bi odpravili obstoječe regulativne vrzeli glede regulativnih nalog nacionalnih regulativnih organov na regionalni ravni, bi bil v pobudah politike na podlagi te možnosti določen prilagodljiv regionalni regulativni okvir za okrepitev regionalnega sodelovanja in odločanja nacionalnih regulativnih organov. S to možnostjo bi bil uveden sistem usklajenih regionalnih odločitev in nadzora nacionalnih regulativnih organov regije (npr. regionalnih operativnih centrov in drugih organov, ustanovljenih na podlagi predlaganih pobud za novo zasnovo trga) nad nekaterimi temami, ACER pa bi dobil vlogo varovanja interesov EU.

Temeljne pravice

Ta predlog lahko vpliva na več temeljnih pravic, določenih v Listini o temeljnih pravicah Evropske unije, zlasti na: spoštovanje zasebnega in družinskega življenja (člen 7), pravico do varstva osebnih podatkov (člen 8), prepoved diskriminacije (člen 21), pravico do socialne pomoči (člen 34), dostop do storitev splošnega gospodarskega pomena (člen 36), vključevanje visoke ravni varstva okolja (člen 37) in pravico do učinkovitega pravnega sredstva (člen 47).

Zato je uvedenih več določb o varstvu odjemalcev, energijski revščini, varstvu ranljivih odjemalcev, dostopu do storitev splošnega gospodarskega pomena, varstvu podatkov in zasebnosti.

Povzetek o oceni učinka je skupaj s pozitivnim mnenjem Odbora za regulativni nadzor na voljo na spletišču Komisije²⁴.

²⁴ [urad za publikacije: vstavite povezavo na oceno učinka.]

- **Ustreznost in poenostavitev ureditve**

Na podlagi predloga se lahko povečajo upravne zahteve, čeprav v omejenem obsegu. Z uvedbo enakih konkurenčnih pogojev, na podlagi katerih bi bile na trg v celoti vključene vse tehnologije, bi morale biti te tehnologije na primer skladne z zahtevami trga, kar bi povzročilo nekoliko upravno obremenitev.

Ukrepi, predvideni za izboljšanje likvidnosti in povezovanja trgov energije, lahko povzročijo tudi nekaj kratkoročnih učinkov na podjetja, saj bi se ta morala prilagoditi novim ureditvam za trgovanje z energijo. Te pa veljajo za minimalne v primerjavi z izhodiščnim scenarijem brez ukrepanja, saj bi gospodarske koristi prenove znatno presegale kratko- ali dolgoročno upravno reorganizacijo.

Poleg tega bodo morali nacionalni regulativni organi zaradi postopnega opuščanja reguliranih cen na ravni države članice okrepiti prizadevanja za spremljanje trgov ter tako zagotoviti učinkovito konkurenco in varstvo odjemalcev. Ti učinki se lahko izravnavajo z večjo udeležbo odjemalcev, ki bi sama po sebi spodbujala konkurenco na trgu.

Razpon dejavnosti, ki naj bi se izvajale na podlagi posodobljenega institucionalnega okvira, bo prinesel tudi nov sklop zahtev za sodelovanje nacionalnih regulatorjev in operatorjev prenosnih sistemov na upravni ravni. To vključuje udeležbo v ACER in postopkih odločanja, ki vodijo v dogovor o metodologijah in praksah za nemoteno trgovanje z energijo na meji.

Podroben opis upravnih in gospodarskih posledic za podjetja in javne organe pri posameznih možnostih politike je na voljo v poglavju 6 ocene učinka.

4. PRORAČUNSKÉ POSLEDICE

Proračunske posledice predloga v okviru tega svežnja se nanašajo na vire Agencije za sodelovanje energetskih regulatorjev (ACER) in so opisane v oceni finančnih posledic zakonodajnega predloga, ki je priložen predlogu Komisije za prenovitev uredbe o ustanovitvi ACER. Za nove naloge, ki naj bi jih izvajal ACER, zlasti glede ocene ustreznosti sistema in vzpostavitve regionalnih operativnih centrov, je potrebno v Agenciji do leta 2020 postopno zaposliti 18 dodatnih EPDČ in ji dodeliti ustrezna finančna sredstva.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Načrti za izvedbo ter ureditev spremljanja, ocenjevanja in poročanja**

Komisija bo spremljala prenos in izvajanje določb s strani držav članic in drugih akterjev z ukrepi, ki jih bo sprejela, ter bo po potrebi sprejela izvršilne ukrepe. Komisija bo poleg tega pripravila smernice za pomoč pri izvajanju sprejetih ukrepov, kot je to že storila v okviru izvajanja tretjega energetskega svežnja.

Komisijo bo pri spremljanju in izvajanju podpiral ACER. Določbe te pobude zajemajo tudi letno poročanje Agencije in vzporedna vrednotenja, ki jih opravi Komisija, kot tudi poročanje usklajevalne skupine za električno energijo. Agencija bo pozvana, naj nadalje pregleda svoje kazalnike za spremljanje, da bi zagotovila, da so še vedno ustrezni za spremljanje napredka pri doseganju ciljev predlogov, tako da so ti lahko med drugim ustrezno upoštevani v letnem poročilu ACER o spremljanju trga.

Vzporedno s predlaganimi pobudami bo Komisija predložila pobudo o upravljanju energetske unije, ki bo racionalizirala zahteve glede načrtovanja, poročanja in spremljanja. Na podlagi pobude o upravljanju energetske unije bodo obstoječe zahteve glede spremljanja in poročanja Komisije in držav članic v tretjem energetske svežnju vključene v horizontalna poročila o

napredku in spremljanju. Več informacij o racionalizaciji zahtev glede spremljanja in poročanja je na voljo v oceni učinka upravljanja Evropske unije.

Obsežnejša obravnava mehanizmov spremljanja in primerjalnih kazalnikov je na voljo v poglavju 8 ocene učinka.

6. OBRAZLOŽITEV POSAMEZNIH DOLOČB PREDLOGOV

• Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o skupnih pravilih za notranji trg električne energije (prenovitev)

Poglavje I predlagane direktive vsebuje nekaj pojasnil glede področja uporabe in vsebine direktive, pri čemer so poudarjeni odjemalci ter pomen notranjega trga in njegovih glavnih načel. Določene so tudi posodobitve glavnih opredelitev pojmov, ki se uporabljajo v direktivi.

V *poglavju II* predlagane direktive je določeno glavno načelo, da morajo države članice zagotoviti, da je trg električne energije v EU konkurenčen, usmerjen k odjemalcem, prilagodljiv in nediskriminatoren. Poudarjeno je, da nacionalni ukrepi ne bi smeli neupravičeno ovirati čezmejnega pretoka energije, udeležbe odjemalcev ali naložb. Poudarjeno je tudi načelo, da dobavne cene temeljijo na trgu, razen ustrezno utemeljenih izjem. Poleg tega so pojasnjena nekatera načela glede delovanja trgov električne energije v EU, npr. pravica do izbire dobavitelja. Nadalje so določena posodobljena pravila o možnih obveznostih javne službe, ki jih lahko države članice v določenih okoliščinah naložijo energetske podjetjem.

V poglavju III predlagane direktive so okrepljene že obstoječe pravice odjemalcev in uvedene nove pravice, katerih namen je postaviti odjemalce v jedro trgov energije in zagotoviti, da so bolj ozaveščeni in zaščiteni. Določena so pravila o jasnejših informacijah o obračunavanju in certificiranih orodjih za primerjavo. Poleg tega vsebuje določbe, ki zagotavljajo, da lahko odjemalci svobodno izbirajo in zamenjajo dobavitelje ali energetske združevalce, so upravičeni do pogodbe z dinamičnimi cenami ter lahko sodelujejo pri prilagajanju odjema, lastni proizvodnji in lastni porabi električne energije. Vsakemu odjemalcu daje pravico, da zaprosi za pametni števec, opremljen z minimalnim sklopom funkcij. Nadalje izboljšuje že obstoječa pravila o možnosti, da odjemalci izmenjujejo svoje podatke z dobavitelji in ponudniki storitev, tako da pojasnjuje vlogo akterjev, odgovornih za upravljanje podatkov, in določa skupno evropsko obliko zapisa podatkov, ki jo bo Komisija določila v izvedbenem aktu. Skuša tudi zagotoviti, da države članice obravnavajo problem energetske revščine. Od držav članic zahteva, da opredelijo okvire za neodvisne energetske združevalce in prilagajanje odjema po načelih, ki omogočajo polno udeležbo le-teh na trgu. Določa okvir za lokalne energetske skupnosti, da lahko sodelujejo pri lokalni proizvodnji, distribuciji, združevanju, shranjevanju ali dobavi energije ali storitvah energetske učinkovitosti. Nadalje vsebuje nekatera pojasnila že obstoječih določb o pametnih števcih, enotnih kontaktnih točkah, pravici do alternativnega reševanja sporov, pravici do univerzalne storitve in pravicah ranljivih odjemalcev.

Poglavje IV predlagane direktive vsebuje nekaj pojasnil nalog operaterjev distribucijskih sistemov, zlasti glede njihovih dejavnosti pri javnem naročanju omrežnih storitev za zagotavljanje prilagodljivosti, vključevanja električnih vozil in upravljanja podatkov. Pojasnjena je tudi vloga operaterjev distribucijskih sistemov glede shranjevalnih in polnilnih mest za električna vozila.

V poglavju V predlagane direktive so povzeta splošna pravila, ki veljajo za operaterje prenosnih sistemov. Ta večinoma temeljijo na obstoječem besedilu, podanih pa je nekaj pojasnil glede pomožnih storitev in novih regionalnih operativnih centrov.

Poglavje VI predlagane direktive, ki določa pravila o ločevanju, oblikovana v tretjem energetskega svežnju, ostaja nespremenjeno glede glavnih pravil materialnega prava o ločevanju, zlasti glede treh ureditev za operaterje prenosnih sistemov (ločevanje lastništva, neodvisni sistemski operater in neodvisni operater prenosnega sistema), in glede določb o imenovanju in potrditvi operaterjev prenosnih sistemov. Poglavje vsebuje le pojasnilo glede možnosti, da imajo operaterji prenosnih sistemov v lasti zmogljivosti za shranjevanje in opravljajo pomožne storitve.

Poglavje VII predlagane direktive vsebuje pravila o ustanavljanju, obsegu pooblastil in dolžnostih ter pravila o delovanju neodvisnih nacionalnih energetskih regulatorjev. Predlog zlasti poudarja obveznost regulatorjev, da sodelujejo s sosednjimi regulatorji in ACER pri vprašanjih čezmejnega pomena, in posodablja seznam nalog regulatorjev, med drugim glede nadzora nanovo ustanovljenih regionalnih operativnih centrov.

Poglavje VIII predlagane direktive spreminja nekaj splošnih določb, med drugim določbe o odstopanjih od direktive, izvajanju delegiranih pooblastil s strani Komisije in odboru, ustanovljenem na podlagi pravil o komitologiji v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011.

Nove priloge k predlagani direktivi določajo več zahtev glede orodij za primerjavo ter obračunavanja in informacij o obračunavanju in spreminjajo že obstoječe zahteve za pametne števec in njihovo uvedbo.

• Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o notranjem trgu električne energije (prenovitev)

V poglavju I predlagane uredbe so določeni področje uporabe, vsebina in opredelitve pojmov, ki se uporabljajo v njej. Poudarjen je pomen neizkrivljenih tržnih signalov, ki zagotavljajo večjo prilagodljivost, razogljičenje in inovacije, poleg tega so posodobljene in dopolnjene glavne opredelitve pojmov, ki se uporabljajo v uredbi.

V poglavju II predlagane uredbe je uveden nov člen, v katerem so določena ključna načela, ki jih mora spoštovati nacionalna zakonodaja na področju energetike, da bi omogočala delujoči notranji trg električne energije. Poleg tega so določena glavna pravna načela pravil za trgovanje z električno energijo v različnih časovnih obdobjih trgovanja (izravnalni trg, trg znotraj dneva, trg za dan vnaprej in terminski trg), vključno z načeli za oblikovanje cen. Pojasnjeno je načelo odgovornosti za izravnavo in določen je okvir za s trgov bolj združljiva pravila za dispečiranje in omejitev proizvodnje in prilagajanja odjema, vključno s pogoji za izjeme.

V poglavju III predlagane uredbe je opisan postopek za usklajeno opredelitev trgovinskih območij v skladu s postopkom pregleda, uvedenim z Uredbo 2015/1222 o določitvi smernic za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti²⁵. Da bi rešili pereče vprašanje precejšnjih nacionalnih omejitev čezmejnega pretoka električne energije, so pojasnjeni pogoji za takšne izjemne omejitve, zlasti s pravili, ki bodo zagotovila, da nacionalni akterji ne omejujejo uvoza in izvoza električne energije iz gospodarskih razlogov. Navedeno poglavje vsebuje spremembe že obstoječih načel za omrežnine v prenosnih in distribucijskih omrežjih ter določa postopek za spodbujanje postopnega zblževanja metodologij za omrežnine v teh omrežjih. Določa tudi spremenjena pravila za uporabo dajatev za prezasedenost.

²⁵ Uredba Komisije (EU) 2015/1222 z dne 24. julija 2015 o določitvi smernic za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti (UL L 197, 25.7.2015, str. 24–72).

V poglavju IV predlagane uredbe so določena nova splošna načela glede tega, kako lahko države članice usklajeno rešujejo problematiko zadostnosti virov. Določena so načela ter postopek za oblikovanje evropske ocene zadostnosti virov, s katero bi lahko bolje ugotovili potrebo po mehanizmih zmogljivosti, in po potrebi določitev standarda zanesljivosti s strani države članice. Pojasnjeno je, kako in pod katerimi pogoji je mogoče uvesti mehanizme zmogljivosti tako, da je to združljivo s trgov. Pojasnjena so tudi s trgov združljiva načela za mehanizme zmogljivosti, vključno s pravili za vključitev zmogljivosti, ki je v drugi državi članici, in uporabo povezovalnih daljnovodov. Določeno je, kako bodo regionalni operativni centri, nacionalni operaterji prenosnih omrežij, ENTSO za električno energijo in nacionalni regulatorji prek ACER sodelovali pri oblikovanju tehničnih parametrov za vključitev zmogljivosti, ki je v drugi državi članici, ter določena so operativna pravila za njihovo vključitev.

V poglavju V predlagane uredbe so določene naloge in dolžnosti ENTSO za električno energijo ter s tem povezane naloge spremljanja ACER, pri čemer je pojasnjeno tudi, da mora ACER delovati neodvisno in za evropsko dobro. Opredeljeno je poslanstvo regionalnih operativnih centrov ter določena so merila in postopek za opredelitev regij delovanja sistema, ki jih pokriva posamezni regionalni operativni center, kot tudi usklajevalne naloge, ki jih ti centri opravljajo. Določeni so tudi delovne in organizacijske ureditve, zahteve glede posvetovanja, zahteve in postopki za sprejetje odločitev in priporočil ter njihovo revizijo, sestava in odgovornosti vodstvenega odbora ter ureditev odgovornosti regionalnih operativnih centrov. Poleg tega poglavje vključuje pravila o priključitvi naprav za sproizvodnjo, ki so bila prej vključena v Direktivi 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetske učinkovitosti. Pravila o desetletnem načrtu za razvoj omrežja, nadomestilu med operaterji prenosnih sistemov, izmenjavi informacij in potrjevanju ostajajo večinoma nespremenjena.

V poglavju VI predlagane uredbe je vzpostavljen evropski organ za operaterje distribucijskih sistemov, opredeljeni so postopek njegove ustanovitve in njegove naloge, vključno s posvetovanjem z deležniki. Določena so tudi podrobna pravila za sodelovanje med operaterji distribucijskih sistemov in operaterji prenosnih sistemov glede načrtovanja in upravljanja omrežij.

V poglavju VII predlagane uredbe so določena že obstoječa pooblastila in pravila, v skladu s katerimi lahko Komisija sprejema delegirane akte v obliki omrežnih kodeksov ali smernic. Pojasnjena je pravna narava, določeno je sprejetje omrežnih kodeksov in smernic, njihova možna vsebina pa je razširjena na področja, kot so strukture tarif za distribucijo, pravila za zagotavljanje nefrekvenčnih pomožnih storitev, pravila za prilagajanje odjema, shranjevanje energije in omejitve odjema, pravila za kibernetsko varnost, pravila glede regionalnih operativnih centrov ter omejitev proizvodnje kot tudi ponovno dispečiranje proizvodnje in odjema. Poenostavljen in racionaliziran je postopek za pripravo omrežnih kodeksov za električno energijo, nacionalnim regulatorjem pa je omogočeno, da se v ACER odločajo glede vprašanj, ki zadevajo izvajanje omrežnih kodeksov in smernic. Poleg tega evropski organ za operaterje distribucijskih sistemov in druge deležnike tesneje vključuje v postopek za oblikovanje predlogov omrežnih kodeksov za električno energijo.

V poglavju VIII predlagane uredbe so določene končne določbe. Vključena so že obstoječa pravila za izvzete novih povezovalnih daljnovodov za enosmerni tok iz zahteve v direktivi in uredbi o električni energiji, pojasnjen pa je tudi postopek za naknadne spremembe, ki jih glede tega uvedejo nacionalni regulativni organi.

V Prilogi predlagane uredbe so podrobneje opredeljene naloge, dodeljene regionalnim operativnim centrom, ustanovljenim z uredbo.

- **Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o ustanovitvi Agencije Evropske unije za sodelovanje energetskih regulatorjev (prenovitev)**

Na splošno se predlaga, da se pravila glede ACER prilagodijo skupnemu pristopu k decentraliziranim agencijam EU, o katerem so se dogovorili Evropski parlament, Svet EU in Evropska komisija²⁶. ACER pa se na tej stopnji dovoli, da obdrži omejena odstopanja od skupnega pristopa.

V poglavju I predlagane uredbe so opisani vloga, cilji in naloge ACER ter vrsta aktov, ki jih ACER lahko sprejme. Določena so tudi pravila glede posvetovanj in spremljanja. Seznam nalog je bil posodobljen tako, da vključuje dolžnosti ACER na področju nadzora veleprodajnega trga in čezmejne infrastrukture, ki so bile dodeljene ACER po sprejetju uredbe.

Glede sprejetja omrežnih kodeksov za električno energijo je bila ACER dodeljena večja odgovornost pri pripravi in predložitvi končnega predloga omrežnega kodeksa Komisiji, ENTSO-E pa je ohranil vlogo tehničnega izvedenca. Predlog vključuje tudi formalni organ, ki bi predstavljal operaterje distribucijskih sistemov na ravni EU, zlasti pri oblikovanju predlogov omrežnih kodeksov v skladu s povečanjem njihovih odgovornosti. Agenciji je dodeljena pristojnost za odločanje glede pogojev, metodologij in algoritmov za izvajanje omrežnih kodeksov in smernic za električno energijo.

Za naloge na regionalni ravni, ki se nanašajo le na omejeno število nacionalnih regulatorjev, je uveden regionalni postopek odločanja. Direktor bi zato moral podati mnenje o tem, ali je zadevno vprašanje predvsem regionalnega pomena. Če se odbor regulatorjev strinja, da to velja, mora regionalni pododbor odbora regulatorjev pripraviti zadevno odločitev, ki jo sprejme ali zavrne sam odbor regulatorjev. V nasprotnem primeru se odbor regulatorjev odloča brez posredovanja regionalnega pododбора.

V poglavju so poleg tega opredeljene številne nove naloge ACER, in sicer naloge, ki zadevajo usklajevanje nekaterih nalog glede regionalnih operativnih centrov v okviru Agencije, nadzor imenovanih upravljavcev trga električne energije ter odobritev metod. Poleg tega poglavje vključuje predlog glede zadostnosti proizvodnje in pripravljenosti na tveganja.

Poglavje II predlagane uredbe vsebuje organizacijska pravila, ki se nanašajo na upravni odbor, odbor regulatorjev, direktorja, odbor za pritožbe in novo določbo o delovnih skupinah Agencije. Medtem ko je prilagojenih več posameznih določb o skupnem pristopu k decentraliziranim agencijam EU ali o novih pravilih glasovanja v Svetu, so glavne lastnosti obstoječe strukture upravljanja, zlasti odbor regulatorjev, ohranjene.

To odstopanje ACER od skupnega pristopa je upravičeno v nadaljevanju.

Glavne cilje evropske elektroenergetske politike, zanesljivost oskrbe, cenovno dostopnost električne energije in razogljičenje je mogoče najbolj stroškovno učinkovito doseči s povezanim evropskim trgom električne energije. Infrastruktura za prenos električne energije je tako vse bolj povezana, čez mejo se trguje z vse večjimi količinami električne energije, proizvodnje zmogljivosti se souporabljajo na evropski ravni in prenosni sistem se upravlja ob upoštevanju regionalnih, čezmejnih vidikov. Ta zakonodajni sveženj še krepi te trende, ki naj bi prinesli večjo učinkovitost in s tem koristili evropskim odjemalcem.

Osnovni pogoj za vzpostavitev notranjega trga električne energije je odprtje sektorja konkurenci. Tako kot v drugih gospodarskih sektorjih so za odprtje trga električne energije

²⁶ Glej skupno izjavo Evropskega parlamenta, Sveta EU in Evropske komisije o decentraliziranih agencijah z dne 19. julija 2012.

potrebni novi predpisi, zlasti glede prenosnega in distribucijskega sistema ter regulativnega nadzora. V ta namen so bili vzpostavljeni neodvisni regulativni organi. Ti organi imajo še vedno posebno odgovornost pri nadzoru nacionalnih in evropskih pravil, ki veljajo za sektor električne energije.

Zaradi vse večjega čezmejnega trgovanja in čezmejnega upravljanja sistema, pri katerem sta upoštevani regionalna in evropska razsežnost, so morali nacionalni regionalni organi vse bolj usklajevati svoje ukrepe z nacionalnimi regulativnimi organi iz drugih držav članic. ACER naj bi postal forum za tovrstno sodelovanje in to nalogo opravlja od ustanovitve leta 2011. Organ znotraj Agencije, v katerem je skupaj z osebjem ACER pripravljena večina mnenj, priporočil in odločitev Agencije, je zato odbor regulatorjev, ki ga sestavljajo visoki predstavniki nacionalnih regulativnih organov in predstavniki Komisije brez glasovalne pravice. V prvih letih obstoja Agencije je odboru regulatorjev uspelo učinkovito prispevati k izpolnjevanju nalog Agencije.

Ker pa so trgi energije še vedno večinoma regulirani na nacionalni ravni, imajo na njih nacionalni regulatorji ključno vlogo. Glavna vloga ACER ni izvajanje delegiranih regulativnih pristojnosti Komisije, temveč usklajevanje regulativnih odločitev neodvisnih nacionalnih regulatorjev. V tem zakonodajnem predlogu je ta razdelitev vlog še vedno večinoma ohranjena. Pri sedanji strukturi je vzpostavljeno izpopolnjeno ravnotežje med različnimi akterji ob upoštevanju posebnih značilnosti razvoja notranjega trga energije. Sprememba ravnotežja na tej stopnji bi lahko ogrozila izvajanje pobud politike v zakonodajnih predlogih in zato ovirala nadaljnjo povezovanje trga energije, ki je glavni namen tega predloga. Zato se zdi prezigodaj, da bi pristojnosti odločanja prenesli na vodstveni odbor, kakor je določeno v skupnem pristopu. Namesto tega se zdi primerno ohraniti sedanjo strukturo, ki zagotavlja, da nacionalni regulatorji ukrepajo brez neposrednih intervencij institucij EU ali držav članic v posebnih zadevah. Obenem je za splošno delo regulatorjev še vedno potrebna odobritev institucij EU prek programskih, proračunskih in strateških dokumentov. Institucije EU so udeležene tudi pri upravnih zadevah. Zato ni predlagano, da se spremenita sestava in delovanje obstoječega odbora regulatorjev.

Podobno ni predlagano, da bi koncept upravnega odbora prilagodili modelu vodstvenega odbora na podlagi skupnega pristopa. Upravni odbor Agencije v sedanji sestavi se je v zadnjih letih izkazal za posebej uspešnega in učinkovitega. Njegovo delovanje zagotavljajo predstavniki Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije.

Čeprav se Komisiji na tej stopnji ne zdi primerno, da bi upravno sestavo Agencije popolnoma prilagodila skupnemu pristopu, bo še naprej spremljala, ali so opisana odstopanja od skupnega pristopa še vedno upravičena, pri čemer je naslednje vrednotenje, ki bo poleg ocene ciljev, mandata in nalog Agencije osredotočeno predvsem na upravno sestavo Agencije, načrtovano za leto 2021.

Poglavje III predlagane uredbe vsebuje finančne določbe. Predlagano je, da se več posameznih določb prilagodi skupnemu pristopu k decentraliziranim agencijam.

V poglavju IV predlagane uredbe je posodobljenih več posameznih določb v skladu s skupnim pristopom. Poglavje vsebuje sicer večinoma nespremenjene določbe o osebju in odgovornosti.

↓ 2009/72/ES

2016/0380 (COD)

Predlog

DIREKTIVA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o skupnih pravilih notranjega trga električne energije

(prenovitev)

(Besedilo velja za EGP)

↓ 2009/72/ES (prilagojeno)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe ~~o ustanovitvi Evropske skupnosti~~ ☒ o delovanju Evropske unije ☒
ter zlasti ~~člena 47(2)~~ ter členov člena ~~55 in 95~~ ☒ 194(2) ☒ Pogodbe,

ob upoštevanju predloga ☒ Evropske ☒ komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora²⁷,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij²⁸,

v skladu s ~~postopkom, določenim v členu 251 Pogodbe~~ ☒ z rednim zakonodajnim
postopkom ☒,

ob upoštevanju naslednjega:

↓ novo

- (1) Potrebnih je več sprememb Direktive 2009/72/ES Evropskega parlamenta in Sveta²⁹. Zaradi jasnosti bi bilo treba direktivo prenoviti.

²⁷ UL C 211, 19.8.2008, str. 23.

²⁸ UL C 172, 5.7.2008, str. 55.

²⁹ Direktiva 2009/72/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z električno energijo in o razveljavitvi Direktive 2003/54/ES (UL L 211, 14.8.2009, str. 55).

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 1 ⇒ novo	(prilagojeno)
---	---------------

- (2) Cilj notranjega trga ~~z električno energijo~~ električne energije, ki se postopoma uvaja po vsej ~~Skupnosti~~ ☒ Uniji ☒ od leta 1999, je z ⇒ vzpostavitev konkurenčnih čezmejnih trgov električne energije ⇐ zagotoviti resnične izbire vsem potrošnikom v Evropski uniji, bodisi državljanom bodisi podjetjem, novih poslovnih priložnosti, ~~več čezmejnega trgovanja, da bi zagotovili večjo učinkovitost,~~ konkurenčne cene, ⇒ učinkovite naložbene signale ⇐ in višje standarde storitev ter prispevati k zanesljivosti oskrbe in trajnosti.

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 2 ⇒ novo	(prilagojeno)
---	---------------

- (3) Direktiva 2003/54/ES Evropskega parlamenta in Sveta ~~z dne 26. junija 2003 o skupnih pravilih za notranji trg z električno energijo~~³⁰ ⇒ in Direktiva 2009/72/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⇐ ~~je bila~~ sta bili pomemben korak k vzpostavitvi takega notranjega trga ~~z električno energijo~~ električne energije. ⇒ Toda evropski energetske sistem doživlja korenite spremembe. Skupni cilj razogljičenja energetskega sistema prinaša nove priložnosti in izzive za udeležence na trgu. Hkrati pa tehnološki razvoj omogoča nove oblike udeležbe odjemalcev in čezmejnega sodelovanja. Tržna pravila Unije je treba prilagoditi novim tržnim razmeram ⇐.

↓ novo

- (4) V okvirni strategiji energetske unije je oblikovana vizija energetske unije, v središču katere so državljani, v kateri so državljani odgovorni za energetske prehode, izkoriščajo nove tehnologije za zniževanje računov ter dejavno sodelujejo na trgu, ranljivi odjemalci pa so v njej zaščiteni.

↓ novo

- (5) V sporočilu Komisije z dne 15. julija 2015 z naslovom Nov dogovor za odjemalce energije³¹ je bila predstavljena vizija Komisije o maloprodajnem trgu, ki bi bolje služil odjemalcem energije, tudi s tesnejšo povezavo med vele- in maloprodajnimi trgi. Nova in inovativna podjetja za energetske storitve bi morala s pomočjo nove tehnologije vsem odjemalcem omogočiti polno udeležbo v energetskem prehodu, saj bodo z uravnavanjem porabe zagotovili energijsko učinkovite rešitve, s katerimi bodo prihranili denar in prispevali k splošnemu zmanjšanju porabe energije.

³⁰ ~~UL L 176, 15.7.2003, str. 37–56.~~
³¹ COM(2015) 339 final, 15.7.2015.

↓ novo

- (6) V sporočilu Komisije z dne 15. julija 2015 z naslovom Začetek javnega posvetovanja o novi zasnovi energetskega trga³² je bilo poudarjeno, da so za opustitev proizvodnje v velikih centralnih elektrarnah in njihovo nadomestitev z decentralizirano proizvodnjo iz obnovljivih virov energije ter razogljichenimi trgi potrebne prilagoditev sedanjih pravil za trgovanje z električno energijo in spremembe obstoječih vlog na trgu. V njem je bilo izpostavljeno, da je treba prožneje organizirati trge električne energije in združiti v celoto vse akterje na trgu, tudi proizvajalce energije iz obnovljivih virov, nove ponudnike energetskih storitev, shranjevanje energije in prilagodljiv odjem.

↓ novo

- (7) Poleg novih izzivov je namen Direktive tudi reševanje še vedno obstoječih ovir za dokončanje notranjega trga električne energije. Izpopolnjen regulativni okvir mora prispevati k premagovanju sedanjih težav z razdrobljenimi nacionalnimi trgi, ki jih še vedno pogosto zaznamuje visoka stopnja regulativnih posegov. Zaradi takih posegov nastajajo ovire za prodajo električne energije pod enakimi pogoji ter višji stroški v primerjavi z rešitvami, ki izhajajo iz čezmejnega sodelovanja in tržnih načel.

↓ novo

- (8) Odjemalci so bistvenega pomena za doseg prožnosti, brez katere se elektroenergetski sistem ne more prilagoditi spremenljivi, razpršeni proizvodnji energije iz obnovljivih virov. Tehnološki napredek pri upravljanju omrežja in proizvodnja energije iz obnovljivih virov nudita odjemalcem veliko priložnosti; zdrava konkurenca na maloprodajnih trgih bo bistvenega pomena za omogočanje uvajanja inovativnih novih storitev na tržni podlagi, ki bodo prilagojene spreminjajočim se potrebam in zmožnostim odjemalcev, hkrati pa sistem naredila prožnejši. Z okrepljeno vlogo odjemalcev na trgu energije in novimi načini njihovega sodelovanja bi moral notranji trg električne energije koristiti državljanom, Unija pa bi morala doseči svoje cilje na področju obnovljivih virov energije.

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 3

- (9) Svobosčine, ki jih Pogodba zagotavlja državljanom Unije – med drugim prosti pretok blaga, svoboda ustanavljanja in svoboda opravljanja storitev – so možne le na popolnoma odprtem trgu, ki vsem ~~potrošnikom~~ odjemalcem omogoča svobodno izbiro dobaviteljev, vsem dobaviteljem pa, da svoje proizvode svobodno dobavljajo svojim odjemalcem.

³² COM(2015) 340 final, 15.7.2015.

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 57

- (10) Spodbujanje poštene konkurence in lahkega dostopa za različne dobavitelje ~~ter omogočanje zmogljivosti za novo proizvodnjo električne energije~~ bi morala biti nadvse pomembna za države članice, da bodo lahko potrošniki v celoti izkoristili priložnosti, ki jih prinaša liberaliziran notranji trg ~~z električno energije~~ električne energije.
-

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 8
⇒ novo

- (11) Za zagotovitev konkurence in oskrbe z električno energijo po najbolj konkurenčni ceni bi morale države članice in nacionalni regulativni organi olajšati čezmejni dostop novih dobaviteljev različnih ~~energetskih virov~~ virov energije in novih ponudnikov proizvodnje električne energije ⇒ , shranjevanja in prilagajanja odjema. ⇐
-

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 60

- (12) Zagotovitev skupnih pravil za pravi notranji trg in široko ponudbo vsem dostopne električne energije bi tudi morala biti eden izmed glavnih ciljev te direktive. V ta namen bi neizkrivljene tržne cene zagotovile spodbudo za čezmejne medsebojne povezave in naložbe v novo proizvodnjo električne energije ter dolgoročno vodile v cenovno konvergenco.
-

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 56

- (13) Tržne cene bi morale dati prave pobude za razvoj omrežja in naložbe v novo proizvodnjo električne energije.
-

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 22
(prilagojeno)

- (14) ~~Po tej direktivi bodo~~ Obstajajo različne vrste organizacije trga na notranjem trgu ~~z električno energijo~~ električne energije. Ukrepi, ki bi jih države članice lahko sprejele za zagotovitev enakih konkurenčnih pogojev, bi morali temeljiti na prevladujočih zahtevah v splošnem interesu. S Komisijo bi se bilo treba posvetovati o združljivosti ukrepov s Pogodbo in zakonodajo ~~Skupnosti~~ Unije.
-

↓ novo

- (15) Države članice bi morale obdržati široko diskrecijsko pravico do nalaganja obveznosti javne službe elektroenergetskim podjetjem za doseg ciljev, ki so v splošnem gospodarskem interesu. Države članice bi morale gospodinjskim odjemalcem in, če ocenijo, da je to primerno, tudi malim podjetjem zagotoviti pravico do oskrbe z

električno energijo določene kakovosti po jasno primerljivih, preglednih in konkurenčnih cenah. Toda obveznosti javne službe v obliki regulacije dobavnih cen so v bistvu izkrivljajoč ukrep, ki pogosto povzroča kopičenje primanjkljaja v tarifnih prihodkih, omejevanje izbire za odjemalce, šibkejša spodbuda za varčevanje z energijo in naložbe v energijsko učinkovitost, nižje standarde storitev, manj sodelovanja in zadovoljstva odjemalcev, omejevanje konkurence ter manj inovativnih proizvodov in storitev na trgu. Zato bi morale države članice za zagotavljanje cenovno dostopne oskrbe svojih državljanov z električno energijo uporabljati druga orodja politike, zlasti usmerjene ukrepe socialne politike. Posegi v določanje cen bi bili sprejemljivi samo v omejenem številu izjemnih okoliščin. V celoti liberaliziran maloprodajni trg električne energije bi spodbudil cenovno in necenovno konkurenco med obstoječimi dobavitelji ter pomenil spodbudo za nove vstopa na trg, s tem pa bi izboljšal izbiro in zadovoljstvo odjemalcev.

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 45
(prilagojeno)

- (16) ~~Države članice bi morale gospodinjskim odjemalcem in, če ocenijo, da je to primerno, tudi malim podjetjem zagotoviti pravico do oskrbe z električno energijo določene kakovosti po jasno primerljivih, preglednih in primernih cenah. Da bi ohranili visoke standarde javnih storitev v Uniji Skupnosti, bi bilo treba o vseh ukrepih, ki jih za uresničitev ciljev te direktive sprejmejo države članice, redno obveščati Komisijo. Komisija bi morala objaviti redna poročila, v katerih bi analizirala ukrepe, sprejete na nacionalni ravni za izpolnitev ciljev v zvezi z javnimi storitvi, in primerjala njihovo učinkovitost, da bi lahko pripravila priporočila v zvezi z ukrepi za doseganje visokih standardov javnih storitev, ki jih bo treba sprejeti na nacionalni ravni. Države članice bi morale sprejeti ukrepe, potrebne za zaščito ranljivih odjemalcev v okviru notranjega trga z električno energijo. Takšni ukrepi se lahko razlikujejo glede na posebne okoliščine v zadevnih državah članicah in lahko vključujejo posebne ukrepe v zvezi s plačevanjem računov za električno energijo ali bolj splošne ukrepe iz sistema socialne varnosti. Kadar so univerzalne storitve na voljo tudi malim podjetjem, se lahko ukrepi v zvezi z zagotavljanjem takšnih univerzalnih storitev razlikujejo glede na to, ali so namenjene gospodinjskim odjemalcem ali malim podjetjem.~~

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 47

- (17) Državam članicam bi bilo treba omogočiti, da določijo dobavitelja zadnje instance zasilnega dobavitelja. Ta dobavitelj je lahko prodajni oddelek vertikalno integriranega podjetja, ki opravlja tudi dejavnosti distribucije, če izpolnjuje zahteve glede ločevanja iz te direktive.

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 48
(prilagojeno)

- (18) Treba bi bilo omogočiti, da ukrepi, ki jih države članice izvajajo za uresničitev ciljev glede ekonomske in socialne kohezije, vključujejo zlasti določbe o zagotavljanju

ustreznih ekonomskih spodbud z uporabo, kadar je primerno, vseh obstoječih nacionalnih orodij in orodij ~~Skupnosti~~ ☒ Unije ☒. Takšna orodja lahko zajemajo mehanizme odgovornosti za jamstvo potrebnih naložb.

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 49
(prilagojeno)

- (19) Če ukrepi, ki jih države članice sprejmejo za izpolnitev obveznosti javnih storitev, predstavljajo državno pomoč po členu ~~87(1)~~ ☒ 107(1) ☒ Pogodbe, morajo države članice o tem obvestiti Komisijo v skladu s členom ~~88(3)~~ ☒ 108(3) ☒ Pogodbe.
-

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 52
(prilagojeno)
⇒ novo

- (20) Potrošnikom bi morale biti na voljo jasne in razumljive informacije o njihovih pravicah, povezanih z energetske sektorjem. Komisija ~~bi morala~~ ☒ je ☒, po posvetovanju z ustreznimi zainteresiranimi stranmi, vključno z državami članicami, nacionalnimi regulativnimi organi, potrošniškimi organizacijami in elektroenergetskimi podjetji vzpostaviti ~~ila = dostopen, uporabniku prijazen~~ kontrolni seznam, v katerem so navedene praktične informacije o pravicah odjemalcev energije. Ta kontrolni seznam bi ⇒ bilo treba redno posodabljeni ter ⇐ bi moral biti na voljo vsem potrošnikom in javno dostopen.
-

↓ novo

- (21) V sedanjem položaju odjemalcem več dejavnikov preprečuje, da bi dostopali do različnih virov tržnih informacij, ki so jim na razpolago, jih razumeli in ravnali v skladu z njimi. Zato bi bilo treba izboljšati primerljivost ponudb in karseda zmanjšati ovire za zamenjavo dobavitelja, ne da bi odjemalcem po nepotrebnem omejevali možnost izbire.
-

↓ novo

- (22) Odjemalcem se zaradi zamenjave dobavitelja energije še vedno neposredno ali posredno zaračunavajo najrazličnejše pristojbine. Zaradi takih pristojbin je težje izračunati, kateri proizvod ali katera storitev je najboljša, neposredna finančna korist od zamenjave dobavitelja pa je manjša. Čeprav bi se z odpravo takih pristojbin morda zmanjšala možnost izbire za odjemalce, saj bi bili odpravljeni proizvodi, pri katerih se nagraduje odjemalčeva zvestoba, bi njihova omejitev prispevala k večji blaginji odjemalcev, njihovemu sodelovanju in konkurenci na trgu.

↓ novo

- (23) Samostojna orodja za primerjavo, tudi spletne strani, so učinkovito sredstvo, s katerim lahko odjemalci ocenijo prednosti različnih ponudb energije, ki so na razpolago na trgu. Stroški iskanja so nižji, saj odjemalcem ni treba več zbirati informacij od posameznih dobaviteljev in ponudnikov storitev. S takimi orodji je mogoče doseči ustrezno ravnotežje med potrebo po jasnosti in jedrnatosti informacij na eni strani in potrebo po njihovi popolnosti in obsežnosti na drugi strani. Zajemati bi morala čim več razpoložljivih ponudb in pokrivati čim večji del trga, da bi si odjemalec lahko ustvaril reprezentativen pregled. Zelo pomembno je, da so informacije, pridobljene s takimi orodji, zanesljive, nepristranske in pregledne.

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 54

- (24) Večje varstvo potrošnikov je zagotovljeno z razpoložljivostjo učinkovitih pravnih sredstev za reševanje sporov za vse potrošnike. Države članice bi morale uvesti hitre in učinkovite postopke za obravnavanje pritožb.

↓ novo

- (25) Vsem odjemalcem bi moralo biti omogočeno, da izkoristijo neposredno udeležbo na trgu, zlasti s tem, da svojo porabo prilagodijo tržnim signalom, v zameno pa izkoristijo nižje cene električne energije ali druga spodbujevalna plačila. Koristi od take dejavne udeležbe bo sčasoma verjetno več, ko bodo postala konkurenčnejša električna vozila, toplotne črpalke in druge vrste prilagodljivih bremen. Odjemalcem bi morala biti omogočena udeležba v vseh oblikah prilagajanja odjema, zato bi morali imeti možnost, da se odločijo za pameten sistem merjenja porabe in pogodbo z dinamičnimi cenami električne energije. Tako bi lahko porabo prilagodili cenovnim signalom v realnem času, ki odražajo vrednost in stroške električne energije ali prenosa v različnih obdobjih, države članice pa bi morale zagotoviti, da bodo odjemalci v razumni meri izpostavljeni tveganju veleprodajnih cen. Države članice bi morale zagotoviti tudi, da odjemalci, ki se odločijo, da ne bodo dejavno sodelovali na trgu, za to ne bodo kaznovani, temveč bi jim bilo treba na način, ki bi najbolj ustrežal razmeram na domačem trgu, omogočiti, da se odločijo na podlagi informacij o možnostih, ki so jim na razpolago.
- (26) Odjemalci iz vseh skupin (industrijski, poslovni in gospodinjstva) bi morali imeti dostop do trgov energije, da bi lahko trgovali s svojo prožnostjo in električno energijo iz lastne proizvodnje. Odjemalcem bi moralo biti omogočeno, da v celoti izkoristijo prednosti združevanja proizvodnje in dobave v večjih regijah in čezmejno konkurenco. Združevalci bodo verjetno imeli pomembno vlogo kot posredniki med skupinami odjemalcev in trgov. Določiti bi bilo treba pregledna in poštena pravila, ki bi tako vlogo omogočila tudi neodvisnim združevalcem. Na vseh organiziranih trgih energije bi bilo treba opredeliti proizvode, vključno s pomožnimi storitvami in trgi zmogljivosti, ki bi spodbudili udeležbo v prilagajanju odjema.

- (27) V evropski strategiji za mobilnost z nizkimi emisijami³³ sta poudarjena potreba po razogljičenju prometnega sektorja in zmanjšanju njegovih emisij, zlasti na mestnih območjih, in možni pomen prispevka elektromobilnosti za doseg teh ciljev. Uvajanje elektromobilnosti je tudi pomemben element energetskega prehoda. Tržna pravila, določena v tej direktivi, bi zato morala prispevati k nastanku ugodnih pogojev za vsakovrstna električna vozila. Zagotoviti bi morala predvsem učinkovito uvedbo javno dostopnih in zasebnih polnilnih mest za električna vozila in omogočiti učinkovito vključevanje polnjenja vozil v delovanje sistema.
- (28) Prilagajanje odjema bo ključno za omogočanje pametnega polnjenja električnih vozil in s tem učinkovite vključitve električnih vozil v električno omrežje, ki bo bistvenega pomena za razogljičenje prometa.
- (29) Odjemalcem bi morala biti omogočena poraba, shranjevanje in/ali prodaja električne energije iz lastne proizvodnje na trgu. V prihodnosti bodo te dejavnosti olajšale nove tehnologije. Toda obstajajo zakonske in poslovne ovire, npr. nesorazmerne pristojbine za notranjo porabo električne energije, obveznost dovajanja električne energije iz lastne proizvodnje v energetske sistem, upravna bremena, npr. da morajo tisti, ki sami proizvajajo energijo in jo prodajajo sistemu, izpolnjevati zahteve, ki veljajo za dobavitelje itd. Vse te ovire, zaradi katerih odjemalci ne morejo sami proizvajati energije in energije, ki jo proizvedejo, porabiti, shranjevati ali prodajati na trgu, bi bilo treba odpraviti, vendar pri tem zagotoviti, da bodo odjemalci, ki sami proizvajajo energijo, ustrezno prispevali h kritju stroškov sistema.
- (30) Zaradi razpršenih energetske tehnologije in krepitve vloge odjemalcev so energija, proizvedena v skupnosti, in energetske zadrage uspešen in stroškovno učinkovit način za zadovoljevanje potreb in pričakovanj državljanov v zvezi z viri energije, storitvami in lokalno udeležbo. Energija, proizvedena v skupnosti, daje vključujočo možnost za vse odjemalce, da so neposredno udeleženi v proizvodnji, porabi ali medsebojni delitvi energije v geografsko omejenem omrežju skupnosti, ki lahko deluje ločeno ali pa je povezano z javnim distribucijskim omrežjem. V pobudah za energijo, proizvedeno v skupnosti, je v ospredju predvsem zagotavljanje cenovno dostopne energije posebne vrste, kot je energija iz obnovljivih virov, za svoje člane ali družbenike in ne dobiček, kakor je v tradicionalnem energetskem podjetju. Pobude za energijo, proizvedeno v skupnosti, neposredno nagovarjajo odjemalce in tako kažejo svoje možnosti za olajšanje celovitega uvajanja novih tehnologij in vzorcev porabe, tudi pametnih distribucijskih omrežij in prilagajanja odjema. Energija, proizvedena v skupnosti, lahko tudi spodbuja energijsko učinkovitost na ravni gospodinjstev ter z znižanjem porabe in nižjimi tarifami za dobavo pripomore k boju proti energijski revščini. Udeležbo na trgu energije lahko omogoči tudi nekaterim skupinam gospodinjstev odjemalcev, ki na njem drugače ne bi mogli sodelovati. Take pobude ob učinkovitem upravljanju prispevajo h gospodarski, družbeni in okoljski vrednosti skupnosti več kot le koristi od opravljanja energetske storitve. Lokalnim energetskim skupnostim bi moralo biti dovoljeno delovanje na trgu ob enakih pogojih, ne da bi izkrivljale konkurenco. Gospodinjstvom odjemalcem bi moralo biti dovoljeno, da prostovoljno sodelujejo v pobudi za energijo, proizvedeno v skupnosti, in da jo prostovoljno zapustijo, ne da bi izgubili dostop do omrežja, ki ga upravlja pobuda za energijo v skupnosti, ali svoje odjemalske pravice. Dostop do lokalnega omrežja energetske skupnosti bi moral biti omogočen pod pravičnimi pogoji, ki odražajo stroške.

³³

SWD(2016) 244 final.

- (31) Pomemben vir informacij za odjemalce so računi za energijo in letni obračuni. Iz njih je mogoče črpati podatke o porabi in stroških, pa tudi druge informacije, s pomočjo katerih lahko odjemalci primerjajo svojo trenutno pogodbo z drugimi ponodbami. Toda glede na to, da so spori v zvezi z računi zelo pogost razlog za pritožbe odjemalcev, kar prispeva k stalnemu nezadovoljstvu potrošnikov in njihovi neudeležbi v energetske sektorju, bi morali biti računi in letni obračuni jasnejši in razumljivejši ter bi morali zagotavljati, da bi računi vsebovali vse informacije, ki jih odjemalci potrebujejo za uravnavanje svoje porabe energije, primerjavo cen in zamenjavo dobaviteljev.

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 27

- (32) Države članice bi morale spodbujati posodobitev distribucijskih omrežij in sicer s pomočjo uvedbe ~~inteligentnih~~ pametnih omrežij, ki bi morala biti zgrajena tako, da bi spodbujala decentralizirano proizvodnjo in ~~energetsko~~ energijsko učinkovitost.

↓ novo

- (33) Za udeležbo odjemalcev so potrebne ustrezne spodbude in tehnologije, kot je pametno merjenje. Pametni sistemi merjenja porabe krepijo položaj odjemalcev, saj jim omogočajo prejemanje natančnih povratnih informacij o njihovi porabi ali proizvodnji energije v skoraj realnem času, tako da ju lahko bolje upravljajo, sodelujejo v programih prilagajanja odjema in pri drugih storitvah ter si tako znižujejo račun za električno energijo. Operaterjem distribucijskih sistemov pametno merjenje porabe daje boljši pregled nad njihovimi omrežji, zaradi česar lahko znižajo stroške obratovanja in vzdrževanja, prihranke pa prenesejo v tarife za distribucijo, ki jih v končni fazi nosijo odjemalci.

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 55
⇒ novo

- (34) ⇒ Če se o uvedbi pametnega merjenja porabe odloča na nacionalni ravni ⇐, ~~Morale bi biti~~ bi moralo biti možno ⇒ o tem odločati na podlagi ekonomske ocene ⇐ ~~, da uvedba inteligentnih merilnih sistemov temelji na ekonomski oceni.~~ Če bi ta ocena pokazala, da je uvedba teh merilnih sistemov ekonomsko sprejemljiva in stroškovno učinkovita le za potrošnike z določeno višino porabe električne energije, bi državam članicam moralo biti omogočeno, da to upoštevajo pri nadaljevanju izvajanja.

↓ novo

- (35) Države članice, ki pametnega merjenja porabe ne uvajajo sistematično, bi morale odjemalcem omogočiti, da na zahtevo in pod pravičnimi in razumnimi pogoji izkoristijo možnost namestitve pametnega števca za električno energijo, pri čemer jim morajo dati na razpolago vse ustrezne informacije. Če odjemalci nimajo pametnih števcov, bi morali biti upravičeni do števcov, ki izpolnjujejo minimalne zahteve, potrebne za zagotovitev informacij o zaračunavanju iz te direktive.

- (36) Da bi odjemalci lažje dejavno sodelovali na trgu električne energije, bi morali biti pametni sistemi merjenja porabe, ki jih države članice uvedejo na svojem ozemlju, interoperabilni, ne bi smeli ovirati zamenjave dobavitelja in bi morali biti opremljeni z ustreznimi funkcijami, ki odjemalcem omogočajo, da dostopajo do podatkov o svoji porabi v skoraj realnem času, uravnavajo svojo porabo energije in, kolikor je mogoče glede na podporno infrastrukturo, svojo prožnost dajo na razpolago omrežju in podjetjem za energetske storitve, so za to nagrajeni ter prihranijo pri svojem računu za električno energijo.

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 50
(prilagojeno)
⇒ novo

- (37) ~~Zahteve glede javnih storitev, vključno z univerzalnimi storitvami, in skupne minimalne standarde, ki izhajajo iz njih, je treba nadalje okrepiti ter tako zagotoviti, da konkurenca in pravične cene koristijo vsem potrošnikom, zlasti ranljivim. Zahteve glede javnih storitev bi bilo treba opredeliti na nacionalni ravni, pri čemer se upoštevajo nacionalne okoliščine; države članice bi morale spoštovati zakonodajo Skupnosti. Državljeni Unije in mala podjetja, če države članice menijo, da je to primerno, bi morali imeti koristi od obveznosti javnih storitev, zlasti glede zanesljivosti oskrbe in primernih cen. Ključni vidik pri dobavi energije odjemalcem je dostop do objektivnih in preglednih podatkov o porabi. Odjemalci bi tako morali imeti dostop do podatkov o porabi in s tem povezanih cenah ter stroških storitev, tako da lahko konkurente povabijo, da pripravijo ponudbo na podlagi teh podatkov. Potrošniki Odjemalci bi morali imeti tudi pravico do pravilne obveščenosti o svoji porabi energije. Predplačila ⇒ uporabnikov ne bi smela postavljati v nesorazmerno slabši položaj ⇐, ~~bi morala odražati verjetno porabo električne energije~~ različni plačilni sistemi pa bi morali biti nediskriminatorni. ~~Podatki~~ Informacije o stroških energije, ki jih ~~potrošniki~~ odjemalci prejemaajo dovolj redno, bodo spodbujale k varčevanju energije, saj bodo dajale odjemalcem neposredne povratne informacije o učinkih naložb v ~~energetske~~ energijsko učinkovitost in drugačnega ravnanja. V zvezi s tem bo popolno izvrševanje ~~Direktive 2006/32/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2006 o učinkovitosti rabe končne energije in o energetskih storitvah~~³⁴ ⊗ Direktive 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta³⁵ ⊗ prispevala k temu, da uporabniki zmanjšajo svoje stroške energije.~~

↓ novo

- (38) V državah članicah so bili po uvedbi sistemov pametnega merjenja porabe oblikovani ali so v fazi oblikovanja različni modeli upravljanja s podatki. Ne glede na model upravljanja s podatki je pomembno, da države članice uvedejo pregledna pravila za dostop do podatkov pod nediskriminatornimi pogoji in zagotovijo najvišjo stopnjo kibernetске varnosti in varstva podatkov ter nepristranskosti subjektov, ki ravnaajo s podatki.

³⁴ UL L 114, 27.4.2006, str. 64.

³⁵ Direktiva 2012/27/EU o energetske učinkovitosti, spremembi direktiv 2009/125/ES in 2010/30/EU ter razveljavitvi direktiv 2004/8/ES in 2006/32/ES (UL L 315, 14.11.2012, str. 1).

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 45
(prilagojeno)
⇒ novo

- (39) ~~Države članice bi morale gospodinjiskim odjemalcem in, če ocenijo, da je to primerno, tudi malim podjetjem zagotoviti pravico do oskrbe z električno energijo določene kakovosti po jasno primerljivi, pregledni in primerni ceni. Da bi ohranili visoke standarde javnih storitev v Skupnosti, bi bilo treba o vseh ukrepih, ki jih za uresničitev ciljev te direktive sprejmejo države članice, redno obveščati Komisijo. Komisija bi morala objaviti redna poročila, v katerih bi analizirala ukrepe, sprejete na nacionalni ravni za izpolnitev ciljev v zvezi z javnimi storitvi, in primerjala njihovo učinkovitost, da bi lahko pripravila priporočila v zvezi z ukrepi za doseganje visokih standardov javnih storitev, ki jih bo treba sprejeti na nacionalni ravni. Države članice bi morale sprejeti ukrepe, potrebne za zaščito ranljivih in energijsko revnih odjemalcev v okviru notranjega trga ~~z električno energijo~~ električne energije. Takšni ukrepi se lahko razlikujejo glede na posebne okoliščine v zadevnih državah članicah in lahko vključujejo ukrepe socialne ali energetske posebne politike v zvezi s plačevanjem računov za električno energijo, ali bolj splošne ukrepe iz sistema socialne varnosti. naložbe v stanovanjsko energijsko učinkovitost ali varstvo odjemalcev, kot je zaščita pred odklopom. Kadar so univerzalne storitve na voljo tudi malim podjetjem, se lahko ukrepi v zvezi z zagotavljanjem takšnih univerzalnih storitev razlikujejo glede na to, ali so namenjene gospodinjiskim odjemalcem ali malim podjetjem.~~

↓ novo

- (40) Energetske storitve so temeljnega pomena za blaginjo državljanov Unije. Primerno ogrevanje, hlajenje, osvetlitev in energija za električne aparate so storitve, brez katerih ni mogoče zagotoviti dostojnega življenjskega standarda in zdravja državljanov. Poleg tega dostop do teh energetskih storitev evropskim državljanom omogoča, da izkoristijo svoje zmožnosti, in krepi družbeno vključenost. Energijsko revna gospodinjstva si teh energetskih storitev ne morejo privoščiti zaradi kombinacije nizkih dohodkov, visokih stroškov energije in slabe energijske učinkovitosti njihovih bivalnih prostorov. Države članice bi morale zbirati prave informacije, da bi lahko spremljale število gospodinjstev, prizadetih zaradi energijske revščine. Natančne meritve bi morale biti državam članicam v pomoč pri ugotavljanju, katera gospodinjstva so prizadeta zaradi energijske revščine, da bi jim lahko nudile ciljno usmerjeno podporo. Komisija bi morala omogočati izmenjavo dobrih praks med državami članicami in s tem dejavno podpirati izvajanje določb o energijski revščini.

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 53
(prilagojeno)
⇒ novo

- (41) ~~Pomanjkanje energije je v Skupnosti vse večji problem = Prizadete d~~ Države članice ⇒ , ki jih je prizadela energijska revščina in ⇐ ki tega še niso storile, bi zato morale pripraviti nacionalne akcijske načrte ali druge primerne okvire za obravnavo

~~pomanjkanja energije~~ ⇨ tega problema ⇨ , s katerimi bi zmanjšale število ljudi, ki trpijo zaradi takih razmer. ⇨ Nizek dohodek, visoke cene energije in slaba energijska učinkovitost bivalnih prostorov so dejavniki, ki se upoštevajo pri merjenju energijske revščine. ⇨ Države članice bi ranljivim ⇨ in energijsko revnim ⇨ odjemalcem vsekakor morale zagotoviti potrebno oskrbo z energijo. Pri tem bi lahko na primer v okviru ⇨ energetske in ⇨ socialne politike uporabili celosten pristop, ukrepi pa bi lahko vključevali socialne politike ali izboljšanje ~~energetske~~ energijske učinkovitosti stanovanjskih objektov. Najmanj, kar bi morala ta direktiva omogočati, so nacionalne politike v korist ranljivih ⇨ in energijsko revnih ⇨ odjemalcev.

↓ novo

- (42) Operaterji distribucijskih sistemov morajo stroškovno učinkovito vključiti novo proizvodnjo električne energije, zlasti proizvodne naprave, ki uporabljajo obnovljive vire energije, in nova bremena, kot so toplotne črpalke in električna vozila. Zato bi bilo treba operaterjem distribucijskih sistemov dati možnost in spodbudo, da uporabljajo storitve iz razpršene proizvodnje, kot sta prilagajanje odjema in shranjevanje energije, na podlagi tržnih postopkov, da bi lahko učinkovito upravljali svoja omrežja in se izognili dragim širitvam omrežja. Države članice bi morale sprejeti ustrezne ukrepe, kot so nacionalni omrežni kodeksi in tržna pravila, ter uvesti spodbude za operaterje distribucijskih sistemov preko omrežnin, ki ne bi ovirale prožnosti ali boljše energijske učinkovitosti v omrežju. Sprejeti bi morale tudi načrte za razvoj omrežij za distribucijske sisteme, s katerimi bi podprle vključitev proizvodnih naprav, ki uporabljajo obnovljive vire energije, olajšale razvoj objektov za shranjevanje in elektrifikacijo prometnega sektorja, uporabnikom sistema pa zagotovile ustrezne informacije v zvezi s predvidenimi širitvami ali nadgradnjami omrežja, saj večina držav članic takega postopka zdaj nima.
-

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 26

- (43) ~~Nediskriminatoren dostop do distribucijskega omrežja je odločilnega pomena za dostop do odjemalcev v maloprodaji. Možnosti za diskriminacijo pri dostopu tretjih strani in naložbah so manjše na ravni distribucije kot na ravni prenosa, kjer sta prezasedenost in vpliv interesov v zvezi s proizvodnjo ali dobavo na splošno večja kot na ravni distribucije. Poleg tega je pravno in funkcionalno ločevanje operaterjev distribucijskih sistemov v skladu z Direktivo 2003/54/ES obvezno šele od 1. julija 2007 in njegove učinke na notranji trg z električno energijo je treba še oceniti. Jasnejša določitev ter pravilno izvajanje in pozorno spremljanje trenutno veljavnih pravil o pravnem in funkcionalnem ločevanju lahko pripeljeta do dejanskega ločevanja. Da bi ustvarili enake pogoje v maloprodaji, bi bilo treba spremljati dejavnosti operaterjev distribucijskih sistemov in jim tako preprečiti, da bi svojo vertikalno integracijo izkoriščali za konkurenčni položaj na trgu, zlasti v zvezi z gospodinjskimi in malimi negospodinjskimi odjemalci.~~

- (44) Kadar se zaprt distribucijski sistem uporabi za zagotovitev optimalne učinkovitosti integrirane oskrbe z energijo, ki zahteva posebne obratovalne standarde, ali kadar se zaprt distribucijski sistem ohranja predvsem zaradi uporabe lastnika sistema, bi morala obstajati možnost, da je operater distribucijskega sistema oproščen obveznosti, ki bi pomenile nepotrebno upravno breme zaradi posebnega značaja odnosa med njim in uporabniki sistema. Industrijska in poslovna območja ter območja za skupne storitve, kot so stavbe na železniški postaji, letališča, bolnišnice, večji kampi z integriranimi zmogljivostmi ali območja kemične industrije, lahko vključujejo zaprte distribucijske sisteme zaradi posebnega značaja svojih dejavnosti.

- (45) Za zagotovitev konkurence in oskrbe z električno energijo po najbolj konkurenčni ceni bi morale države članice in nacionalni regulativni organi spodbujati čezmejni dostop novih ponudnikov ~~različnih energetskih virov~~ električne energije iz različnih virov energije in novih ponudnikov proizvodnje električne energije.

- (46) Brez dejanskega ločevanja omrežij od dejavnosti proizvodnje in dobave (dejansko ločevanje) nevarnost diskriminacije ne obstaja le pri upravljanju omrežij, temveč tudi pri spodbudah za vertikalno integrirana podjetja, da bi ustrezno vlagala v svoja omrežja.

- (47) Dejansko ločevanje lahko zagotovi samo odprava možnosti, ki vertikalno integrirana podjetja spodbujajo k diskriminaciji konkurentov pri dostopu do omrežja in naložbah. Lastniško ločevanje, pri katerem je lastnik omrežja imenovan za operaterja sistema in je neodvisen od kakršnih koli interesov v zvezi z dobavo in proizvodnjo, je očitno učinkovit in stabilen način razreševanja notranjega navzkrižja interesov in zagotavljanja zanesljivosti oskrbe. Zato je Evropski parlament v Resoluciji z dne 10. julija 2007 o možnostih za notranji trg s plinom in električno energijo³⁶ lastniško ločevanje na ravni prenosa opredelil kot najučinkovitejše orodje za nediskriminatorno spodbujanje naložb v infrastrukturo, pravičnega dostopa do omrežja za nove udeležence in preglednosti na trgu. Pri lastniškem ločevanju bi bilo zato treba od držav članic zahtevati, naj zagotovijo, da ista oseba ali osebe ne morejo izvajati nadzora nad podjetjem za proizvodnjo ali dobavo ter hkrati izvajati nadzora ali uveljavljati kakršnih koli pravic nad operaterjem prenosnega sistema ali prenosnim sistemom. Po drugi strani pa bi moral nadzor nad prenosnim sistemom ali operaterjem prenosnega sistema izključevati možnost nadzora ali uveljavljanja kakršnih koli pravic nad proizvajalcem

³⁶ UL C 175 E, 10.7.2008, str. 206.

ali dobaviteljem. V teh okvirih bi morale biti proizvajalcu ali dobavitelju omogočeno, da ima manjšinski delež v operaterju prenosnega sistema ali prenosnem sistemu.

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 12

- (48) Vsi sistemi ločevanja bi morali učinkovito odpravljati vsa navzkrižja interesov med proizvajalci, dobavitelji in operaterji prenosnih sistemov, da bi oblikovali spodbude za potrebne naložbe in zagotovili dostop novim udeležencem na trgu ob pregledni in učinkoviti regulativni ureditvi, nacionalnim regulativnim organom pa ne bi smeli nalagati preveč zahtevne regulativne ureditve.
-

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 14

- (49) Ker je za lastniško ločevanje v nekaterih primerih treba prestrukturirati podjetja, bi bilo treba državam članicam, ki se odločijo izvajati takšno ločevanje, odobriti dodatno obdobje za začetek uporabe zadevnih določb. Zaradi vertikalne povezave med sektorjema električne energije in plina bi bilo treba določbe o ločevanju uporabljati v obeh sektorjih.
-

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 15

- (50) Zaradi zagotavljanja popolne neodvisnosti delovanja omrežij od interesov v zvezi z dobavo in proizvodnjo ter preprečevanja izmenjave kakršnih koli zaupnih ~~podatkov in informacij~~ pri lastniškem ločevanju ista oseba ne bi smela biti hkrati član uprave operaterja prenosnega sistema ali prenosnega sistema in podjetja, ki opravlja katero koli dejavnost proizvodnje ali dobave. Iz tega razloga ista oseba tudi ne bi smela imeti pristojnosti za imenovanje članov uprave operaterja prenosnega sistema ali prenosnega sistema in za izvajanje nadzora ali uveljavljanje kakršne koli pravice nad proizvajalcem ali dobaviteljem.
-

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 16

- (51) Ustanovitev operaterja sistema ali operaterja prenosnega sistema, ki je neodvisen od interesov v zvezi z dobavo in proizvodnjo, bi morale ~~le~~ le vertikalno integriranemu podjetju omogočiti, da ohrani lastništvo nad sredstvi omrežja, ter hkrati zagotovi ~~le~~ le ločevanje interesov, pod pogojem, da samostojni operater sistema ali neodvisni operater prenosnega sistema opravlja vse naloge operaterja sistema in so vzpostavljeni podrobna ureditev in obsežni regulativni kontrolni mehanizmi.
-

↓ 2009/72/ES (prilagojeno)
uvodna izjava 17

- (52) Če je ~~to~~ bilo ~~to~~ 3. septembra 2009 podjetje, ki je lastnik prenosnega sistema, del vertikalno integriranega podjetja, bi morale države članice zato imeti možnost izbire

med lastniškim ločevanjem in ustanovitvijo operaterja sistema ali operaterja prenosnega sistema, ki je neodvisen od interesov v zvezi z dobavo in proizvodnjo

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 18

- (53) Da bi bili interesi ~~delničarjev~~ družbenikov vertikalno integriranih podjetij popolnoma zaščiteni, bi morale države članice imeti možnost, da uvedejo lastniško ločevanje z neposredno odprodajo ali razdelitvijo ~~delni~~ deležev integriranega podjetja na ~~delnice~~ deleže omrežnega podjetja in ~~delnice~~ deleže preostalega podjetja dobave in proizvodnje, če so izpolnjene zahteve, ki izhajajo iz lastniškega ločevanja.
-

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 19

- (54) Da bo rešitev, ki jo predstavlja ~~samostojni~~ neodvisni operater sistema ali neodvisni operater prenosnega sistema, resnično delovala, bi bilo treba sprejeti posebna dodatna pravila. Pravila o neodvisnem operaterju prenosnega sistema določajo ustrezen regulativni okvir za zagotovitev poštene konkurence, zadostnih vlaganj, dostopa na trg za nove udeležence in integracije trgov ~~z električno energijo~~ električne energije. Dejansko ločevanje na podlagi določb o neodvisnem operaterju prenosnega sistema bi moralo temeljiti na organizacijskih ukrepih in ukrepih, ki se nanašajo na upravljanje operaterjev prenosnih sistemov, ter na ukrepih, povezanih z vlaganji, ki nove proizvodne zmogljivosti preko regionalnega sodelovanja povezujejo z integracijo omrežij in trgov. Neodvisnost operaterja prenosnega sistema bi bilo treba med drugim zagotoviti tudi z določenimi obdobji „za razmislek“, med katerimi se v vertikalno integriranem podjetju ne izvajajo nobene vodstvene ali druge ustrezne dejavnosti, ki bi omogočale dostop do ~~podatkov~~ informacij, ki bi lahko bile pridobljene na vodstvenem položaju. ~~Model dejanskega ločevanja prek neodvisnega operaterja prenosnega sistema je v skladu z zahtevami, določenimi na zasedanju Evropskega sveta 8. in 9. marca 2007.~~
-

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 21

- (55) Država članica ima pravico, da se odloči za polno lastniško ločevanje na ~~njenem~~ svojem ozemlju. Če je država članica uporabila to pravico, podjetje nima pravice ustanoviti ~~samostojnega~~ neodvisnega operaterja sistema ali neodvisnega operaterja prenosnega sistema. Poleg tega podjetje, ki opravlja katero koli dejavnost proizvodnje ali dobave, ne more izvajati neposrednega ali posrednega nadzora ali uveljavljati kakršne koli pravice nad operaterjem prenosnega sistema iz države članice, ki se je odločila za popolno lastniško ločevanje.

- (56) Pri izvajanju dejanskega ločevanja bi bilo treba spoštovati načelo nediskriminacije med javnim in zasebnim sektorjem. Zato ista oseba ne bi smela imeti možnosti, da bi sama ali skupaj z drugimi ob kršenju lastniškega ločevanja ali možnosti ~~samostojnega neodvisnega~~ operaterja sistema izvajala nadzor ali uveljavljala kakršne koli pravice nad sestavo, glasovanjem ali odločanjem v organih operaterjev prenosnih sistemov ali prenosnih sistemov in dobaviteljev ali proizvajalcev. Kar zadeva lastniško ločevanje in možnost ~~samostojnega neodvisnega~~ operaterja sistema, velja, da bi, če zadevna država članica lahko dokaže, da izpolnjuje to zahtevo, ~~bi~~ moralo biti mogoče, da dva ločena javna subjekta nadzorujeta dejavnosti proizvodnje in dobave na eni ter dejavnosti prenosa na drugi strani.

- (57) Po vsej ~~Skupnosti~~ ☒ Uniji ☒ bi bilo treba uporabljati dejansko ločevanje dejavnosti dobave in proizvodnje od ~~delovanja omrežja omrežne dejavnosti~~ tako za podjetja iz ~~Skupnosti~~ ☒ Unije ☒ kot tudi za podjetja, ki niso iz ~~Skupnosti~~ ☒ Unije ☒. Da bi ohranili neodvisnost omrežnih dejavnosti ter dejavnosti dobave in proizvodnje po vsej ~~Skupnosti~~ ☒ Uniji ☒, bi morali imeti regulativni organi pooblastilo, da zavrnejo certifikacijo operaterjev prenosnih sistemov, ki ne izpolnjujejo pravil o ločevanju. Da bi zagotovili dosledno uporabo teh pravil po vsej ~~Skupnosti~~ ☒ Uniji ☒, bi morali regulativni organi pri odločanju o certifikaciji v celoti upoštevati mnenje Komisije. Poleg tega bi morala Komisija imeti pravico podati mnenje o certifikaciji v zvezi z lastnikom ali operaterjem prenosnega sistema, ki je pod nadzorom osebe ali oseb iz tretje države ali tretjih držav, s čimer bi bilo zagotovljeno tudi spoštovanje mednarodnih obveznosti ~~Skupnosti~~ ☒ Unije ☒, ter solidarnost in zanesljivost oskrbe z energijo ter solidarnost in zanesljivost oskrbe z energijo v ~~Skupnosti~~ ☒ Uniji ☒.

- (58) Postopki za izdajo energetske dovoljenja ne bi smeli predstavljati nesorazmerne upravne obremenitve glede na njihovo velikost in možnega učinka na proizvajalce električne energije. Neupravičeno dolgi postopki za izdajo energetske dovoljenja so lahko ovira za vstop novih udeležencev na trg.

- (59) Notranji trg ~~z električno energijo~~ električne energije bo pravilno deloval le, če bodo lahko energetski regulatorji odločali o vseh ustreznih regulativnih vprašanjih in če bodo popolnoma neodvisni od kakršnih koli drugih javnih ali zasebnih interesov. To pa ne preprečuje niti sodnega niti parlamentarnega nadzora v skladu z ustavnim pravom držav članic. Poleg tega tudi dejstvo, da proračun regulatorja odobri nacionalni zakonodajalec, ne ovira proračunske samostojnosti. Določbe o samostojnosti pri izvajanju dodeljenih proračunskih sredstev regulativnega organa bi

bilo treba izvajati v okviru, ki ga določajo nacionalno pravo in pravila o proračunu. Države članice z ustreznim rotacijskim sistemom pripomorejo k neodvisnosti nacionalnega regulativnega organa od političnih in gospodarskih interesov, hkrati pa bi jim moralo biti omogočeno, da primerno upoštevajo razpoložljivost človeških virov in velikost odbora.

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 36

- (60) Nacionalni regulativni organi bi morali imeti možnost določati ali potrditi tarife ali metodologije za njihov izračun na podlagi predloga operaterja prenosnega sistema ali operaterja(-ev) distribucijskega(-ih) sistema(-ov) ali na podlagi predloga, o katerem se ta/ti operater(-ji) dogovori(-jo) z uporabniki omrežja. Pri izvajanju navedenih nalog bi morali nacionalni regulativni organi zagotoviti, da bodo tarife za prenos in distribucijo nediskriminatorne in da bodo odražale stroške, ter pri tem upoštevati mejne stroške omrežja, ki se jim je dolgoročno mogoče izogniti z razpršeno proizvodnjo in z ukrepi na področju uravnavanja povpraševanja.

↓ 2009/72/EC uvodna izjava 37
(prilagojeno)
→₁ 2009/72/ES uvodna izjava 38

- (61) Energetski regulatorji bi morali imeti pooblastila, na podlagi katerih bi lahko sprejemali za elektroenergetska podjetja zavezujoče odločitve, elektroenergetskim podjetjem, ki ne izpolnjujejo svojih obveznosti, pa bi lahko nalagali učinkovite, sorazmerne in odvračilne kazni ali bi kaznovanje predlagali pristojnemu sodišču. →₁ ☒ V ta namen ☒ ~~Poleg tega~~ bi morali imeti regulativni organi ☒ možnost ☒ ~~pooblastila~~, da zahtevajo ustrezne informacije od elektroenergetskih podjetij, izvedejo ustrezne in zadostne preiskave ter rešujejo spore. ← Energetske regulatorje bi bilo treba pooblastiti tudi, da ne glede na uporabo pravil o konkurenci sprejemajo ustrezne ukrepe za zagotavljanje koristi odjemalcev s spodbujanjem učinkovite konkurence, ki je nujna za pravilno delovanje notranjega trga ~~za električno energijo~~ električne energije. ~~Vzpostavitev virtualnih elektrarn – tj. programov sprostitve električne energije, v okviru katerih mora elektroenergetsko podjetje zainteresiranim dobaviteljem za določeno obdobje določeno količino električne energije prodati ali dati na razpolago ali dovoliti dostop do dela svojih proizvodnih zmogljivosti – je eden izmed možnih ukrepov, ki se jih lahko uporabi za spodbujanje učinkovite konkurence in zagotovitev pravilnega delovanja trga. Energetski regulatorji bi morali imeti tudi pooblastila, da bi prispevali k zagotavljanju visokih standardov univerzalnih in javnih storitev v skladu z odpiranjem trga, varstva ranljivih odjemalcev in dejanskega izvajanja ukrepov za varstvo potrošnikov. Navedene določbe ne bi smele posegati v pooblastila Komisije v zvezi z uporabo pravil o konkurenci, tudi preverjanjem združitve z razsežnostjo Skupnosti, ter v pravila glede notranjega trga, kot je prost pretok kapitala. Neodvisni organ, pri katerem se lahko pritoži stranka, ki jo je prizadela odločitev nacionalnega regulatorja, bi lahko bilo sodišče ali drug pravosodni organ, pristojen za sodne presoje.~~

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 37
(prilagojeno)

- (61) ~~Energetski regulatorji bi morali imeti pooblastila, na podlagi katerih bi lahko sprejemali za elektroenergetska podjetja zavezujoče odločitve, elektroenergetskim podjetjem, ki ne izpolnjujejo svojih obveznosti, pa bi lahko nalagali učinkovite, sorazmerne in odvračilne kazni ali bi kaznovanje predlagali pristojnemu sodišču. Energetske regulatorje bi bilo treba pooblastiti tudi, da ne glede na uporabo pravil o konkurenci sprejemajo ustrezne ukrepe za zagotavljanje koristi odjemalcev s spodbujanjem učinkovite konkurence, ki je nujna za pravilno delovanje notranjega trga za električno energijo. Vzpostavitev virtualnih elektrarn – tj. programov sprostitve električne energije, v okviru katerih mora elektroenergetsko podjetje zainteresiranim dobaviteljem za določeno obdobje določeno količino električne energije prodati ali dati na razpolago ali dovoliti dostop do dela svojih proizvodnih zmogljivosti – je eden izmed možnih ukrepov, ki se jih lahko uporabi za spodbujanje učinkovite konkurence in zagotovitev pravilnega delovanja trga. Energetski regulatorji bi morali imeti tudi pooblastila, da bi prispevali k zagotavljanju visokih standardov univerzalnih in javnih storitev v skladu z odpiranjem trga, varstva ranljivih odjemalcev in dejanskega izvajanja ukrepov za varstvo potrošnikov. Navedene določbe ne bi smele posegati v pooblastila Komisije v zvezi z uporabo pravil o konkurenci, tudi preverjanjem združitve z razsežnostjo Skupnosti ☒ Unije ☒, ter v pravila glede notranjega trga, kot je prost pretok kapitala. Neodvisni organ, pri katerem se lahko pritoži stranka, ki jo je prizadela odločitev nacionalnega regulatorja, bi lahko bilo sodišče ali drug pravosodni organ, pristojen za sodne presoje.~~
-

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 63
⇒ novo

- (63) Po [prenovitev Uredbe št. 714/2009, kot je predlagana v COM(2016) 861/2] ~~Uredbi (ES) št. 714/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o pogojih za dostop do omrežja za čezmejne izmenjave električne energije~~ ⁽⁴⁰⁾ lahko Komisija sprejme smernice ⇒ ali omrežne kodekse ⇐ za doseganje potrebne stopnje usklajenosti. Takšne smernice ⇒ ali omrežni kodeksi ⇐, ki so zavezujoči izvedbeni ukrepi, so – tudi glede nekaterih določb te direktive – koristno sredstvo, ki ga je mogoče po potrebi hitro prilagoditi.
-

↓ novo

- (64) Države članice in pogodbenice Energetske skupnosti bi morale tesno sodelovati v vseh zadevah v zvezi z oblikovanjem celovite regije za trgovanje z električno energijo in ne bi smele sprejemati ukrepov, ki bi lahko ogrozili nadaljnje povezovanje trgov električne energije ali zanesljivost oskrbe v državah članicah in pogodbenicah.
- (65) To direktivo bi bilo treba brati skupaj z [prenovljena Uredba št. 714/2009, kot je predlagana v COM(2016) 861/2], v kateri so določena ključna načela nove zasnove trga električne energije, po katerih bo mogoče bolje nagrajevati prožnost, dajati ustrezne cenovne signale in zagotavljati razvoj delovanja celovitih kratkoročnih trgov. [prenovljena Uredba št. 714/2009, kot je predlagana v COM(2016) 861/2] določa tudi

nova pravila na različnih področjih, vključno z mehanizmi zmogljivosti in sodelovanjem med operaterji prenosnih sistemov.

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 62
(prilagojeno)

- (66) Ker cilja te direktive, in sicer vzpostavitve popolnoma delujočega notranjega trga ~~električne energije~~ ~~z električno energije~~, države članice ne morejo zadovoljivo doseči in ker ta cilj lažje doseže ~~Skupnost~~ ☒ Unija ☒, ~~Skupnost~~ ☒ Unija ☒ lahko sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe ☒ o Evropski uniji ☒. Skladno z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta direktiva ne ~~presega prekorajše~~ okvirov, ki so potrebni za doseganje navedenega cilja.

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 68

- (67) Ta direktiva spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, ki jih zlasti priznava Listina Evropske unije o temeljnih pravicah³⁷.

↓ novo

- (68) Da bi zagotovili minimalno stopnjo harmonizacije, ki se zahteva za doseg cilja te direktive, bi morale biti na Komisijo preneseno pooblastilo v skladu s členom 290 Pogodbe za oblikovanje smernic glede obsega dolžnosti regulativnih organov, da sodelujejo med seboj in z Agencijo za sodelovanje energetskih regulatorjev (v nadaljnjem besedilu: Agencija) ter določitev podrobnosti postopka. Posebnega pomena je, da Komisija opravi ustrezna posvetovanja med svojim pripravljalnim delom, vključno na ravni strokovnjakov, in da se navedena posvetovanja opravijo v skladu z načeli iz Medinstitucionalnega sporazuma o boljši pripravi zakonodaje z dne 13. aprila 2016³⁷. Zlasti, da se zagotovi enakopravno sodelovanje pri pripravi delegiranih aktov, bi morala Evropski parlament in Svet vse dokumente prejemati sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njihovi strokovnjaki pa se sistematično udeleževati sestankov strokovnih skupin Komisije, ki se nanašajo na pripravo delegiranih aktov.
- (69) Da bi zagotovili enotne pogoje izvajanja te direktive, bi bilo treba Komisiji podeliti izvedbena pooblastila, da se določi skupna evropska oblika za podatke in pregledni ter nediskriminatorni postopki za dostop do podatkov o merjenju, porabi in podatkov, ki so potrebni, da odjemalec zamenjavo operaterja. Navedena pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št.182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta³⁸.
- (70) Obveznost prenosa te direktive v nacionalno pravo bi morala biti omejena na tiste določbe, ki pomenijo vsebinsko spremembo v primerjavi s predhodno direktivo. Obveznost prenosa določb, ki so nespremenjene, izhaja iz predhodne direktive.

³⁷ UL L 123, 12.5.2016, str. 1.

³⁸ Uredba (EU) št. 182/2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

- (71) Države članice so se v skladu s Skupno politično izjavo držav članic in Komisije o obrazložitvenih dokumentih z dne 28. septembra 2011³⁹ zavezale, da bodo v upravičenih primerih uradnemu obvestilu o ukrepih za prenos priložile enega ali več dokumentov, v katerih bo pojasnjeno razmerje med sestavnimi elementi direktive in ustreznimi deli nacionalnih instrumentov za prenos. Zakonodajalec meni, da je predložitev takšnih dokumentov v primeru te direktive upravičena.

↓ novo

- (72) Ta direktiva ne bi smela posegati v obveznosti držav članic glede roka za prenos Direktive v nacionalno pravo in datuma začetka njene uporabe, določenih v Prilogi IV.

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 67
(novo)

~~Glede na obseg sprememb Direktive 2003/54/ES je zaradi jasnosti in racionalnosti zaželeno, da se zadevne določbe prenovijo in z novo direktivo združijo v enotno besedilo.~~

—

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 5

~~Zanesljiva oskrba z električno energijo je ključnega pomena za razvoj evropske družbe, za izvajanje trajnostne politike o podnebni spremembi in za spodbujanje konkurence na notranjem trgu. Zato bi bilo treba še naprej razvijati čezmejne medsebojne povezave, kar bo vsem potrošnikom in industriji v Skupnosti zagotovilo dobavo vseh virov energije po najbolj konkurenčnih cenah.~~

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 59

~~Eden glavnih ciljev te direktive bi moral biti razvoj pravega notranjega trga z električno energijo prek omrežja prek povezanega omrežja po vsej Skupnosti, regulativna vprašanja o čezmejnih povezavah in regionalnih trgih pa bi zato morala biti med njenimi glavnimi nalogami, ob tesnem sodelovanju regulativnih organov z Agencijo, kadar je to ustrezno.~~

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 7

~~Komisija je v Sporočilu z dne 10. januarja 2007 z naslovom „Energetska politika za Evropo“ poudarila pomen vzpostavitve notranjega trga z električno energijo in zagotavljanja enakovrednih pogojev za vsa elektroenergetska podjetja, ustanovljena v Skupnosti. Sporočili Komisije z dne 10. januarja 2007 z naslovoma „Možnosti za notranji trg s plinom in električno energijo“ in „Preiskava na podlagi člena 17 Uredbe (ES) št. 1/2003 v panogi plina~~

³⁹ UL C 369, 17.12.2011, str. 14.

~~in elektroenergetski panogi (Končno poročilo)“ sta pokazali, da obstoječa pravila in ukrepi ne zagotavljajo potrebnega okvira za doseganje cilja dobro delujočega notranjega trga.~~

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 4

~~Vendar trenutno v Skupnosti obstajajo ovire pri prodaji električne energije pod enakimi pogoji, brez diskriminacije ali prikrajšanosti. Predvsem še ni nediskriminatornega dostopa do omrežja in enako učinkovite ravni regulativnega nadzora v vseh državah članicah.~~

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 41

~~Države članice ali regulativni organ, kadar država članica tako določi, bi morali spodbujati oblikovanje pogodb o prekinljivi oskrbi.~~

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 6

~~Dobro delujoč notranji trg z električno energijo bi moral proizvajalcem zagotoviti primerne spodbude za naložbe v novo proizvodnjo električne energije, vključno z električno energijo iz obnovljivih virov energije, ter pri tem nameniti posebno pozornost najbolj odročnim državam in regijam na energetske trgu Skupnosti. Dobro delujoč trg bi moral potrošnikom zagotoviti ustrezne ukrepe za spodbujanje učinkovitejše rabe energije, predpogoj za to pa je zanesljiva dobava energije.~~

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 32

~~Sprejeti bi bilo treba nadaljnje ukrepe, s katerimi bi zagotovili pregledne in nediskriminatorne tarife za dostop do omrežja. Navedene tarife bi se morale uporabljati za vse uporabnike sistema brez diskriminacije.~~

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 20

~~Za razvoj konkurence na notranjem trgu z električno energijo bi morali veliki negospodinjiski odjemalci imeti možnost izbrati dobavitelja in za zadovoljitev svojih potreb po električni energiji skleniti pogodbe z več dobavitelji. Takšni odjemalci bi morali biti zaščiteni pred klavzulami o ekskluzivnosti, katerih učinek je izključitev konkurenčnih ali dopolnilnih ponudb.~~

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 51

~~Interesi potrošnikov bi morali biti v središču te direktive, kakovost storitev pa bi morala biti osrednja odgovornost za elektroenergetska podjetja. Že obstoječe pravice potrošnikov je treba okrepiti in zaščititi, vključevati pa bi morale tudi večjo preglednost. Varstvo potrošnikov bi moralo zagotoviti, da lahko vsi potrošniki na področju Skupnosti izkoristijo prednosti konkurenčnega trga. Pravice potrošnikov bi morale uveljavljati države članice ali regulativni organi, kadar država članica tako določi.~~

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 29

~~Da bi se preprečila nesorazmerna finančna in upravna obremenitev za majhne operaterje distribucijskih sistemov, bi države članice morale imeti možnost, da po potrebi zadevna podjetja oprostito zahtev po pravnem ločevanju distribucije.~~

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 28

~~V primeru majhnih sistemov bi lahko bilo potrebno, da pomožne storitve zagotovijo operaterji prenosnih sistemov, povezanih s takšnimi sistemi.~~

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 10

~~Vendar pravila za pravno in funkcionalno ločevanje, kot jih določa Direktiva 2003/54/ES, ne zagotavljajo dejanskega ločevanja operaterjev prenosnih sistemov. Evropski svet je na zasedanju 8. in 9. marca 2007 zato Komisijo pozval, naj pripravi zakonodajne predloge za „dejansko ločevanje dejavnosti dobave in proizvodnje od delovanja omrežja“.~~

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 13

~~Opredelitev pojma „nadzor“ je enaka kot v Uredbi Sveta (ES) št. 139/2004 z dne 20. januarja 2004 o nadzoru koncentracij podjetij (Uredba ES o združitvah) ⁴⁰.~~

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 43

~~Skoraj vse države članice so se odločile, da zagotovijo konkurenčnost na trgu proizvodnje električne energije s preglednim postopkom za izdajo energetskih dovoljenj. Kljub temu pa bi morale države članice predvideti možnost prispevanja k zanesljivosti oskrbe z razpisnim postopkom ali z enakovrednim postopkom v primeru, če na osnovi postopka za izdajo energetskih dovoljenj ni bilo zgrajenih zadostnih zmogljivosti za proizvodnjo električne energije. Državam članicam bi bilo treba omogočiti, da v interesu varstva okolja in~~

⁴⁰ UL L 24, 29.1.2004, str. 1.

~~pospeševanja novih, razvijajočih se tehnologij na osnovi objavljenih meril objavijo razpis za nove zmogljivosti. Takšne nove zmogljivosti med drugim obsegajo proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije in sočasno proizvodnjo toplote in električne energije.~~

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 33

~~Direktiva 2003/54/ES je uvedla zahtevo, da države članice vzpostavijo regulatorje s specifičnimi pristojnostmi. Vendar izkušnje kažejo, da je učinkovitost regulacije pogosto omejena, ker regulatorji niso dovolj neodvisni od vlade ter nimajo zadostnih pooblastil in diskrecije. Zato je Evropski svet na zasedanju dne 8. in 9. marea 2007 Komisijo pozval, naj pripravi zakonodajne predloge za nadaljnjo uskladitev pooblastil in krepitev neodvisnosti nacionalnih energetske regulatorjev. Treba bi bilo omogočiti, da so ti nacionalni regulativni organi lahko pristojni tako za sektor električne energije kot tudi za sektor plina.~~

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 38

~~Vsaka uskladitev pooblastil nacionalnih regulativnih organov bi morala vključevati pooblastila za oblikovanje spodbud elektroenergetskim podjetjem ter pooblastila za sprejemanje učinkovitih, sorazmernih in odvračilnih kazni, ki bi jih lahko naložili elektroenergetskim podjetjem, ali pa predlagali, naj jim te kazni naloži pristojno sodišče. Poleg tega bi morali imeti regulativni organi pooblastila, da zahtevajo ustrezne informacije od elektroenergetskih podjetij, izvedejo ustrezne in zadostne preiskave ter rešujejo spore.~~

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 61

~~Regulativni organi bi morali trgu zagotavljati informacije tudi zato, da Komisiji omogočijo, da opravlja svoje naloge opazovanja in spremljanja notranjega trga z električno energijo in njegov kratkoročni, srednjeročni in dolgoročni razvoj, vključno z vidiki, kot so proizvodna zmogljivost, različni viri proizvodnje električne energije, infrastruktura za prenos in distribucijo, kakovost storitev, čezmejna trgovina, upravljanje prezasedenosti, naložbe, veleprodajne in petrošniške cene, likvidnost trga, okoljske izboljšave in večja učinkovitost. Nacionalni regulativni organi bi morali organom za konkurenco in Komisiji poročati o državah članicah, v katerih cene ovirajo konkurenco in pravilno delovanje trga.~~

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 42

~~Vsa industrija in trgovina v Skupnosti, vključno z malimi in srednje velikimi podjetji, in vsi državljani Unije, ki uživajo gospodarske koristi notranjega trga, bi morali uživati tudi visoko stopnjo varstva potrošnikov, še zlasti gospodinjiski odjemalci, in če države članice menijo, da je to potrebno, za mala podjetja, bi morale zanje veljati garancije javnih storitev v zvezi z zanesljivostjo oskrbe in primernimi cenami, zaradi poštenosti, konkurenčnosti in posredno zaradi odpiranja delovnih mest. Ti odjemalci bi morali tudi imeti dostop do izbire, poštenosti, zastopanja in mehanizmov za reševanje sporov.~~

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 45

~~Države članice bi morale gospodinjskim odjemalcem in, če ocenijo, da je to primerno, tudi malim podjetjem zagotoviti pravico do oskrbe z električno energijo določene kakovosti po jasno primerljivi, pregledni in primerni ceni. Da bi ohranili visoke standarde javnih storitev v Skupnosti, bi bilo treba o vseh ukrepih, ki jih za uresničitev ciljev te direktive sprejmejo države članice, redno obveščati Komisijo. Komisija bi morala objaviti redna poročila, v katerih bi analizirala ukrepe, sprejete na nacionalni ravni za izpolnitev ciljev v zvezi z javnimi storitvami, in primerjala njihovo učinkovitost, da bi lahko pripravila priporočila v zvezi z ukrepi za doseganje visokih standardov javnih storitev, ki jih bo treba sprejeti na nacionalni ravni. Države članice bi morale sprejeti ukrepe, potrebne za zaščito ranljivih odjemalcev v okviru notranjega trga z električno energijo. Takšni ukrepi se lahko razlikujejo glede na posebne okoliščine v zadevnih državah članicah in lahko vključujejo posebne ukrepe v zvezi s plačevanjem računov za električno energijo ali bolj splošne ukrepe iz sistema socialne varnosti. Kadar so univerzalne storitve na voljo tudi malim podjetjem, se lahko ukrepi v zvezi z zagotavljanjem takšnih univerzalnih storitev razlikujejo glede na to, ali so namenjene gospodinjskim odjemalcem ali malim podjetjem.~~

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 46

~~Spoštovanje obveznosti javnih storitev je osnovna zahteva te direktive in pomembno je, da ta direktiva določa skupne minimalne standarde, ki jih spoštujejo vse države članice, pri čemer so upoštevani cilji glede varstva potrošnikov, zanesljivosti oskrbe, varstva okolja in enakovrednih ravni konkurenčnosti v vseh državah članicah. Pomembno je, da je mogoče obveznost javnih storitev razlagati na nacionalni osnovi ob upoštevanju nacionalnih okoliščin in v skladu z zakonodajo Skupnosti.~~

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 50

~~Zahteve glede javnih storitev, vključno z univerzalnimi storitvami, in skupne minimalne standarde, ki izhajajo iz njih, je treba nadalje okrepiti ter tako zagotoviti, da konkurenca in pravične cene koristijo vsem potrošnikom, zlasti ranljivim. Zahteve glede javnih storitev bi bilo treba opredeliti na nacionalni ravni, pri čemer se upoštevajo nacionalne okoliščine; države članice bi morale spoštovati zakonodajo Skupnosti. Državljeni Unije in mala podjetja, če države članice menijo, da je to primerno, bi morali imeti koristi od obveznosti javnih storitev, zlasti glede zanesljivosti oskrbe in primernih cen. Ključni vidik pri dobavi energije odjemalcem je dostop do objektivnih in preglednih podatkov o porabi. Odjemalci bi tako morali imeti dostop do podatkov o porabi in s tem povezanih cenah ter stroških storitev, tako da lahko konkurente povabijo, da pripravijo ponudbo na podlagi teh podatkov. Potrošniki bi morali imeti tudi pravico do pravilne obveščenosti o svoji porabi energije. Predplačila bi morala odražati verjetno porabo električne energije, različni plačilni sistemi pa bi morali biti nediskriminatorni. Podatki o stroških energije, ki jih potrošniki prejemaajo dovolj redno, bodo spodbujali k varčevanju energije, saj bodo dajali odjemalcem neposredne povratne informacije o učinkih naložb v energetske učinkovitost in drugačnega ravnanja. V zvezi s tem bo popolno izvrševanje Direktive 2006/32/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila~~

~~2006 o učinkovitosti rabe končne energije in o energetskih storitvah⁴¹ prispevala k temu, da uporabniki zmanjšajo svoje stroške energije.~~

↓ 2009/72/ES uvodni izjavi 64 in 65

~~Ukrepe, potrebne za izvajanje te direktive, bi bilo treba sprejeti v skladu s Sklepom Sveta 1999/468/ES z dne 28. junija 1999 o določitvi postopkov za uresničevanje Komisiji podeljenih izvedbenih pooblastil⁴².~~

~~Zlasti bi bilo treba Komisiji podeliti pooblastila za sprejetje potrebnih smernic za zagotovitev minimalne stopnje usklajenosti, ki je potrebna, da se doseže cilj te direktive. Ker so ti ukrepi splošnega obsega in so namenjeni spreminjanju nebistvenih določb te direktive z njenim dopolnjevanjem z novimi nebistvenimi določbami, jih je treba sprejeti v skladu z regulativnim postopkom s pregledom iz člena 5a Sklepa 1999/468/ES.~~

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 66

~~V skladu s točko 34 Medinstitucionalnega sporazuma o boljši pripravi zakonodaje⁴³ se države članice spodbuja, da za svoje potrebe in v interesu Skupnosti izdelajo in objavijo lastne tabele, ki naj kolikor nazorno je to mogoče prikažejo korelacijo med to direktivo in ukrepi za prenos v nacionalno pravo.~~

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 25

~~Zanesljivost oskrbe z energijo je bistveni element javne varnosti in je zato tesno povezana z učinkovitim delovanjem notranjega trga z električno energijo ter integracijo izoliranih trgov z električno energijo držav članic. Državljanom Unije je mogoče električno energijo dobavljati le prek omrežja. Delujoči trgi z električno energijo ter zlasti omrežja in druga sredstva, povezana z dobavo električne energije, so bistvenega pomena za javno varnost, konkurenčnost gospodarstva in blaginjo državljanov Unije. Osebam iz tretjih držav bi se zato moral nadzor nad prenosnim sistemom ali operaterjem prenosnega sistema dovoliti le, če izpolnjujejo zahteve glede dejanskega ločevanja, ki se uporabljajo znotraj Skupnosti. Skupnost brez poseganja v svoje mednarodne obveznosti šteje, da je sektor prenosnih sistemov za električno energijo zanj zelo pomemben, zato so potrebni dodatni zaščitni ukrepi v zvezi z ohranjanjem zanesljivosti oskrbe Skupnosti z energijo, da bi se izognili ogrožanju javnega reda in javne varnosti v Skupnosti ter blaginje državljanov Unije. Pri zanesljivosti oskrbe Skupnosti z energijo je treba zlasti oceniti neodvisnost delovanja omrežja, stopnjo odvisnosti Skupnosti in posamezne države članice od energetske oskrbe iz tretjih držav ter obravnavo notranje in zunanje trgovine in naložb v energetski sektor v določeni tretji državi. Zanesljivost oskrbe bi se zato morala oceniti na podlagi dejanskega stanja za vsak primer~~

⁴¹ ~~UL L 114, 27.4.2006, str. 64.~~

⁴² ~~UL L 184, 17.7.1999, str. 23.~~

⁴³ ~~UL C 321, 31.12.2003, str. 1.~~

~~posebej ter ob upoštevanju pravic in obveznosti, ki izhajajo iz mednarodnega prava, zlasti pa iz mednarodnih sporazumov med Skupnostjo in zadevno tretjo državo. Komisijo se spodbuja, da po potrebi predloži priporočila za pogajanja o ustreznih sporazumih s tretjimi državami, ki obravnavajo zanesljivost oskrbe Skupnosti z energijo, ali da potrebna vprašanja obravnava v okviru drugih pogajanj s temi tretjimi državami.~~

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 35

~~Da bi vsem akterjem na trgu, vključno z novimi udeleženci, omogočili dejanski dostop do trga, so potrebni nediskriminatorni izravnalni mehanizmi, ki odražajo stroške. Takoj ko bo trg z električno energijo dovolj likviden, bi bilo to treba doseči z vzpostavitvijo preglednih, tržno zasnovanih mehanizmov za oskrbo in nabavo električne energije, ki jih narekujejo zahteve po izravnavi. Če takšnega likvidnega trga ni, bi morali nacionalni regulativni organi odigrati aktivno vlogo pri zagotavljanju, da bodo izravnalne tarife nediskriminatorne in da bodo odražale stroške. Hkrati bi bilo treba predvideti ustrezne spodbude, s katerimi bi uravnotežili dovajanje in odjem električne energije ter preprečili ogrožanje sistema. Operaterji prenosnih sistemov bi morali omogočati sodelovanje končnih odjemalcev in povezovalcev končnih odjemalcev na trgih rezervne električne energije in izravnave.~~

↓ 2009/72/ES uvodni izjavi 39 in 40

~~Notranji trg z električno energijo trpi pomanjkanje likvidnosti in preglednosti, ki ovira učinkovito dodeljevanje sredstev, upravljanje s tveganji in vstop novih akterjev. S pospešenim vključevanjem novih elektrarn v električno omrežje v vseh državah članicah ter predvsem s spodbujanjem novih ponudnikov, da vstopijo na trg, je treba okrepiti konkurenčnost in zanesljivost oskrbe. Treba je povečati zaupanje v trg, njegovo likvidnost in število udeležencev, zato je treba tudi okrepiti regulativni nadzor nad podjetji, ki se ukvarjajo z dobavo električne energije. Take zahteve ne bi smele posegati v veljavno zakonodajo Skupnosti v zvezi s finančnimi trgi in bi morale biti skladne z njo. Energetski regulatorji in regulatorji finančnih trgov morajo sodelovati, da drug drugemu omogočijo pregled nad zadevnimi trgi.~~

~~Preden Komisija sprejme smernice za nadaljnjo opredelitev vodenja evidence, bi morala Agencija za sodelovanje energetskih regulatorjev, ustanovljena z Uredbo (ES) št. 713/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o ustanovitvi Agencije za sodelovanje energetskih regulatorjev⁽⁴⁴⁾ („Agencija“) in Odbor evropskih zakonodajalcev za vrednostne papirje (CESR), ustanovljen s Sklepom Komisije 2009/77/ES⁽⁴⁵⁾, skupaj preučiti vsebino teh smernic in Komisiji ustrezno svetovati. Agencija in CESR bi morala skupaj tudi nadalje preučiti, ali bi morale za transakcije pogodb o dobavi električne energije in izvedenih finančnih instrumentov za trgovanje z električno energijo veljati zahteve glede preglednosti pred in/ali po trgovanju in kakšna naj bi bila vsebina teh zahtev, ter ustrezno svetovati.~~

⁴⁴ UL L 211, 14.8.2009, str. 1.

⁴⁵ UL L 25, 29.1.2009, str. 18.

~~Zaradi zanesljivosti oskrbe bi bilo treba spremljati ravnotežje med ponudbo in povpraševanjem v posamezni državi članici, spremljanju pa naj bi sledilo poročilo o razmerah na ravni Skupnosti; pri tem bi bilo treba upoštevati zmogljivost medsebojnih povezav med območji. Takšno spremljanje bi bilo treba izvesti dovolj zgodaj, da bi omogočilo sprejetje ustreznih ukrepov, če bi bila zanesljivost oskrbe ogrožena. Izgradnja in vzdrževanje potrebne omrežne infrastrukture, vključno z zmogljivostmi medsebojnih povezav, bi morala prispevati k zagotavljanju nemotene oskrbe z električno energijo. Vzdrževanje in izgradnja potrebne omrežne infrastrukture, vključno z zmogljivostmi medsebojnih povezav, in decentralizirana proizvodnja električne energije so pomembni dejavniki pri zagotavljanju nemotene oskrbe z električno energijo.~~

~~Da bi ustvarile notranji trg z električno energijo, bi morale države članice spodbujati integracijo svojih nacionalnih trgov ter sodelovanje operaterjev sistemov na ravni Skupnosti in regionalni ravni, pa tudi integracijo izoliranih sistemov, ki povzročajo elektroenergetske otoke, ki še obstajajo v Skupnosti.~~

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

POGLAVJE I

VSEBINA, ~~PODROČJE UPORABE~~ IN OPREDELITEV POJMOV

Člen 1

Vsebina ~~in področje uporabe~~

Ta direktiva določa skupna pravila za proizvodnjo, prenos, distribucijo ⇒ , shranjevanje ⇐ in dobavo električne energije, ki vključujejo določbe za varstvo potrošnikov, namenjena pa so ~~izbolšanju in integraciji~~ ⇒ vzpostavitvi zares celovitih, ⇐ konkurenčnih ⇒ , prožnih ⇐ trgov energije, ⇒ v središču katerih je odjemalec, ⇐ v Skupnosti ☒ Uniji ☒. ⇒ Ta direktiva bo izkoristila prednosti celovitega trga, njen cilj pa je zagotoviti odjemalcem cenovno dostopno energijo, visoko zanesljivost oskrbe in nemoten prehod na razogljčen energetske sistem ⇐. Določa ⇒ ključna ⇐ pravila glede organiziranja in delovanja ☒ evropskega ☒ elektroenergetskega sektorja, ⇒ zlasti pravila o krepitvi vloge in varstvu odjemalcev, ⇐ odprtem dostopu do ⇒ celovitega ⇐ trga, ⇒ dostopu tretjih strani do infrastrukture za prenos in distribucijo ter pravila o ločevanju in o neodvisnih nacionalnih energetskih regulatorjih. ⇐ ~~merila in postopke, ki se uporabljajo pri javnih razpisih in izdaji energetskih dovoljenj ter obratovanju sistemov. Določa tudi obveznosti glede univerzalnih storitev in pravice odjemalcev električne energije ter pojasnjuje obveznosti glede konkurence.~~

Člen 2 Opredelitve pojmov

Za namene te direktive se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

1. „odjemalec“ pomeni trgovca na debelo ali končnega odjemalca električne energije;
82. „trgovec na debelo“ pomeni fizično ali pravno osebo, ki kupuje električno energijo z namenom ponovne prodaje znotraj ali zunaj sistema, kjer ima sedež;
93. „končni odjemalec“ pomeni odjemalca, ki kupuje električno energijo za svojo lastno rabo;
104. „gospodinjski odjemalec“ pomeni odjemalca, ki kupuje električno energijo za svojo lastno rabo v gospodinjstvu, in ne vključuje ~~je~~ trgovskih ali poklicnih dejavnosti;
115. „negospodinjski odjemalec“ pomeni fizično ali pravno osebo, ki kupuje električno energijo, ki ni namenjena za rabo v lastnem gospodinjstvu, in vključuje proizvajalce[⇒], industrijske odjemalce, mala in srednja podjetja, poslovne subjekte [⇐] in trgovce na debelo;
- ~~12. „upravičeni odjemalec“ pomeni odjemalca, ki lahko kupuje električno energijo od dobavitelja po lastni izbiri v smislu člena 33;~~

↓ novo

6. „dejavni odjemalec“ pomeni odjemalca ali skupino odjemalcev, ki delujejo skupaj in porabljajo, shranjujejo ali prodajajo električno energijo, proizvedeno v svojih objektih, tudi preko združevalcev, ali sodelujejo v prilagajanju odjema ali programih energijske učinkovitosti, če te dejavnosti niso njihova osnovna gospodarska ali poklicna dejavnost;
7. „lokalna energetska skupnost“ pomeni združenje, zadrugo, partnerstvo, neprofitno organizacijo ali drugo pravno osebo, ki jo dejansko nadzorujejo lokalni družbeniki ali člani, ki je praviloma usmerjena v ustvarjanje vrednosti in ne dobička in ki sodeluje v razpršeni proizvodnji ter pri opravljanju dejavnosti operaterja distribucijskega sistema, dobavitelja ali združevalca na lokalni ravni, tudi čezmejno;

↓ 2009/72/ES

- ~~198~~. „dobava“ pomeni prodajo skupaj s ~~preprodajo~~ ponovno prodajo električne energije odjemalcem;
- ~~329~~. „pogodba o dobavi električne energije“ pomeni pogodbo za dobavo električne energije, ne vključuje pa izvedenih finančnih instrumentov za trgovanje z električno energijo;
- ~~3310~~. „izvedeni finančni instrument za trgovanje z električno energijo“ pomeni finančni instrument iz točk 5, 6 ali 7 oddelka C Priloge I k Direktivi 2004/39/ES Evropskega parlamenta in Sveta ~~z dne 21. aprila 2004 o trgih finančnih instrumentov~~⁴⁶, če se ta instrument nanaša na električno energijo;

⁴⁶ Direktiva 2004/39/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o trgih finančnih instrumentov (UL L 145, 30.4.2004, str. 1).

11. „pogodba z dinamičnimi cenami električne energije“ pomeni pogodbo o dobavi električne energije med dobaviteljem in končnim odjemalcem, ki odraža ceno na trenutnem trgu, tudi trgu za dan vnaprej, v intervalih, ki so najmanj enaki pogostosti tržne poravnave;
12. „odstopnina“ pomeni znesek plačila ali kazni, ki ga dobavitelji ali združevalci naložijo odjemalcem zaradi prekinitve pogodbe o dobavi električne energije ali storitvah;
13. „pristojbina za zamenjavo dobavitelja“ pomeni znesek plačila ali kazni, ki ga dobavitelji ali operaterji sistemov neposredno ali posredno naložijo odjemalcem, vključno z odstopninami;
14. „združevalec“ pomeni udeleženca na trgu, ki povezuje več bremen odjemalcev ali proizvedeno električno energijo za prodajo, nakup ali dražbo na katerem koli organiziranem trgu energije;
15. „neodvisni združevalec“ pomeni združevalca, ki ni povezan z dobaviteljem ali kakšnim drugim udeležencem na trgu;
16. „prilagajanje odjema“ pomeni spremembo električne obremenitve s strani končnih odjemalcev glede na njihove običajne ali trenutne vzorce porabe kot odziv na tržne signale, vključno s časovno spremenljivimi cenami električne energije ali plačili spodbud, ali kot odziv na sprejem ponudbe končnega odjemalca, bodisi samega bodisi z združevanjem, za prodajo znižanja ali zvišanja odjema po določeni ceni na organiziranih trgih v skladu z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) št. 1348/2014⁴⁷;
17. „običajni števec“ pomeni analogni ali elektronski števec, ki ni opremljen za pošiljanje in sprejemanje podatkov;
18. „pametni sistem merjenja porabe“ pomeni elektronski sistem, ki lahko meri porabo energije, zagotavlja več informacij kot običajni števec in je opremljen za pošiljanje in prejemanje podatkov v obliki elektronske komunikacije za namene obveščanja, spremljanja in nadzora;
19. „interoperabilnost“ v zvezi s pametnim merjenjem porabe pomeni zmožnost dveh ali več energetske ali komunikacijskih omrežij, sistemov, naprav, aplikacij ali sestavnih delov, da delujejo v medsebojni povezavi, si izmenjujejo informacije in jih uporabljajo za opravljanje zahtevanih funkcij;
20. „skoraj realni čas“ v zvezi s pametnim merjenjem porabe pomeni čas, navadno do sekunde natančno, ki preteče med zapisom podatkov in njihovo avtomatizirano obdelavo in prenos za namene uporabe ali obveščanja;
21. „najboljše razpoložljive tehnike“ v zvezi z varstvom in varnostjo podatkov v okolju pametnega merjenja porabe pomenijo najučinkovitejšo in najnaprednejšo stopnjo razvoja dejavnosti in njihovih metod delovanja, iz katere je razvidna praktična uporabnost določenih tehnik, zasnovanih tako, da preprečijo ali ublažijo tveganja glede zasebnosti, osebnih podatkov in varnosti, in ki načeloma zagotavlja podlago za skladnost z okvirom Unije za varstvo podatkov;

⁴⁷ Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 1348/2014 z dne 17. decembra 2014 o sporočanju podatkov v skladu s členom 8(2) in (6) Uredbe (EU) št. 1227/2011 Evropskega parlamenta in Sveta o celovitosti in preglednosti veleprodajnega energetskega trga (UL L 363, 18.12.2014, str. 121).

↓ 2009/72/ES ⇒ novo

522. „distribucija“ pomeni transport električne energije po visoko-, srednje- in nizkonapetostnem distribucijskem sistemu z namenom dobave odjemalcem, vendar ne vključuje dobave;

623. „operater distribucijskega sistema“ pomeni pravno ali fizično osebo, ki je odgovorna za obratovanje distribucijskega sistema, zagotavljanje njegovega vzdrževanja in po potrebi za razvoj le-tega na danem območju, za medsebojne povezave z drugimi sistemi, kjer to ustreza, in za zagotavljanje dolgoročne zmogljivosti sistema za zadovoljitev razumnih potreb po distribuciji električne energije;

2924. „~~energetska~~energijska učinkovitost“ ~~„uravnavanje povpraševanja“~~ pomeni ⇒ razmerje med doseženim učinkom, storitvijo, blagom ali energijo ter dovedeno energijo ⇐ ~~celosten in povezan pristop, katerega cilj je vplivati na obseg in čas porabe električne energije z namenom zmanjšati porabo primarne energije in konično porabo s prednostnimi naložbami v energetske učinkovite ukrepe ali druge ukrepe, kot so pogodbe o prekinljivi oskrbi z električno energijo, pred naložbami za povečanje proizvodne zmogljivosti, če prve predstavljajo učinkovitejšo in gospodarnjšo možnost, upoštevajoč pri tem pozitivni vpliv zmanjšane porabe energije na okolje, zanesljivost oskrbe in s tem povezane stroške distribucije;~~

3025. „⇐ energija iz ⇐ obnovljivih virov“ pomeni ⇒ energijo iz ⇐ obnovljivih nefosilnih virov ~~energije~~ ⇒ , zlasti ⇐ (veter, sonce ⇒ (sončni toplotni in sončni fotovoltaični viri) ⇐, geotermalne ~~vire~~ ⇒ energijo, toploto okolice, hidroenergijo, energijo plimovanja, oceanov ⇐ in valovanje) ⇒ ter obnovljivih goriv: biogoriv, tekočih biogoriv, bioplina, trdnih biogoriv in gorljivih odpadkov iz obnovljivega vira ⇐, ~~valovanje, plimovanje, hidroelektrarne, biomaso, plin, pridobljen iz odpadkov, plin, pridobljen z napravami za čiščenje odpadkov, in biopline);~~

3126. „~~porazdeljena~~razpršena proizvodnja“ pomeni proizvodne obrate, priključene na distribucijski sistem;

↓ novo

27. „polnilno mesto“ pomeni vmesnik, na katerem je mogoče polniti po eno električno vozilo ali zamenjati akumulator po enega električnega vozila hkrati;

↓ 2009/72/ES (prilagojeno) ⇒ novo

328. „prenos“ pomeni transport električne energije na zelo-visokonapetostnem in visokonapetostnem povezanem sistemu z namenom dostave električne energije končnim odjemalcem ali distributerjem, vendar ne vključuje dobave;

429. „operater prenosnega sistema“ pomeni pravno ali fizično osebo, ki je odgovorna za obratovanje prenosnega sistema, zagotavljanje njegovega vzdrževanja in po potrebi za razvoj le-tega na danem območju, za medsebojne povezave z drugimi sistemi, kjer to ustreza, in za

zagotavljanje dolgoročne zmogljivosti sistema za zadovoljitev razumnih potreb po ~~transportu~~ prenosu električne energije;

~~1830.~~ „uporabnik sistema“ pomeni fizično ali pravno osebo, ki napaja omrežje ali kateri se dobavlja električna energija iz prenosnega ali distribucijskega sistema;

~~131.~~ „proizvodnja“ pomeni proizvodnjo električne energije;

~~232.~~ „proizvajalec“ pomeni fizično ali pravno osebo, ki proizvaja električno energijo;

~~1333.~~ „povezovalni daljnovod“ pomeni ⇨ daljnovod, ki prečka ali povezuje mejo med trgovalnimi območji, državami članicami oziroma, do meje pristojnosti EU, med državami članicami in tretjimi državami ⇨ ~~naprave za povezavo elektroenergetskih sistemov~~;

~~1434.~~ „povezani sistem“ pomeni določeno število prenosnih in distribucijskih sistemov, ki so povezani z enim ali več povezovalnimi ~~daljnovidovi~~ daljnovidovi;

~~1535.~~ „neposredni daljnovod“ pomeni bodisi daljnovod, ki povezuje izdvojeno mesto proizvodnje z izdvojenim odjemalcem, bodisi daljnovod, ki povezuje proizvajalca električne energije in dobavitelja električne energije zaradi neposredne oskrbe njihovih lastnih objektov, hčerinskih podjetij in ~~upravičenih~~ odjemalcev;

~~25. „dolgoročno načrtovanje“ pomeni dolgoročno načrtovanje potrebnih naložb v proizvodnjo in prenosne ter distribucijske zmogljivosti za zadostitev povpraševanja sistema po električni energiji in zagotovitev oskrbe odjemalcev;~~

~~2636.~~ „majhni izdvojeni sistem“ pomeni vsak sistem s porabo, ki je manjša od 3 000 GWh v letu 1996, kjer se manj kot 5 % porabe na leto pridobi iz povezav z drugimi sistemi;

~~27. „mikro izdvojeni sistem“ pomeni vsak sistem s porabo, ki je manjša od 500 GWh v letu 1996, kjer ni povezav z drugimi sistemi;~~

~~16. „vrstni red gospodarnosti“ pomeni razvrstitev virov dobave električne energije skladno z gospodarskimi merili;~~

~~1737.~~ „pomožna storitev“ pomeni storitev, potrebno za obratovanje prenosnega ali distribucijskega sistema ⇨ , vključno s pomožnimi storitvami za izravnavo in nefrekvenčnimi pomožnimi storitvami, vendar ne tudi za upravljanje prezasedenosti ⇨ ;

↓ novo

38. „nefrekvenčna pomožna storitev“ pomeni storitev, ki jo operater prenosnega ali distribucijskega sistema uporablja za regulacijo napetosti v ustaljenem stanju, hitre injekcije jalove moči, vztrajnost in zmožnost zagona brez zunanjega vira napajanja;

39. „regionalni operativni center“ pomeni regionalni operativni center, kot je opredeljen v členu 32 [prenovljena Uredba št. 714/2009, kot je predlagana v COM(2016) 861/2];

↓ 2009/72/ES

~~2040.~~ „integrirano elektroenergetsko podjetje“ pomeni vertikalno ali horizontalno integrirano podjetje;

~~2141.~~ „vertikalno integrirano podjetje“ pomeni elektroenergetsko podjetje ali skupino elektroenergetskih podjetij, v katerih lahko nadzor izvaja ista oseba ali iste osebe, in sicer neposredno ali posredno, in v katerih podjetje ali skupina podjetij opravlja vsaj eno od

dejavnosti prenosa ali distribucije in vsaj eno od dejavnosti proizvodnje ali dobave električne energije;

~~2242. „povezano podjetje“ pomeni hčerinska podjetja v smislu člena 2(12) Direktive 2013/34/EU Evropskega parlamenta in Sveta⁴⁸ 41 Sedme direktive Sveta 83/349/EGS z dne 13. junija 1983 o konsolidiranih računovodskih izkazih, ki temelji na členu 44(2)(g) (13) Pogodbe (14), in/ali povezana podjetja v smislu člena 33(1) navedene direktive, in/ali podjetja, ki pripadajo istim delničarjem družbenikom;~~

~~2343. „horizontalno integrirano podjetje“ pomeni podjetje, ki izvaja vsaj eno izmed dejavnosti proizvodnje za prodajo, prenosa, distribucije ali dobave električne energije in neko drugo neelektroenergetsko dejavnost;~~

~~3444. „nadzor“ pomeni pravice, pogodbe ali druga sredstva, ki ločeno ali skupno in ob upoštevanju ustreznih dejanskih ali pravnih okoliščin omogočajo izvajanje odločilnega vpliva na podjetje, in sicer zlasti z:~~

- ~~(a) lastništvom ali pravico do uporabe celotnega ali dela premoženja podjetja;~~
- ~~(b) pravicami ali pogodbami, ki zagotavljajo odločilen vpliv na sestavo, glasovanje ali odločitve organov podjetja;~~

~~3545. „elektroenergetsko podjetje“ pomeni pravno ali fizično osebo, ki opravlja vsaj eno od dejavnosti proizvodnje, prenosa, distribucije, dobave ali nakupa električne energije in je odgovorna za komercialne, tehnične in/ali vzdrževalne naloge, povezane s temi dejavnostmi, vendar ne vključuje končnih odjemalcev;~~

~~24. „razpisni postopek“ pomeni postopek, s katerim se načrtovane dodatne potrebe in nadomestne zmogljivosti pokrije z dobavo iz novih ali obstoječih proizvodnih zmogljivosti;~~

~~2846. „zanesljivost“ pomeni zanesljivost dobave in oskrbe z električno energijo ter tehnično varnost;~~

↓ novo

47. „shranjevanje energije“ v elektroenergetskem sistemu pomeni odložitev uporabe določene količine proizvedene električne energije do trenutka, ko se uporabi kot končna energija ali pretvorjena v drugega nosilca energije;

⁴⁸ Direktiva 2013/34/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o letnih računovodskih izkazih, konsolidiranih računovodskih izkazih in povezanih poročilih nekaterih vrst podjetij, spremembi Direktive 2006/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi direktiv Sveta 78/660/EGS in 83/349/EGS (UL L 182, 29.6.2013, str. 19).

POGLAVJE II

SPLOŠNA PRAVILA ZA ORGANIZACIJO SEKTORJA

↓ novo

Člen 3

Konkurenčen, prožen in nediskriminatorsen trg električne energije, v središču katerega je odjemalec

1. Države članice zagotovijo, da njihova zakonodaja ne ovira po nepotrebnem čezmejnih tokov električne energije, udeležbe odjemalcev, tudi preko prilagajanja odjema, naložb v prožno proizvodnjo energije, shranjevanja energije, uvedbe elektromobilnosti ali novih povezovalnih daljnovodov, in da cene električne energije odražajo dejansko povpraševanje in ponudbo.
 2. Države članice zagotovijo, da za podjetja za proizvodnjo in dobavo električne energije ni nepotrebnih ovir za vstop na trg in izstop s trga.
-

↓ 2009/72/ES uvodna izjava 33
⇒ novo

Člen ~~433~~

⇒ **Prosta izbira dobavitelja električne energije** ⇐
Odprtje trga in vzajemnost

- ~~1. Države članice zagotovijo, da se za upravičene odjemalce štejejo: ⇒ lahko vsi ponudniki prosto izbirajo dobavitelja, od katerega bodo kupovali električno energijo. ⇐~~
 - ~~(a) do 1. julija 2004, upravičeni odjemalci, kot so opredeljeni v členu 19(1) do (3) Direktive 96/92/ES. Države članice vsako leto do 31. januarja objavijo merila za določanje upravičenih odjemalcev;~~
 - ~~(b) od 1. julija 2004, vsi negospodinjiski odjemalci;~~
 - ~~(c) od 1. julija 2007, vsi odjemalci.~~
- ~~2. Da bi se izognili neuravnoteženosti pri odpiranju trgov z električno energijo:~~
 - ~~(a) se pogodbe za dobavo električne energije, sklenjene z upravičenim odjemalcem v sistemu druge države članice, ne smejo prepovedati, če se odjemalec šteje za upravičenega v obeh zadevnih sistemih; in~~
 - ~~(b) če se posli, navedeni v točki (a), zavrnjeni, ker je odjemalec upravičen samo v enem od obeh sistemov, lahko Komisija na zahtevo države članice, v kateri se nahaja upravičeni~~

~~odjemalce, ob upoštevanju razmer na trgu in skupnega interesa naloži pogodbenici, ki odklanja dostop do sistema, da opravi zahtevano dobavo električne energije.~~

↓ novo

Člen 5

Dobavne cene na tržni podlagi

1. Dobavitelji električne energije prosto določajo ceno, po kateri odjemalcem dobavljajo električno energijo. Države članice sprejmejo ustrezne ukrepe za zagotovitev učinkovite konkurence med dobavitelji električne energije.
2. Države članice zagotovijo usmerjeno zaščito energijsko revnih ali ranljivih odjemalcev, vendar ne z javnimi intervencijami v določanje cen za dobavo električne energije.
3. Države članice, ki na [Urad za publikacije: prosimo, vstavite datum začetka veljavnosti te direktive] datum začetka veljavnosti te direktive izvajajo javne intervencije v določanje cen za dobavo električne energije energijsko revnim ali ranljivim gospodinjstvom, lahko z odstopanjem od odstavkov 1 in 2 take javne intervencije uporabljajo še do [Urad za publikacije – vstavite datum – pet let od začetka veljavnosti te direktive]. Take javne intervencije so v splošnem gospodarskem interesu, jasno opredeljene, pregledne, nediskriminatorne, preverljive in elektroenergetskim podjetjem v Uniji zagotavljajo enakopraven dostop do odjemalcev. Intervencije ne presegajo tistega, kar je potrebno za zagotovitev splošnega gospodarskega interesa, ki ga želijo doseči, so časovno omejene in sorazmerne glede na upravičence.
4. Države članice lahko [Urad za publikacije – vstavite datum – pet let od začetka veljavnosti te direktive] še vedno izvajajo javne intervencije v določanje cen za dobavo električne energije ranljivimi gospodinjstvom, če je to potrebno v izjemno nujnih primerih. Take intervencije so skladne s pogoji iz odstavka 3.

Države članice o ukrepih, sprejetih v skladu s prvim pododstavkom, uradno obvestijo Komisijo najpozneje mesec dni po sprejetju, izvajati pa jih lahko začnejo takoj. Uradnemu obvestilu je priložena razlaga, zakaj položaja ni bilo mogoče zadovoljivo rešiti z drugimi sredstvi ter kako so bili določeni upravičenci in trajanje ukrepa. Če Komisija v dveh mesecih po prejemu uradnega obvestila ali zahtevanih dodatnih informacij ne zahteva nadaljnjih informacij, se šteje, da je uradno obvestilo popolno.

Če Komisija meni, da zahteve iz prvega pododstavka niso izpolnjene, lahko sprejme sklep, s katerim od nacionalnih organov zahteva, da ukrepe v dveh mesecih od prejema popolnega uradnega obvestila spremenijo ali ukinejo. Obdobje za odločitev se lahko podaljša, če s tem soglašata Komisija in zadevna država članica.

Če Komisija ni sprejela sklepa, s katerim od nacionalnih organov zahteva, da ukrep spremenijo ali ukinejo, se šteje, da je javna intervencija, izvedena na podlagi tega odstavka, veljavna.

Člen ~~63~~2
Dostop tretjih strani do sistema

1. Države članice poskrbijo, da se za vse ~~upravičene~~ odjemalce uvede sistem dostopa tretjih strani do prenosnih in distribucijskih sistemov na podlagi objavljenih tarif, ki se izvaja objektivno in nediskriminatorno med uporabniki sistema. Države članice zagotovijo, da so te tarife ali metodologije za njihov izračun potrjene pred začetkom njihove veljavnosti v skladu s členom ~~59~~ 37 in da se tarife – in metodologije za njihov izračun, če se potrditev nanaša samo nanje – objavijo pred začetkom njihove veljavnosti.
2. Operater prenosnega ali distribucijskega sistema lahko zavrne dostop, če nima potrebnih zmogljivosti. Za tako zavrnitev ~~mora podati~~ ☒ poda ☒ utemeljene razloge na podlagi objektivnih ter tehnično in ekonomsko upravičenih meril, zlasti ob upoštevanju člena ~~3~~ 9. ⇒ Države članice ali, kjer države članice tako določijo, regulativni organi ☐ ~~Regulativni organi, kjer države članice tako določijo ali države članice~~ zagotovijo, da se ta merila dosledno upoštevajo in da ima uporabnik sistema, ki mu je bil dostop zavrnjen, pravico do dostopa do sistema za reševanje sporov. Regulativni organi zagotovijo tudi, da operater prenosnega ali distribucijskega sistema v primeru zavrnitve dostopa posreduje ustrezne informacije o potrebnih ukrepih za okrepitev omrežja. ⇒ Take informacije se posredujejo v vseh primerih zavrnitve dostopa do polnilnih mest. ☐ Stranki, ki želi takšne informacije, se lahko zaračuna razumna pristojbina, ki odraža stroške posredovanja informacij.

Člen ~~73~~4
Neposredni daljnovodi

1. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, da zagotovijo:
 - (a) vsem proizvajalcem električne energije in dobaviteljem električne energije s sedežem na njihovem ozemlju, da oskrbijo svoje obrate na sedežu podjetja, podružnice in ~~upravičene~~ odjemalce po neposrednih daljnovodih; ~~in~~
 - (b) da se vsi ~~upravičeni~~ odjemalci na njihovem ozemlju oskrbijo po neposrednih daljnovodih prek proizvajalcev in dobaviteljev.
2. Države članice določijo merila za izdajo energetskega dovoljenja za gradnjo neposrednih daljnovodov na svojem ozemlju. Navedena merila so objektivna in nediskriminatorna.
3. Možnost dobave električne energije po neposrednem daljnovodu iz odstavka 1 ~~tega člena~~ ne vpliva na možnost sklenitve pogodb za dobavo električne energije v skladu s členom ~~6~~ 32.
4. Države članice lahko izdajo energetskega dovoljenja za gradnjo neposrednega daljnovoda pogojujejo z zavrnitvijo dostopa do sistema na podlagi, če je to ustrezno, člena ~~Države članice lahko gradnjo neposrednega daljnovoda pogojujejo s členom 6~~ 32 ali z uvedbo postopka za reševanje spora v skladu s členom ~~60~~ 37.

5. Države članice lahko zavrnejo izdajo energetskega dovoljenja za neposredni daljnovod, če bi bila izdaja takšnega dovoljenja v nasprotju z ☒ uporabo ☒ določb o obveznostih javnih storitev v skladu s členom ☒ ~~iz člena 9 3~~. Taki zavrnitvi so priloženi ustrezno utemeljeni razlogi.

Člen 87

Postopek za izdajo energetskega dovoljenja za nove zmogljivosti

1. Za gradnjo novih proizvodnih zmogljivosti države članice sprejmejo postopek za izdajo energetskega dovoljenja, ki se izvaja v skladu z objektivnimi, preglednimi in nediskriminatornimi merili.
2. Države članice določijo merila za pridobitev energetskega dovoljenja za gradnjo proizvodne zmogljivosti na svojem ozemlju. Pri določanju ustreznih meril države članice upoštevajo:
 - (a) varnost in zanesljivost elektroenergetskega sistema, naprav in pripadajoče opreme;
 - (b) zdravje in varstvo ljudi;
 - (c) varovanje okolja;
 - (d) rabo zemljišča in lokacije;
 - (e) rabo javnih zemljišč;
 - (f) energijsko učinkovitost;
 - (g) vrsto primarnih virov;
 - (h) značilnosti ~~vložnika/vlagatelja~~, kot so tehnična, gospodarska in finančna sposobnost;
 - (i) skladnost z ukrepi, sprejetimi po členu 9 3;
 - (j) prispevek proizvodne zmogljivosti k izpolnjevanju cilja za vso ~~Skupnost~~ ☒ Unijo ☒, ki je cilj najmanj 20-odstotnega deleža obnovljivih virov energije v končni bruto porabi energije ~~Skupnosti~~ ☒ Unije ☒ leta 2020 iz člena 3(1) Direktive 2009/28/ES Evropskega parlamenta in Sveta ~~z dne 23. aprila 2009 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov~~⁴⁹; in
 - (k) ~~(k)~~ prispevek proizvodne zmogljivosti k zmanjšanju emisij.
3. Države članice zagotovijo, da obstajajo posebni postopki za izdajo energetskih dovoljenj za malo decentralizirano in/ali razpršeno proizvodnjo, ki upoštevajo njihovo ~~o~~ omejeno velikost in morebitni vpliv.

Države članice lahko določijo smernice za ta posebni postopek za izdajo dovoljenj. Nacionalni regulativni organi ali drugi pristojni nacionalni organi, vključno z organi za načrtovanje, pregledajo te smernice in lahko predlagajo spremembe.

~~V primerih, ko~~ Če države članice uvedejo posebne postopke za izdajo dovoljenj za rabo zemljišča v primeru novih infrastrukturnih projektov na področju proizvodnih zmogljivosti, države članice, kjer je to primerno, vključijo izgradnjo novih

⁴⁹

Direktiva 2009/28/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o spodbujanju ~~rabe virov~~ ~~energije~~ uporabe energije iz obnovljivih virov (UL L 140, 5.6.2009, str. 16).

proizvodnih zmogljivosti v te postopke ter jih izvajajo na nediskriminatoren način ter v primernem časovnem okviru.

4. Postopki za izdajo energetskega dovoljenja in merila se objavijo. Vložniki~~Vlagatelji~~ so obveščeni o razlogih zavrnitve ~~vsake~~ vloge za pridobitev energetskega dovoljenja. Ti razlogi so objektivni, nediskriminatorni, ustrezno utemeljeni in dobro obrazloženi. Vložniku~~Vlagatelju~~ so na voljo pritožbeni postopki.

↓ novo

Člen 9 Obveznosti javnih storitev

↓ 2009/72/ES člen 3(1)

1. Države članice na podlagi svoje institucionalne organiziranosti in ob ustreznem upoštevanju načela subsidiarnosti zagotavljajo, da elektroenergetska podjetja brez poseganja v odstavek 2 delujejo skladno z načeli te direktive z namenom oblikovanja konkurenčnega, zanesljivega in z okoljskega vidika trajnega trga ~~z električno energijo~~ električne energije ter teh podjetij ne diskriminirajo glede pravic ali obveznosti.

↓ 2009/72/ES člen 3(2)
(prilagojeno)
⇒ novo

2. Ob popolnem upoštevanju ustreznih določb Pogodbe, zlasti člena ~~86~~ ☒ 106 ☒ Pogodbe, lahko države članice v splošnem gospodarskem interesu naložijo podjetjem, ki delujejo v elektroenergetskem sektorju, obveznosti javnih storitev, ki se lahko nanašajo na zanesljivost, vključno z zanesljivostjo oskrbe, na rednost, kakovost in ceno oskrbe in na varovanje okolja, ki vključuje ~~učinkovito rabo energije~~ energijsko učinkovitost, energije iz obnovljivih virov in varstvo podnebja. Take obveznosti so jasno določene, pregledne, nediskriminatorne in preverljive ter elektroenergetskim podjetjem v ~~Skupnosti~~ ☒ Uniji ☒ zagotavljajo enak dostop do nacionalnih ~~potrošnikov~~ odjemalcev. ~~V zvezi z zanesljivostjo oskrbe, učinkovito rabo energije/uravnavanjem povpraševanja in za uresničitev okoljskih ciljev ter ciljev v zvezi z energijo iz obnovljivih virov, navedenih v tem odstavku, lahko države članice uvedejo dolgoročno načrtovanje in pri tem upoštevajo možnost želje tretjih strani za dostop do sistema.~~ ⇒ Obveznosti javnih storitev, ki zadevajo določanje cen za dobavo električne energije, so skladne z zahtevami iz člena 5. ⇐

↓ 2009/72/ES člen 3(6)
(prilagojeno)

3. ~~6.~~ Finančna nadomestila, druge oblike odškodnine ~~ali~~ in izključne pravice, ki jih država članica dodeli za izpolnjevanje obveznosti iz odstavka ~~2 in 3~~ ☒ 2 ali za

opravljanje ~~javnih~~ univerzalnih storitev v skladu s členom 27 ☒ , se zagotovijo na nediskriminatoren in pregleden način.

↓ 2009/72/ES člen 3(15)

4. ~~15.~~ Države članice pri izvajanju te direktive obveščajo Komisijo o vseh ukrepih, ki jih sprejmejo za izpolnitev univerzalnih storitev in obveznosti javnih storitev, vključno z varstvom potrošnikov in okolja, ter o njihovem možnem vplivu na nacionalno in mednarodno konkurenco, ne glede na to, ali je zaradi takšnih ukrepov potrebno odstopanje od te direktive ali ne. Komisijo nato vsaki dve leti obveščajo o kakršnih koli spremembah takšnih ukrepov, ne glede na to, ali je zaradi tega potrebno odstopanje od te direktive ali ne.

↓ 2009/72/ES (prilagojeno) člen 3(14) (prilagojeno)

5. Države članice se lahko odločijo, da ne bodo uporabile določb členov ~~6, 7 in 8~~ ~~7, 8, 32 in/ali 34~~ če bi uporaba teh določb pravno ali in dejansko ovirala izpolnjevanje obveznosti, ki so naložene elektroenergetskim podjetjem v splošnem gospodarskem interesu, in če razvoj trgovanja ne bi bil prizadet do takšne mere, ki bi bila v nasprotju z interesi ☒ Unije ☒ Skupnosti. Interesi ~~Skupnosti~~ ☒ Unije ☒ med drugim vključujejo konkurenco za ~~upravičene~~ odjemalce v skladu s to direktivo in členom ~~86~~ ☒ 106 ☒ Pogodbe.

↓ 2009/72/ES

~~POGLAVJE III~~

~~PROIZVODNJA~~

↓ 2009/72/ES

~~Člen 8~~

~~Javni razpis za nove zmogljivosti~~

1. ~~Države članice v interesu zanesljive oskrbe predvidijo možnost, da z javnim razpisom ali s kakršnim koli drugim enako preglednim in nediskriminatornim postopkom na osnovi objavljenih meril zagotovijo nove zmogljivosti ali ukrepe za energetske učinkovitost/uravnavanje povpraševanja. Vendar navedeni postopki lahko stečejo le, če proizvodne zmogljivosti, ki se gradijo na osnovi postopka za pridobitev energetskega dovoljenja, in ukrepi za energetske učinkovitost/uravnavanje povpraševanja, sprejeti na osnovi istega postopka, ne zadoščajo za zanesljivo oskrbo.~~
2. ~~Države članice lahko v interesu varovanja okolja in pospeševanja novih, razvijajočih se tehnologij, predvidijo možnost javnega razpisa za nove zmogljivosti na osnovi~~

~~objavljenih meril. Takšen razpis se lahko nanaša na nove zmogljivosti ali na ukrepe za energetske učinkovitost/uravnavanje povpraševanja. Razpisni postopek kljub temu lahko steče le, če proizvodne zmogljivosti, ki se gradijo na osnovi postopka za pridobitev energetskega dovoljenja, in ukrepi za energetske učinkovitost/uravnavanje povpraševanja, sprejeti na osnovi istega postopka, ne zadoščajo za izpolnitev navedenih ciljev.~~

- ~~3. Podrobnosti o razpisnem postopku za proizvodne zmogljivosti in za ukrepe za energetske učinkovitost/uravnavanje povpraševanja se objavijo v Uradnem listu Evropske unije vsaj šest mesecev pred zaključkom razpisa.~~

~~Razpisni pogoji so dostopni vsem zainteresiranim podjetjem s sedežem na ozemlju države članice, tako da imajo ta dovolj časa za oddajo ponudbe.~~

~~Da bi zagotovili preglednost in nediskriminatornost, razpisni pogoji zajemajo podroben opis pogodbenih pogojev in postopek, ki velja za vse ponudnike, izčrpen seznam meril, ki veljajo za izbor ponudnikov in dodelitev pogodbe, skupaj s spodbudami, kot so subvencije, zajetimi v razpisu. Ti pogoji se lahko nanašajo tudi na področja, navedena v členu 7(2).~~

- ~~4. Pri javnem razpisu za potrebne proizvodne zmogljivosti je treba obravnavati tudi ponudbe obstoječih proizvodnih enot za dobavo električne energije z dolgoročnimi zagotovili, pod pogojem, da je navedene dodatne zahteve mogoče izpolniti na ta način.~~

- ~~5. Države članice imenujejo pristojni organ oblasti, javni ali zasebni organ, neodvisen od proizvodnje, prenosa distribucije ali dobave električne energije, lahko pa je nacionalni regulativni organ iz člena 35(1), ki bo odgovoren za organizacijo, spremljanje in nadzor razpisnega postopka iz odstavkov 1 do 4 tega člena. Če je operater prenosnega sistema povsem neodvisen od drugih dejavnosti, ki niso povezane s prenosnim sistemom, kar zadeva lastništvo, se lahko operater prenosnega sistema imenuje kot organ, ki je odgovoren za organizacijo, spremljanje in nadzor razpisnega postopka. Navedeni organ oblasti ali organ sprejme vse potrebne ukrepe, da zagotovi zaupnost podatkov, zajetih v razpisu.~~

↓ novo

POGLAVJE III

KREPITEV VLOGE IN VARSTVO ODJEMALCEV

↓ 2009/72/ES (prilagojeno)

Člen 103

☒ Osnovne pogodbene pravice ☒

1. ~~4.~~ Države članice zagotovijo, da imajo vsi odjemalci pravico do dobave električne energije na osnovi sporazuma z dobaviteljem ne glede na to, v kateri državi članici je registriran, pod pogojem, da dobavitelj upošteva veljavne predpise o trgovanju in ~~izravnavanju odstopanj~~. Države članice zato sprejmejo vse potrebne ukrepe, da

zagotovijo, da upravni postopki niso diskriminatorni do dobaviteljev, ki so že registrirani v drugi državi članici.

~~5. Države članice zagotovijo, da:~~

- ~~(a) kadar želi odjemalec ob spoštovanju pogodbenih pogojev zamenjati dobavitelja, zadevni operater(ji) spremembo izvrši(jo) v treh tednih, in~~
- ~~(b) so odjemalci upravičeni do prejemanja vseh relevantnih podatkov o porabi.~~

~~Države članice zagotovijo, da imajo odjemalci, brez diskriminacije glede na stroške, vloženi trud ali čas, pravice iz točk (a) in (b).~~

↓ 2009/72/ES (prilagojeno) ⇒ novo	Priloga	I.1
---	---------	-----

~~2. ~~1. Ne da bi to posegalo~~ Brez poseganja v pravila ☒ Unije ☒ Skupnosti o varstvu potrošnikov, zlasti v ~~Direktivo 97/7/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 1997 o varstvu potrošnikov glede sklepanja pogodb pri prodaji na daljavo~~ ⇒ Direktivo 2011/83/EU Evropskega parlamenta in Sveta⁵⁰ in Direktivo Sveta 93/13/EGS ~~z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah~~⁽⁵¹⁾, ⇒ države članice zagotovijo ⇐ je namen ukrepov iz člena 3 zagotoviti odjemalcem:~~

- (a) pravico do pogodbe z njihovim ponudnikom elektroenergetskih storitev dobaviteljem električne energije, ki določa:
- ime in naslov dobavitelja,
 - opravljene storitve, ponujeno raven kakovosti storitev in rok za prvo priključitev,
 - vrste nujenih vzdrževalnih storitev,
 - sredstva, prek katerih je mogoče pridobiti najnovejše podatke informacije o vseh veljavnih tarifah in stroških vzdrževanja,
 - trajanje pogodbe, pogoje za podaljšanje in prenehanje storitev in pogodbe ~~ter če je dovoljen brezplačen odstop od pogodbe~~,
 - dogovore o nadomestilu in povračilu, ki veljajo, če ni dosežena raven kakovosti storitev iz pogodbe, vključno z nenatančnim in nepravočasnim izdajanjem računov,
 - način za sprožitev postopkov za reševanje sporov v skladu s členom 26 točko (f),
 - informacije o pravicah potrošnikov, vključno z obravnavanjem pritožb in s podatki iz informacijami, navedenimi v tej točki, ki se pregledno sporočajo v obliki obračunov ~~in ali~~ prek spletnih strani elektroenergetskih podjetij.

Pogoji ~~morajo biti~~ pravični in znani vnaprej. V vseh primerih je treba te podatke informacije zagotoviti pred sklenitvijo ali potrditvijo pogodbe. Tudi če se pogodbe sklepajo prek posrednikov, je treba podatke informacije, ki se nanašajo na zadeve iz te točke, zagotoviti pred sklenitvijo pogodbe;

⁵⁰ UL L 304, 22.11.2011, str. 64–88.

⁵¹ UL L 95, 21.4.1993, str. 29–34.

- (b) pravočasen prejem obvestila o kakršni koli nameravani spremembi pogodbenih pogojev in hkrati s prejemom takšnega obvestila tudi prejem obvestila o pravici do ~~odpovedi~~ ⇒ prekinitve pogodbe ⇐. ~~Izvajalec storitev~~ ⇒ Dobavitelji ⇐ svoje ~~naročnike~~ ⇒ odjemalce ⇐ neposredno in pravočasno ter na pregleden in razumljiv način obvestijo o vsakršnem ~~povišanju~~ ⇒ prilagoditvi ⇐ ~~tarif~~ ⇒ dobavne cene, razlogih in predpogojih za prilagoditev ter njenem obsegu ⇐, v vsakem primeru pa pred iztekom običajnega obračunskega obdobja, ~~ki sledi povišanju tarif~~ ⇒ pred prilagoditvijo ⇐. Države članice ~~potrošnikom~~ odjemalcem zagotovijo možnost odstopa od pogodb, če ti ne sprejmejo novih ⇒ pogodbenih ⇐ pogojev ⇒ ali prilagoditev dobavne cene ⇐, o katerih jih obvesti njihov ⇒ dobavitelj električne energije ⇐ ~~izvajalec elektroenergetskih storitev~~;
- (c) pregledne informacije o veljavnih cenah in tarifah ter splošno veljavnih pogojih v zvezi z dostopom do elektroenergetskih storitev in njihovo uporabo;
- (d) možnost široke izbire načinov plačevanja, ki ne diskriminira odjemalcev po nepotrebnem. ~~Predplačilni sistemi so pravični in ustrezno odražajo verjetno porabo.~~ Vse razlike v ⇒ stroških, povezanih z načini plačevanja, odražajo ustrezne stroške, ki so nastali dobavitelju ⇐ ~~splošnih pogojih odražajo stroške dobavitelja zaradi različnih plačilnih sistemov~~;
- (e) ~~Predplačilni sistemi so~~ ⇒ da zaradi predplačilnih sistemov niso postavljeni v bistveno slabši položaj v primerjavi s povprečno tržno ceno; ⇐
- (f) ⇒ da se jim ponudijo pošteni in pregledni ⇐ ~~splošnimi pogoji morajo biti pošteni in pregledni. Objavljeni morajo biti~~ ⇒ Splošni pogoji so objavljeni ⇐ v jasnem in razumljivem jeziku ter ne vsebujejo smeje vsebovati nepogodbenih ovir za uresničevanje pravic potrošnikov, na primer preobsežne ~~pogodbene~~ dokumentacije. Potrošniki so zavarovanje je treba zavarovati pred nepoštenimi ~~in~~ ali zavajajočimi načini prodaje;
- ~~(e) da se jim zamenjava dobavitelja ne zaračuna;~~
- (g) ~~(f) pravico do preglednih, enostavnih in poceni postopkov pri obravnavi svojih pritožb. Še posebej imajo vsi odjemalci pravico, da njihov dobavitelj električne energije zanje opravlja kakovostne storitve in obravnava pritožbe. Takšni postopki izvensodnega reševanja sporov morajo omogočati pošteno in hitro reševanje sporov, če je mogoče v roku treh mesecev, ter določati sistem povračil ali odškodnin, če je to upravičeno. Postopki so, kjer je to mogoče, v skladu s Priporočilom Komisije 98/257/ES z dne 30. marca 1998 o načelih, ki se uporabljajo za telesa, odgovorna za izvensodno reševanje potrošniških sporov (3);~~ ⇒ pravico, da njihov ponudnik elektroenergetskih storitev zanje opravlja kakovostne storitve in ustrezno obravnava pritožbe. Ponudniki elektroenergetskih storitev pritožbe obravnavajo enostavno, pravično in pravočasno; ⇐
- (h) da so ob dostopu do univerzalne storitve po določbah, ki jih države članice sprejmejo v skladu s členom 27 ~~3(3)~~, obveščeni o svojih pravicah v zvezi z univerzalno storitvijo;
- ~~h) da so jim na voljo podatki o njihovi porabi in da lahko z izrecnim soglasjem in brezplačno kateremu koli podjetju, ki je registrirano, dovolijo dostop do svojih podatkov o porabi. Organ, ki je odgovoren za obdelavo podatkov, mora navedene podatke posredovati podjetju. Države članice določijo obliko za predstavitev podatkov in postopek, s katerim se dobaviteljem in odjemalcem zagotovi dostop do podatkov. Te storitve odjemalcem ni mogoče dodatno zaračunati;~~

~~(i) da so ustrezno obveščeni o dejanski porabi električne energije in stroških, in sicer dovolj pogosto, da lahko sami uravnavajo svojo porabo električne energije. Informacija se zagotovi v zadostnem roku, pri čemer se upošteva zmogljivost opreme odjemalca za merjenje porabe in zadevni produkt električne energije. Upoštevati je treba stroškovno učinkovitost takšnih ukrepov. Te storitve odjemalcem ni mogoče dodatno zaračunati;~~

- (i) ⇒ ustrezne informacije o alternativah za odklop, in sicer dovolj zgodaj pred načrtovanim odklopom. Te alternative so lahko viri podpore, s pomočjo katerih bi preprečili odklop, alternativni načrti plačil, nasveti za upravljanje dolgov ali moratorij na odklop ter odjemalcem ne bi smele povzročati dodatnih stroškov;↔
- (j) ~~(i)~~ da prejmejo zaključni račun po vsaki zamenjavi dobavitelja električne energije najkasneje šest tednov po njegovi zamenjavi.

↓ novo

Člen 11

Pravica do pogodbe z dinamičnimi cenami

1. Države članice zagotovijo, da ima vsak končni odjemalec na zahtevo pravico, da s svojim dobaviteljem sklene pogodbo z dinamičnimi cenami električne energije.
2. Države članice zagotovijo, da dobavitelji v celoti seznanijo končne odjemalce s priložnostmi in tveganji pri taki pogodbi z dinamičnimi cenami električne energije
3. Države članice preko svojih nacionalnih regulativnih organov spremljajo glavne spremembe v zvezi s takimi pogodbami, med drugim tržne ponudbe, vpliv na račune odjemalcev, zlasti stopnjo nestanovitnosti cen, ter občutljivost odjemalcev na višino finančnega tveganja, in o njih poročajo vsako leto vsaj deset let po uvedbi takih pogodb.

Člen 12

Pravica do zamenjave dobavitelja in pravila o pristojbinah v zvezi z zamenjavo

1. Države članice zagotovijo, da ima odjemalec, ki želi zamenjati dobavitelja, pravico, da to ob spoštovanju pogodbenih pogojev stori v treh tednih.
2. Države članice zagotovijo, da se odjemalcem v zvezi z zamenjavo ne zaračunajo nobene pristojbine.
3. Države članice se lahko z odstopanjem od odstavka 2 odločijo, da bodo dobaviteljem dovoljevale zaračunavati odstopnino odjemalcem, ki po lastni volji odpovedo pogodbo o dobavi, sklenjeno za določeno obdobje, pred njenim potekom. Take pristojbine se smejo zaračunavati samo, če imajo odjemalci od teh pogodb dokazljive koristi. Poleg tega take pristojbine ne presegajo neposredne gospodarske škode, ki jo ob odjemalčevi odpovedi pogodbe utrpí dobavitelj, vključno s stroški paketnih naložb ali storitev, ki so bile za odjemalca že opravljene kot del pogodbe.
4. Države članice zagotovijo, da se odjemalcem pravica do zamenjave podeli nediskriminatorno glede stroškov, vloženega truda ali časa.

Člen 13
Pogodba z združevalcem

1. Države članice zagotovijo, da v primeru, da končni odjemalec želi skleniti pogodbo z združevalcem, za tako sklenitev ni potrebno soglasje dobavitelja končnega odjemalca.
2. Države članice zagotovijo, da ima končni odjemalec, ki želi odpovedati pogodbo z združevalcem, pravico, da to ob spoštovanju pogodbenih pogojev stori v treh tednih.
3. Države članice zagotovijo, da se končnim odjemalcem, ki pogodbo, sklenjeno z združevalcem za določeno obdobje, odpovedo pred njenim potekom, ne zaračuna odstopnina, ki bi presegala neposredno gospodarsko škodo, ki jo utrpi združevalec, vključno s stroški paketnih naložb ali storitev, ki so bile za končnega odjemalca že opravljene kot del pogodbe.
4. Države članice zagotovijo, da imajo končni odjemalci pravico vsaj enkrat letno prejeti vse pomembne podatke o prilagajanju odjema ali podatke o dobavljeni in prodani električni energiji.
5. Države članice zagotovijo, da imajo končni odjemalci, brez diskriminacije glede stroškov, vloženega truda ali časa pravice iz odstavkov 1, 2, 3 in 4.

Člen 14
Orodja za primerjavo

1. Države članice zagotovijo, da imajo odjemalci brezplačen dostop do najmanj enega orodja za primerjavo ponudb dobaviteljev, ki izpolnjuje merila za certificiranje iz Priloge I. Orodje za primerjavo lahko upravlja kateri koli subjekt, tudi zasebne družbe in javni organi. Odjemalci morajo biti obveščeni o tem, da so taka orodja na razpolago.
2. Države članice imenujejo neodvisen pristojni organ, ki je odgovoren za certificiranje orodij za primerjavo in zagotavlja, da certificirana orodja za primerjavo še naprej izpolnjujejo merila iz Priloge I.
3. Države članice lahko zahtevajo, da orodja za primerjavo iz odstavka 1 vključujejo primerjalne dejavnike, povezane z vrsto storitev, ki jih nudijo dobavitelji.
4. Vsako orodje za primerjavo ponudb dobaviteljev je upravičeno do vloge za certifikacijo v skladu s tem členom na prostovoljni in nediskriminatorni osnovi.

Člen 15
Dejavni odjemalci

1. Države članice zagotovijo, da:
 - (a) imajo končni odjemalci pravico do proizvodnje, shranjevanja, porabe in prodaje električne energije, ki jo proizvedejo sami, na vseh organiziranih trgih bodisi kot posamezniki bodisi prek združevalcev, ne da bi se od njih zahtevali nesorazmerno obremenjujoči postopki ali plačila, ki ne odražajo stroškov;

- (b) za končne odjemalce veljajo omrežnine, ki odražajo stroške, so pregledne in nediskriminatorne ter se v njih v skladu s členom 59(8) ločeno upošteva električna energija, dovedena v omrežje, in električna energija, porabljena iz omrežja.
2. Energetske naprave, potrebne za dejavnosti dejavnega uporabnika, lahko, kar zadeva namestitve in obratovanje, vključno z merjenjem porabe in vzdrževanjem, upravlja tretja stran.

Člen 16

Lokalne energetske skupnosti

1. Države članice zagotovijo, da:
- (a) imajo energetske skupnosti pravico do lastništva, vzpostavitve ali zakupa skupnega omrežja in do samostojnega upravljanja tega omrežja;
 - (b) imajo energetske skupnosti nediskriminatoren dostop do vseh organiziranih trgov bodisi neposredno bodisi prek združevalcev ali dobaviteljev;
 - (c) se energetske skupnosti obravnavajo nediskriminatorno glede svojih dejavnosti, pravic in obveznosti, ki jih imajo kot končni odjemalci, proizvajalci, operaterji distribucijskih sistemov ali združevalci;
 - (d) za energetske skupnosti veljajo pravični, sorazmerni in pregledni postopki in plačila, ki odražajo stroške;
2. Države članice vzpostavijo ustrezen regulativni okvir, s katerim bo zagotovljeno, da:
- (a) je sodelovanje v lokalni energetske skupnosti prostovoljno;
 - (b) družbeniki ali člani lokalnih energetskih skupnosti ne izgubijo pravic, ki jih imajo kot gospodinjiski odjemalci ali dejavni odjemalci;
 - (c) je družbenikom ali članom dovoljeno, da izstopijo iz lokalne energetske skupnosti; v takih primerih se uporablja člen 12;
 - (d) se člen 8(3) uporablja za proizvodno zmogljivost, ki jo namestijo lokalne energetske skupnosti, dokler se taka zmogljivost lahko šteje za malo decentralizirano ali razpršeno proizvodnjo;
 - (e) se za lokalne energetske skupnosti, ki opravljajo dejavnosti operaterja distribucijskega sistema, uporabljajo določbe poglavja IV;
 - (f) lahko lokalna energetska skupnost, če je primerno, z operaterjem distribucijskega sistema, na katerega je njeno omrežje priključeno, po potrebi sklene sporazum o upravljanju omrežja lokalne energetske skupnosti;
 - (g) za uporabnike sistema, ki niso družbeniki ali člani lokalne energetske skupnosti in so priključeni na distribucijsko omrežje, ki ga upravlja lokalna energetska skupnost, če je primerno, veljajo pravične omrežnine, ki odražajo stroške. Če se taki uporabniki sistema in lokalne energetske skupnosti ne morejo sporazumeti glede omrežnin, lahko stranki zaprosita regulativni organ, da določi višino omrežnine z zadevnim sklepom;
 - (h) za zadevne lokalne energetske skupnosti, če je primerno, veljajo ustrezne omrežnine na priključnih točkah med skupnim omrežjem in distribucijskim omrežjem zunaj energetske skupnosti. V takih omrežninah je v skladu s členom 59(8) ločeno

upoštevana električna energija, dovedena v distribucijsko omrežje, in električna energija, porabljena iz distribucijskega omrežja zunaj lokalne energetske skupnosti.

Člen 17

Prilagajanje odjema

1. Države članice zagotovijo, da nacionalni regulativni organi spodbujajo končne odjemalce, tudi tiste, ki nudijo prilagajanje odjema preko združevalcev, k nediskriminatorni udeležbi na vseh organiziranih trgih skupaj z združevalci.
2. Države članice zagotovijo, da operaterji prenosnih sistemov in operaterji distribucijskih sistemov pri zagotavljanju pomožnih storitev nediskriminatorno obravnavajo ponudnike prilagajanja odjema, tudi neodvisne združevalce, na podlagi njihovih tehničnih zmogljivosti.
3. Države članice zagotovijo, da njihov pravni okvir spodbuja udeležbo združevalcev na maloprodajnem trgu in da vsebuje vsaj naslednje elemente:
 - (a) pravico vsakega združevalca, da vstopi na trg brez soglasja drugih udeležencev na trgu;
 - (b) pregledna pravila, ki jasno določajo vloge in obveznosti vseh udeležencev na trgu;
 - (c) pregledna pravila in postopke za izmenjavo podatkov med udeleženci na trgu, s katerimi je omogočen enostaven dostop do podatkov pod enakimi in nediskriminatornimi pogoji, vendar ob popolnem varstvu poslovnih podatkov;
 - (d) od združevalcev se ne zahteva plačilo nadomestila dobaviteljem ali proizvajalcem;
 - (e) mehanizem reševanja sporov med udeleženci na trgu.
4. Države članice lahko, da bi zagotovile pravično porazdelitev stroškov in koristi izravnave, ki jih povzročijo združevalci, med tržnimi udeleženci, izjemoma dovolijo plačila nadomestil med združevalci in strankami, odgovornimi za izravnavo. Taka plačila nadomestil morajo biti omejena na položaje, v katerih en udeleženec na trgu povzroči neravnovesje pri drugem udeležencu na trgu, ki ima zato finančne stroške.

Taka izjemna plačila nadomestilodobrijo nacionalni regulativni organi, Agencija pa jih spremlja.
5. Države članice zagotovijo možnost udeležbe v prilagajanju odjema in tako udeležbo spodbujajo, tudi preko neodvisnih združevalcev na vseh organiziranih trgih. Države članice zagotovijo, da nacionalni regulativni organi ali, če tako zahteva njihova nacionalna zakonodaja, operaterji prenosnih sistemov in operaterji distribucijskih sistemov, v tesnem sodelovanju s ponudniki storitev povpraševanja in končnimi odjemalci opredelijo tehnični način udeležbe v prilagajanju odjema na teh trgih na podlagi tehničnih zahtev teh trgov in zmogljivosti prilagajanja odjema. Take specifikacije zajemajo tudi udeležbo združevalcev.

Obračunavanje in informacije o obračunu

1. Države članice zagotovijo, da računi izpolnjujejo minimalne zahteve za obračunavanje in informacije o obračunu iz Priloge II. Informacije v računih so pravilne, jasne, jedrnat in predstavljene tako, da olajšujejo primerjavo s strani odjemalcev.
2. Države članice zagotovijo, da končni odjemalci vse račune in informacije o obračunu porabe električne energije prejmejo brezplačno ter da so računi jasni, točni in lahko razumljivi.
3. Obračunavanje se opravi na podlagi dejanske porabe vsaj enkrat letno. Na zahtevo ali če so končni odjemalci izbrali možnost elektronskega prejemanja obračuna, so informacije o obračunu na razpolago vsaj enkrat vsake tri mesece, sicer pa dvakrat na leto.
Ta obveznost se lahko izpolni s sistemom rednega samoodčitavanja končnih odjemalcev, ki odčitane podatke s števca sporočajo dobavitelju. Le če končnemu odjemalcu niso sporočeni odčitani podatki s števca za zadevno obračunsko obdobje, se lahko obračun pripravi na podlagi ocenjene porabe ali pavšalnega zneska.
4. Če imajo končni odjemalci števce, ki operaterju omogočajo daljinsko odčitavanje, se točne informacije o obračunu dajo na razpolago vsaj enkrat na mesec.
5. Države članice zahtevajo, da, kolikor so na voljo informacije o obračunu električne energije in pretekli porabi končnih odjemalcev, se na zahtevo končnega odjemalca dajo na razpolago dobavitelju ali ponudniku storitev, ki ga imenuje odjemalec v skladu s točko 3 Priloge II.
6. Države članice zagotovijo, da imajo končni odjemalci možnost elektronskega prejemanja informacij o obračunu in računov ter da odjemalci na zahtevo prejmejo jasno in razumljivo pojasnilo o tem, kako je bil pripravljen njihov račun, zlasti če računi ne temeljijo na dejanski porabi.
7. Države članice lahko določijo, da na zahtevo končnega odjemalca informacije, vključene v te račune, ne štejejo kot zahteva za plačilo. V takih primerih države članice zagotovijo, da dobavitelji ponudijo prilagodljive dogovore o plačilu.
8. Države članice zahtevajo, da se informacije o stroških električne energije in predračuni zanje porabnikom zagotavljajo na zahtevo, pravočasno in v lahko razumljivi obliki.

↓ 2009/72/ES (prilagojeno)	člen	3(10)
-------------------------------	------	-------

~~10. Države članice izvajajo ukrepe za izpolnitev ciljev glede socialne in gospodarske kohezije, varstva okolja, ki vključujejo ukrepe za energetske učinkovitost/uravnavanje povpraševanja in sredstva za boj proti spremembam podnebja, in zanesljivosti oskrbe, ko je to primerno. Takšni ukrepi lahko zlasti vključujejo zagotavljanje zadostnih gospodarskih spodbud z uporabo, kjer je to ustrezno, vseh obstoječih nacionalnih orodij in orodij Skupnosti za vzdrževanje in izgradnjo potrebne omrežne infrastrukture, skupaj z zmogljivostmi za medsebojno povezovanje.~~

↓ 2009/72/ES (prilagojeno) ⇒ novo

Člen 319

☒ Pametno merjenje porabe ☒

1. ~~11~~ Za spodbujanje ~~energetske~~energijske učinkovitosti ⇒ in krepitev vloge odjemalcev ⇐, države članice ali regulativni organ, kadar država članica tako določi, elektroenergetskim podjetjem ⇒ in združevalcem ⇐ močno priporočajo, naj optimizirajo svojo porabo električne energije, ~~denimmed drugim~~ z nudenjem storitev ~~upravljanja~~ upravljanja energije, razvojem inovativnih formul za oblikovanje cen ali uvajanjem ⇒ interoperabilnih ⇐ ~~inteligentnih~~ ⇒ pametnih ⇐ ~~merilnih~~ sistemov merjenja porabe ali, kjer je primerno, ~~inteligentnih~~pametnih omrežij.

↓ novo

2. Države članice na svojem ozemlju zagotovijo uvedbo pametnih sistemov merjenja porabe, ki bodo pripomogli k dejavni udeležbi odjemalcev na trgu električne energije. Za tako uvedbo se lahko zahteva ocena stroškov in koristi, ki se izvede v skladu z načeli iz Priloge III.
3. Države članice, ki jih uvajajo, sprejmejo in objavijo minimalne funkcionalne in tehnične zahteve za pametne sisteme merjenja porabe, ki bodo uvedeni na njihovem ozemlju v skladu z določbami iz člena 20 in Priloge III. Države članice zagotovijo interoperabilnost teh pametnih sistemov merjenja porabe ter njihovo povezljivost s platformami za upravljanje odjemalcev z energijo. Glede tega države članice upoštevajo uporabo ustreznih razpoložljivih standardov, tudi tistih, ki omogočajo interoperabilnost, dobre prakse in pomen razvoja notranjega trga električne energije.
4. Države članice, ki uvajajo pametno merjenje porabe, zagotovijo, da končni odjemalci prispevajo k stroškom, povezanim z uvajanjem, in sicer na pregleden in nediskriminatoren način. Države članice to uvajanje na svojem ozemlju redno spremljajo, da lahko sledijo spremembam stroškov in koristi skozi celotno vrednostno verigo, vključno z doseganjem neto koristi za odjemalce.
5. Če je uvajanje pametnega merjenja porabe v postopku ocene stroškovne učinkovitosti iz odstavka 2 ocenjeno negativno, države članice zagotovijo, da se ta ocena redno pregleduje glede na spremembe osnovnih predpostavk, tehnologijo in spremembe na trgu. Ko je na razpolago rezultat posodobljene ocene gospodarnosti, države članice o njem uradno obvestijo pristojne službe Komisije.

↓ novo

Člen 20

Funkcije pametnega merjenja porabe

Če je ocena pametnega merjenja porabe v postopku ocene stroškovne učinkovitosti iz člena 19(2) pozitivna ali če se pametno merjenje porabe uvaja sistematično, države članice uvedejo

pametne sisteme merjenja porabe v skladu z evropskimi standardi, določbami iz Priloge III in v skladu z naslednjimi načeli:

- (a) sistemi merjenja porabe natančno merijo dejansko porabo električne energije in končnim odjemalcem dajejo na razpolago informacije o dejanskem času uporabe. Navedene informacije so za končne odjemalce enostavno dostopne in grafično prikazane, in sicer brez dodatnih stroškov in v skoraj realnem času, kar je v podporo avtomatiziranim programom energijske učinkovitosti, prilagajanju odjema in drugim storitvam;
- (b) varnost pametnih sistemov merjenja porabe in sporočanja podatkov se zagotavlja skladno z zadevno zakonodajo Unije na področju varnosti ob upoštevanju najboljših razpoložljivih tehnologij za zagotavljanje najvišje ravni kibernetske varnosti;
- (c) zasebnost in varstvo osebnih podatkov končnih odjemalcev se zagotavljata skladno z zadevno zakonodajo Unije na področju varstva osebnih podatkov in zasebnosti;
- (d) upravljavci števecov zagotovijo, da števec ali števci dejavnih odjemalcev, ki sami proizvajajo električno energijo, lahko upoštevajo električno energijo, ki je bila dovedena v omrežje iz objektov dejavnih odjemalcev;
- (e) če tako zahtevajo končni odjemalci, se podatki s števecov o njihovem dovajanju in odjemu električne energije dajo na razpolago njim samim preko lokalnega standardiziranega komunikacijskega vmesnika in/ali dostopa na daljavo, ali tretji osebi, ki deluje v njihovem imenu, in sicer v lahko razumljivi obliki, kot določa člen 24, tako da lahko primerjajo pogodbe na enaki osnovi;
- (f) končni odjemalci ob namestitvi pametnih števecov dobijo ustrezne nasvete in informacije, zlasti o vseh svojih možnostih v zvezi z upravljanjem odčitavanja števecov in spremljanjem porabe energije ter o zbiranju in obdelavi osebnih podatkov v skladu z veljavno zakonodajo Unije na področju varstva osebnih podatkov;
- (g) pametni sistemi merjenja porabe končnim odjemalcem omogočajo merjenje in poravnavo v razdobjih, ki ustrezajo obdobju neravnovesja na nacionalnem trgu.

↓ novo

Člen 21

Pravica do pametnega števca

1. Če je uvedba pametnega merjenja porabe v postopku ocene stroškovne učinkovitosti iz odstavka člena 19(2) ocenjena negativno in se pametno merjenje porabe ne uvaja sistematično, države članice zagotovijo, da ima vsak končni odjemalec pravico, da se mu na zahtevo ter pod pravičnimi in razumnimi pogoji namesti oziroma, če je primerno, posodobi pametni števec, ki izpolnjuje naslednje zahteve:
 - (a) če je tehnično možno, je opremljen s funkcijami iz člena 20 ali z minimalnim naborom funkcij, ki ga opredelijo in objavijo države članice na nacionalni ravni in v skladu z določbami iz Priloge III;
 - (b) je interoperabilen in opremljen za zagotavljanje želene povezljivosti števčne infrastrukture s sistemi odjemalcev za upravljanje z energijo v skoraj realnem času.

2. Države članice ali pristojni nacionalni organi, če jih je določila država članica, v zvezi z odjemalčevo zahtevo za pametni števec v skladu z odstavkom 1:
 - (a) zagotovijo, da so v ponudbi končnemu odjemalcu, ki zahteva namestitev pametnega števca, izrecno navedene in jasno opisane:
 - (c) (i) funkcije in interoperabilnost, ki jih pametni števec lahko podpira, storitve, ki so možne, in realne koristi pametnega števca v danem trenutku;
 - (d) (ii) stroški, povezani s števcem, ki jih mora nositi končni odjemalec;
 - (a) zagotovijo, da se števec namesti v razumnem času, najpozneje pa tri mesece od odjemalčeve zahteve;
 - (b) redno, najmanj pa vsaki dve leti, pregledajo in objavijo stroške, povezane s števcem, in spremljajo njihov razvoj kot posledico tehnoloških sprememb in morebitnih posodobitev sistemov merjenja porabe.

Člen 22

Merjenje porabe z običajnimi števci

1. Če končni odjemalci nimajo pametnih števcov, države članice zagotovijo, da se jih opremi s posameznimi običajnimi števci, ki natančno merijo njihovo dejansko porabo.
2. Države članice zagotovijo, da lahko končni odjemalci brez težave odčitavajo svoje običajne števce, bodisi neposredno bodisi posredno preko spletnega ali kakšnega drugega ustreznega vmesnika.

Člen 23

Upravljanje podatkov

1. Pri določitvi pravil o upravljanju in izmenjavi podatkov države članice ali pristojni nacionalni organi, če jih je določila država članica, določijo upravičene stranke, ki lahko dostopajo do podatkov končnega odjemalca z njegovim izrecnim soglasjem v skladu z Uredbo (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta⁵². Za namen te direktive podatki zajemajo podatke o merjenju in porabi ter podatke, potrebne za odjemalčevo zamenjavo dobavitelja. Med upravičenimi strankami so najmanj odjemalci, dobavitelji, operaterji prenosnih in distribucijskih sistemov, združevalci, podjetja za energetske storitve in druge stranke, ki odjemalcem dobavljajo energijo ali zanje opravljajo druge storitve.
2. Države članice organizirajo upravljanje podatkov, da bi zagotovile učinkovit dostop do podatkov in njihovo izmenjavo. Ne glede na model upravljanja podatkov, ki se uporablja v vsaki državi članici, stranka ali stranke, odgovorne za upravljanje podatkov, upravičeni stranki z izrecnim soglasjem končnega odjemalca omogočijo dostop do podatkov končnega odjemalca. Zahtevani podatki morajo biti upravičenim

⁵²

Uredban (EU) 2016/679 [Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES \(Splošna uredba o varstvu podatkov\)](#) (UL L 119, 4.5.2016, str. 1).

strankam na razpolago hkrati in nediskriminatorno. Dostop do podatkov je enostaven, ustrezni postopki pa javno dostopni.

3. Države članice ali pristojni nacionalni organi, če jih je določila država članica, pooblastijo in certificirajo stranke, ki upravljajo podatke, da bi zagotovili, da te stranke spoštujejo zahteve iz te direktive. Države članice se lahko brez poseganja v naloge pooblaščenih oseb za varstvo podatkov v skladu z Uredbo (EU) 2016/679 odločijo, da bodo od strank, ki upravljajo podatke, zahtevale imenovanje nadzornikov za skladnost, odgovornih za spremljanje izvajanja ukrepov, ki jih sprejmejo ustrezne stranke za zagotavljanje nediskriminatornega dostopa do podatkov in spoštovanja zahtev te direktive. Od nadzornikov za skladnost ali organov, določenih v skladu s členom 35(2)(d), se lahko zahteva izpolnjevanje obveznosti iz tega odstavka.
4. Končnim odjemalcem se ne sme dodatno zaračunavati dostop do njihovih podatkov. Države članice so odgovorne za določanje ustreznih stroškov za dostop do podatkov s strani upravičenih strank. Regulirani subjekti, ki opravljajo podatkovne storitve, z navedeno dejavnostjo ne ustvarjajo dobička.

Člen 24 **Oblika zapisa podatkov**

1. Države članice opredelijo skupno obliko zapisa podatkov in pregleden postopek za dostop upravičenih strank do podatkov iz člena 23(1), da bi spodbujale konkurenco na maloprodajnem trgu in preprečile nastanek pretiranih upravnih stroškov za upravičene stranke.
2. Komisija z izvedbenimi akti, sprejetimi v skladu s svetovalnim postopkom iz člena 68, določi skupno evropsko obliko zapisa podatkov ter nediskriminatorne in pregledne postopke za dostop do podatkov iz člena 23(1), ki bodo nadomestili nacionalno obliko zapisa podatkov in postopek, ki so ga sprejele države članice v skladu z odstavkom 1. Države članice zagotovijo, da udeleženci na trgu uporabljajo skupno evropsko obliko zapisa podatkov.

↓ 2009/72/ES (prilagojeno)

Člen ~~24~~ 25 **☒ Enotne kontaktne točke ☒**

~~12.~~ Države članice zagotovijo skupne kontaktne točke, da se ☒ odjemalcem ☒ ~~potrošnikom~~ posredujejo vse potrebne informacije glede njihovih pravic, veljavne zakonodaje in metod za reševanje sporov, ki so jim na voljo v primeru spora. Te kontaktne točke so lahko vključene v splošne informacijske točke za potrošnike.

↓ 2009/72/ES (prilagojeno)

~~16. Komisija po posvetovanju z ustreznimi zainteresiranimi stranmi, vključno z državami članicami, nacionalnimi regulativnimi organi, potrošniškimi organizacijami in~~

~~elektroenergetskimi podjetji ter z nadgradnjo doseženega napredka socialnimi partnerji, vzpostavi jasen in jednat kontrolni seznam, v katerem so navedene praktične informacije o pravicah odjemalcev energije. Države članice zagotovijo, da dobavitelji električne energije ali operaterji distribucijskega sistema v sodelovanju z regulativnim organom sprejmejo ustrezne ukrepe, da izvod kontrolnega seznama odjemalcev energije zagotovijo vsem odjemalcem in zagotovijo, da je javno dostopen.~~

↓ 2009/72/ES (prilagojeno)
⇒ novo

Člen 26

⊗ Pravica do zunajsodnega reševanja sporov ⊗

~~13.~~ Države članice zagotovijo ~~obstoje neodvisnega mehanizma, kot je varuh pravice odjemalcev energije ali organ za varstvo potrošnikov, za učinkovito obravnavanje pritožb in za zunajsodno reševanje sporov.~~ ⇒, da so odjemalcem za reševanje sporov v zvezi s pravicami in obveznostmi, ki jih določa ta direktiva, na voljo enostavni, pravični, pregledni, neodvisni, uspešni in učinkoviti mehanizmi zunajsodnega reševanja sporov. Če je odjemalec potrošnik v smislu Direktive 2013/11/EU Evropskega parlamenta in Sveta⁵³, so taki zunajsodni mehanizmi skladni z zahtevami glede kakovosti iz Direktive 2013/11/EU in določajo sistem povračil in/ali odškodnin, če je to upravičeno ⇐.

↓ 2009/72/ES (prilagojeno)

Člen 27

⊗ Univerzalna storitev ⊗

- ~~3.~~ Države članice zagotovijo, da vsi gospodinjiski odjemalci in, kjer po mnenju držav članice to ustreza, mala podjetja (namreč podjetja z manj kot 50 zaposlenimi in z letnim prometom ali letno bilančno vsoto, ki ne presega 10 milijonov EUR), uživajo univerzalne storitve, to je pravico do oskrbe na njihovem območju z električno energijo določene kakovosti po ⊗ konkurenčnih ⊗ ~~razumnih~~, lahko in jasno primerljivih ter preglednih in nediskriminatornih cenah. Da bi države članice zagotovile ponudbo univerzalnih storitev, lahko imenujejo zasilnega dobavitelja ~~zadnje instance~~. Države članice naložijo distribucijskim podjetjem obveznost povezave njihovih odjemalcev na omrežje pod pogoji in po tarifah, ki so določene v skladu s postopkom, določenim v členu 59(6) ~~37(6)~~. ~~Ni v tej direktivi~~ Ta direktiva državam članicam ne preprečuje krepitve položaja gospodinjjskih potrošnikov, malih in srednje velikih potrošnikov na trgu s pospeševanjem možnosti prostovoljnega povezovanja zaradi zastopanja navedene skupine potrošnikov.
- ~~Prvi pododstavek~~ 1. ~~Odstavek 1 se izvaja na pregleden in nediskriminatoren način in ne preprečuje odprtja trga~~ ⊗ proste izbire dobavitelja ⊗, določenega v členu 4 ~~33~~.

⁵³

UL L 165, 18.6.2013, str. 63–79.

Člen ~~3~~ 28

☒ Ranljivi odjemalci ☒

- ~~7.~~ Države članice sprejmejo ustrezne ukrepe, da zaščitijo ~~končne~~ odjemalce in poskrbijo zlasti za ustrezne nadzorne ukrepe za zaščito ranljivih odjemalcev. V tej zvezi vsaka država članica opredeli koncept ranljivih odjemalcev, ki se lahko nanaša na ~~pomanjkanje energije~~ energijsko revščino in med drugim lahko prepoveduje odklop električne energije tem odjemalcem v času krize. Države članice zagotovijo, da se izvajajo pravice in obveznosti, povezane z ranljivimi odjemalci. Zlasti sprejmejo ukrepe za zaščito odjemalcev v odmaknjenih območjih. Zagotovijo visoko raven varstva potrošnikov, zlasti glede preglednosti splošnih pogodbenih pogojev, splošnih informacij in mehanizmov za reševanje sporov. ~~Države članice upravičenim odjemalcem zagotovijo dejansko možnost enostavne zamenjave dobavitelja. Vsaj kar zadeva gospodinjstva odjemalce, ti ukrepi vključujejo ukrepe, navedene v Prilogi I.~~
- ~~8.~~ Države članice sprejmejo ustrezne ukrepe, kot so oblikovanje nacionalnih energetskega akcijskega načrta, zagotavljanje dajatev v okviru prejemkov iz sistemov socialne varnosti za zagotovitev potrebne oskrbe z električno energijo za ranljive odjemalce ali podpora za izboljšanje energijske ~~energetske~~ učinkovitosti, zato da bi obravnavale energijsko revščino ~~pomanjkanje energije~~, kadar je ugotovljeno, da obstaja, med drugim tudi v širšem kontekstu ~~pomanjkanja~~ revščine. Takšni ukrepi ne ovirajo dejanskega odprtega trga, kot je določeno v členu ~~423~~, ali njegovega delovanja, o njih pa se obvesti Komisijo, kadar je to ustrezno, v skladu z določbami člena 9(4) odstavka 15 tega člena. Takšno obveščanje lahko vključuje ukrepe, ki se sprejmejo v okviru splošnega sistema socialne varnosti.

Člen 29

Energijska revščina

Države članice opredelijo niz meril za oceno energijske revščine. Države članice nepretrgoma spremljajo število gospodinjstev z energijsko revščino ter Komisiji vsaki dve leti v okviru svojih celovitih nacionalnih energetskega in podnebne načrta v skladu s členom 21 [uredba o upravljanju, kot je bila predlagana v COM(2016) 759] poročajo o spremembah na področju energijske revščine in ukrepih, sprejetih za njeno preprečevanje.

~~Člen 4~~

~~Spremljanje zanesljivosti oskrbe~~

~~Države članice zagotovijo spremljanje zanesljivosti oskrbe. Če države članice to ocenijo kot primerno, lahko to nalogo zaupajo regulativnim organom iz člena 35. Takšno spremljanje zlasti pokriva ravnotežje med ponudbo in povpraševanjem na nacionalnem trgu, raven~~

~~predvidenega prihodnjega povpraševanja in predvidene dodatne zmogljivosti, ki se načrtujejo ali gradijo, kakovost in raven vzdrževanja omrežij, kakor tudi ukrepe ob konični obremenitvi in izpadu enega ali več dobaviteljev. Pristojni organi vsaki dve leti do 31. julija objavijo poročilo s pregledom ugotovitev, ki so rezultat spremljanja teh vprašanj, in kakršne koli sprejete ali predvidene ukrepe, ki zadevajo ta vprašanja, ter to poročilo takej pošljejo Komisiji.~~

~~Člen 5~~

~~**Tehnična pravila**~~

~~Regulativni organi, kadar države članice tako določijo, ali države članice zagotovijo, da so tehnična varnostna merila določena ter da so izdelana in javnosti dostopna tehnična pravila, ki določajo minimalne tehnične projektne in obratovalne zahteve za priključitev na sistem proizvodnih naprav, distribucijskih sistemov, neposredno priključenih naprav odjemalcev, povezovalnih daljnovodov in neposrednih daljnovodov. Ta tehnična pravila zagotavljajo interoperabilnost sistemov ter so objektivna in nediskriminatorna. Kadar je primerno, lahko Agencija daje ustrezna priporočila, da se doseže skladnost teh pravil. Komisiji se navedena pravila sporočijo v skladu s členom 8 Direktive 98/34/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. junija 1998 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih standardov in predpisov o storitvah informacijske družbe ⁽⁴⁶⁾.~~

~~Člen 6~~

~~**Spodbujanje regionalnega sodelovanja**~~

- ~~1. Države članice in njihovi regulativni organi sodelujejo med seboj, da bi svoje nacionalne trge povezale na eni ali več regionalnih ravneh, kar bi bil prvi korak k popolnoma liberaliziranemu notranjemu trgu. Regulativni organi, kadar države članice tako določijo, ali države članice spodbujajo in omogočajo sodelovanje operaterjev prenosnih sistemov na regionalni ravni, vključno s čezmejnimi vprašanji, da se ustvari konkurenčen notranji trg za električno energijo, spodbujajo usklajenost svojega pravnega in regulativnega ter tehničnega okvira ter omogočajo povezovanje izoliranih sistemov, ki sestavljajo elektroenergetske otoke, ki še obstajajo v Skupnosti. Geografska območja, na katera se nanaša to regionalno sodelovanje, vključujejo geografska območja, opredeljena v skladu s členom 12(3) Uredbe (ES) št. 714/2009. To sodelovanje lahko zajema tudi druga geografska območja.~~
- ~~2. Agencija sodeluje z nacionalnimi regulativnimi organi in operaterji prenosnih sistemov, da zagotovi skladnost regionalnih regulativnih okvirov in tako ustvari konkurenčen notranji trg z električno energijo. Če agencija meni, da so potrebna zavezujoča pravila o takem sodelovanju, da ustrezna priporočila.~~
- ~~3. Države članice z izvajanjem te direktive zagotovijo, da imajo operaterji prenosnih sistemov za dodeljevanje zmogljivosti in preverjanje zanesljivosti omrežja enega ali več integriranih sistemov na regionalni ravni, ki zajemajo dve ali več držav članic.~~
- ~~3. 4. Če operaterji vertikalno integriranega prenosnega sistema sodelujejo pri skupnem podjetju, ustanovljenem zaradi izvajanja takšnega sodelovanja, skupno podjetje oblikuje in izvaja program za doseganje skladnosti, ki določa ukrepe, sprejete zato, da se izloči diskriminatorno in protikonkurenčno ravnanje. Program za doseganje skladnosti določa posebne obveznosti, ki jih morajo zaposleni izpolniti za uresničitev cilja izključevanja diskriminatornih in protikonkurenčnih ravnanj. Odobri ga Agencija. Upoštevanje zastavljenih ciljev programa neodvisno spremljajo nadzorniki za skladnost operaterjev vertikalno integriranega prenosnega sistema.~~

POGLAVJE IV~~VI~~

OBRATOVANJE DISTRIBUCIJSKEGA SISTEMA

Člen 30 ~~24~~

Imenovanje operaterjev distribucijskih sistemov ~~distribucijskega sistema~~

Države članice imenujejo ali zahtevajo od podjetij, ki imajo v lasti distribucijske sisteme ali so zanje odgovorna, da imenujejo enega ali več operaterjev ~~distribucijskega sistema~~ distribucijskih sistemov za čas, ki ga določijo države članice ob upoštevanju učinkovitosti in gospodarskega ravnotežja. ~~Države članice zagotovijo, da operaterji distribucijskega sistema delujejo v skladu s členi 25, 26 in 27.~~

Člen 31 ~~25~~

Naloge operaterjev ~~distribucijskega sistema~~ distribucijskih sistemov

1. Operater distribucijskega sistema je odgovoren za zagotavljanje dolgoročne zmogljivosti ~~omrežja sistema~~ sistema, da izpolnjuje zahteve po distribuciji električne energije, ter za upravljanje, vzdrževanje in razvoj varne, zanesljive in učinkovite distribucije električne energije na svojem območju v ekonomsko sprejemljivih pogojih in z obveznim upoštevanjem varovanja okolja ter ~~energetske~~ energijske učinkovitosti.
2. V nobenem primeru ne diskriminira med posameznimi uporabniki sistema ali vrstami uporabnikov sistema, zlasti ne v korist svojih povezanih podjetij.
3. Operater distribucijskega sistema posreduje uporabnikom sistema podatke, ki jih potrebujejo za učinkovit dostop do sistema in za njegovo uporabo.
4. Država članica lahko od operaterja distribucijskega sistema zahteva, naj pri razporejanju proizvodnih naprav daje prednost proizvodnim napravam, ki uporabljajo obnovljive vire energije ~~ali odpadke~~ ali ki sočasno proizvajajo toploto in električno energijo⇒, v skladu s členom 11 [prenovitev Uredbe (ES) št. 714/2009, kot je predlagana s COM(2016) 861/2] ⇐.
5. Vsak operater distribucijskega sistema nabavi električno energijo, ki jo rabi za pokritje izgub energije in ~~rezervne zmogljivosti~~ ⇒nefrekvenčnih pomožnih storitev ⇐ v svojem sistemu, po preglednih, nediskriminatornih in tržno zasnovanih postopkih, kadar koli izvaja to dejavnost. ~~Ta zahteva ne posega v uporabo električne energije, pridobljene po pogodbah, sklenjenih pred 1. januarjem 2002.~~ ⇒ Razen če analiza stroškov in koristi to upravičuje, operater distribucijskega sistema nefrekvenčne pomožne storitve naroča pregledno, nediskriminatorno in na tržni osnovi, s čimer se zagotavlja dejanska udeležba vseh udeležencev na trgu, vključno z obnovljivimi viri energije, odzivom na povpraševanje, skladišči energije in združevalci, zlasti z zahtevo, da regulativni organi ali operaterji distribucijskih sistemov v tesnem sodelovanju z vsemi udeleženci na trgu opredelijo tehnične podrobnosti za sodelovanje na teh trgih na osnovi tehničnih zahtev teh trgov in zmožnosti vseh udeležencev na trgu ⇐.

~~6. Če je operater distribucijskega sistema odgovoren za izravnavo v distribucijskem sistemu, so pravila, ki jih sprejme v ta namen, vključno s pravili za zaračunavanje uporabnikom sistema v svojem omrežju za povzročanje energetskega neravnotežja, objektivna, pregledna in nediskriminatorna. Pogoji, skupaj s pravili in tarifami operaterjev distribucijskega sistema za zagotavljanje takšnih storitev, se določijo nediskriminatorno z upoštevanjem stroškov in v skladu s členom 37(6) ter se objavijo.~~

~~7. Pri načrtovanju razvoja distribucijskega omrežja operater distribucijskega sistema upošteva ukrepe za energetske učinkovitost/uravnavanje povpraševanja ali porazdeljeno proizvodnjo, s katerimi nadgradnja ali nadomeščanje elektroenergetskih zmogljivosti ne bi bila potrebna.~~

↓ novo

Člen 32

Naloge operaterjev distribucijskih sistemov pri uporabi prožnosti

6. Države članice zagotovijo potreben zakonodajni okvir, da se operaterjem distribucijskih sistemov omogoči naročanje storitev in se jih k temu spodbudi, da bi se izboljšala učinkovitost pri obratovanju in razvoju distribucijskega sistema, vključno z upravljanjem lokalne prezasedenosti. Zlasti regulativni okviri operaterjem distribucijskih sistemov omogočajo, da naročajo storitve iz virov, kot so razpršena proizvodnja, ali skladiščenje ter razmislijo o ukrepih za energijsko učinkovitost, ki lahko nadomestijo potrebo po nadgradnji ali nadomeščanju elektroenergetskih zmogljivosti ter ki podpirajo učinkovito in varno obratovanje distribucijskega sistema. Operaterji distribucijskih sistemov te storitve naročajo po preglednih, nediskriminatornih postopkih na tržni osnovi.

Operaterji distribucijskih sistemov opredelijo standardizirane tržne proizvode za naročene storitve, pri čemer zagotavljajo dejansko sodelovanje vseh udeležencev na trgu, vključno z obnovljivimi viri energije, odzivom na povpraševanje in združevalci. Operaterji distribucijskih sistemov si izmenjujejo vse potrebne informacije in se usklajujejo z operaterji prenosnih sistemov, da se zagotovi optimalna izraba virov, varno in učinkovito obratovanje sistema ter olajša razvoj trga. Operaterji distribucijskih sistemov so ustrezno plačani za naročilo takih storitev, da si povrnejo najmanj nanašajoče se stroške, vključno s stroški za potrebne informacijske in komunikacijske tehnologije, vključujoč stroške, ki se nanašajo na potrebno informacijsko in komunikacijsko infrastrukturo.

2. Razvoj distribucijskega sistema temelji na preglednem načrtu za razvoj omrežja, ki ga operaterji distribucijskih sistemov vsaki dve leti predložijo regulativnemu organu. Načrt za razvoj omrežja vključuje načrtovane naložbe v naslednjih petih do desetih letih s posebnim poudarkom na glavni distribucijski infrastrukturi, ki je potrebna za priključitev proizvodnih zmogljivosti nove generacije in novih obremenitev, vključno s polnilnimi mesti za električna vozila. Iz načrta za razvoj omrežja so prav tako razvidni uporaba prilagajanja odjema, energijska učinkovitost, skladišča energije ali drugi viri, ki jih operater distribucijskega sistema uporablja kot alternativo širitvi sistema.

Regulativni organ se z vsemi obstoječimi ali potencialnimi uporabniki omrežja posvetuje o načrtu za razvoj omrežja. Regulativni organ objavi rezultate posvetovalnega postopka glede predlaganih naložb.

Države članice se lahko odločijo, da te obveznosti ne uporabijo za integrirana podjetja, ki oskrbujejo manj kot 100 000 priključenih odjemalcev ali izdvojena omrežja v uporabi.

Člen 33

Vključevanje elektromobilnosti v elektroenergetsko omrežje

1. Države članice zagotovijo potreben regulativni okvir za lažjo priključitev javno dostopnih in zasebnih polnilnih mest na distribucijska omrežja. Države članice zagotovijo, da operaterji distribucijskih sistemov nediskriminatorno sodelujejo z vsakim podjetjem, ki ima v lasti, razvija, vodi ali upravlja polnilna mesta za električna vozila, tudi kar zadeva priključitev na omrežje.
2. Države članice lahko operaterjem distribucijskih sistemov dovolijo, da imajo v lasti, razvijajo, vodijo ali upravljajo polnilna mesta za električna vozila le, če sta izpolnjena naslednja pogoja:
 - (a) druge stranke po odprtem in preglednem razpisnem postopku niso izrazile zanimanja, da bi imele v lasti, razvijale, vodile ali upravljale polnilna mesta za električna vozila;
 - (b) regulativni organ je dal soglasje.
3. Člena 35 in 56 se uporabljata za operaterje distribucijskih sistemov, ki so vpleteni v lastništvo, razvoj, upravljanje ali vodenje polnilnih mest.
4. Države članice redno oziroma najmanj vsakih pet let opravijo javno posvetovanje, da bi ponovno ocenile morebitno zanimanje strank na trgu, da bi imele v lasti, razvijale, upravljale ali vodile polnilna mesta za električna vozila. Če javno posvetovanje pokaže, da so tretje strani zmožne imeti v lasti, razvijati, voditi ali upravljati taka polnilna mesta, države članice zagotovijo, da se dejavnosti operaterjev distribucijskih sistemov postopoma ukinejo.

Člen 34

Naloge operaterjev distribucijskih sistemov pri upravljanju podatkov

Države članice zagotovijo, da imajo vse upravičene stranke nediskriminatoren dostop do podatkov pod jasnimi in enakimi pogoji. V državah članicah, kjer so bili uvedeni pametni sistemi merjenja porabe v skladu s členom 19 in so operaterji distribucijskega sistema vključeni v upravljanje podatkov, programi skladnosti iz člena 35(2)(d) vključujejo posebne ukrepe za preprečitev diskriminatornega dostopa do podatkov upravičenih strank, kakor določa člen 23. Kadar za operaterje distribucijskih sistemov ne velja člen 35(1), (2) in (3), države članice sprejmejo vse potrebne ukrepe, da zagotovijo, da vertikalno integrirana podjetja nimajo prednostnega dostopa do podatkov za izvajanje svojih dobavnih dejavnosti.

Člen 35~~26~~

Ločevanje operaterjev ~~distribucijskega sistema~~ distribucijskih sistemov

1. Če je operater distribucijskega sistema sestavni del vertikalno integriranega podjetja, mora biti neodvisen od drugih dejavnosti, ki niso povezane z distribucijo, vsaj glede svoje pravne oblike, organizacije in sprejemanja odločitev. Ta pravila ne predstavljajo obveznosti po lastniškem ločevanju ~~nad-sredstvi~~ sredstev operaterja distribucijskega sistema od vertikalno integriranega podjetja.
2. Če je operater distribucijskega sistema sestavni del vertikalno integriranega podjetja, mora biti poleg zahtev v odstavku 1 glede svoje organizacije in sprejemanja odločitev neodvisen od drugih dejavnosti, ki niso povezane z distribucijo. Da bi zagotovili takšno neodvisnost, veljajo naslednja minimalna merila:
 - (a) osebe, ki so odgovorne za vodenje operaterja distribucijskega sistema, ne smejo sodelovati v organih integriranega elektroenergetskega podjetja, ki so posredno ali neposredno odgovorni za tekoče operacije proizvodnje, distribucije ali dobave električne energije;
 - (b) sprejeti se morajo ustrezni ukrepi, s katerimi se zagotovi, da se poklicni interesi oseb, pristojnih za vodenje operaterja distribucijskega sistema, upoštevajo na način, ki zagotavlja njihovo sposobnost za neodvisno delovanje;
 - (c) operater distribucijskega sistema mora imeti, neodvisno od integriranega elektroenergetskega podjetja, dejanske pravice sprejemanja odločitev glede sredstev, ki so potrebna za obratovanje, vzdrževanje in razvoj omrežja. Operater distribucijskega sistema ima za izpolnjevanje teh nalog na voljo potrebne vire, vključno s človeškimi, tehničnimi, fizičnimi in finančnimi. To ne bi smelo preprečevati ustreznih usklajevalnih mehanizmov, s katerimi se matičnemu podjetju zagotovi zaščita pravic do ekonomskega nadzora in nadzora upravljanja v zvezi z donosom sredstev v hčerinskem podjetju, ki ga posredno ureja člen ~~37~~59(6). To naj bi matičnemu podjetju zlasti omogočalo potrditev letnega finančnega načrta ali katerega koli drugega enakovrednega instrumenta operaterja distribucijskega sistema in določitev splošnih omejitev stopnje zadolževanja njegovega hčerinskega podjetja. Matičnemu podjetju ne daje pravice izdajanja navodil v zvezi s tekočimi operacijami ali s posameznimi odločitvami o gradnji ali nadgradnji distribucijskih daljnovodov, ki ne presegajo omejitev v potrjenem finančnem načrtu ali v katerem koli drugem enakovrednem instrumentu, in
 - (d) operater distribucijskega sistema mora oblikovati program za doseganje skladnosti, ki določa ukrepe za preprečevanje diskriminatornega ravnanja in zagotavlja ustrezen nadzor nad izvajanjem programa. Program določa posebne obveznosti, ki jih morajo zaposleni izpolniti za uresničitev navedenega cilja. Oseba ali organ, ki je odgovoren za nadzor nad programom za doseganje skladnosti (nadzornik za skladnost operaterja distribucijskega sistema) pošlje regulativnemu organu iz člena ~~35~~57(1) letno poročilo o sprejetih ukrepih, ki se objavi. Nadzornik za skladnost operaterja distribucijskega sistema je popolnoma neodvisen in ima dostop do vseh informacij operaterja distribucijskega sistema in morebitnih povezanih podjetij, ki jih potrebuje za izpolnjevanje svojih nalog.

3. Če je operater distribucijskega sistema del vertikalno integriranega podjetja, države članice zagotovijo, da regulativni organi ali drugi pristojni organi spremljajo dejavnosti operaterja distribucijskega sistema, tako da svoje vertikalne integracije ne more izrabljati za izkrivljanje konkurence. Zlasti se vertikalno integrirani operaterji ~~distribucijskega sistema~~ distribucijskih sistemov izogibajo temu, da bi s svojimi dejavnostmi na področju komuniciranja in trženja blagovne znamke ustvarjali zmedo v zvezi z ločeno identiteto dela vertikalno integriranega podjetja, ki se ukvarja z dobavo.
 4. Države članice se lahko odločijo, da odstavkov 1, 2 in 3 ne bodo uporabile za integrirana elektroenergetska podjetja, ki oskrbujejo manj kot 100 000 priključenih odjemalcev ali majhne izdvojene sisteme.
-

↴ novo

Člen 36

Lastništvo objektov za shranjevanje energije

1. Operaterjem distribucijskih sistemov ni dovoljeno, da imajo v lasti, razvijajo, vodijo ali upravljajo objekte za shranjevanje energije.
2. Z odstopanjem od odstavka 1 lahko države članice dovolijo, da imajo operaterji distribucijskih sistemov v lasti skladišča, jih razvijajo, vodijo ali upravljajo, če so izpolnjeni naslednji pogoji:
 - (a) druge stranke po odprtem in preglednem razpisnem postopku niso izrazile zanimanja, da bi imele v lasti, razvijale, vodile ali upravljale skladišča;
 - (b) taka skladišča so potrebna za to, da operaterji distribucijskih sistemov izpolnijo svoje obveznosti na podlagi te direktive za učinkovito, zanesljivo in varno obratovanje distribucijskega sistema ter
 - (c) je regulatorni organ ocenil potrebo po takem odstopanju ob upoštevanju pogojev iz točk (a) in (b) in ga odobril.
3. Člena 35 in 56 se uporabljata za operaterje distribucijskih sistemov, ki so vključeni v lastništvo, razvoj, upravljanje ali vodenje objektov za shranjevanje energije.
4. Regulativni organi redno oziroma najmanj vsakih pet let opravijo javno posvetovanje, da bi ponovno ocenili morebitno zanimanje strank na trgu za vlaganje v skladišča energije ali da bi skladišča energije razvijale, vodile ali upravljale. Če javno posvetovanje pokaže, da so tretje strani zmožne imeti v lasti, razvijati, voditi ali upravljati taka skladišča, države članice zagotovijo, da se dejavnosti operaterjev distribucijskih sistemov postopoma ukinejo.

Člen 37 ~~27~~

Zahteve glede zaupnosti za operaterje distribucijskih sistemov ~~distribucijskega sistema~~

Brez poseganja v člen ~~30~~⁵⁵ ali druge pravne obveznosti razkritja podatkov mora vsak operater distribucijskega sistema ohraniti zaupnost poslovno občutljivih podatkov, ki jih pridobi med izvajanjem svoje poslovne dejavnosti, in preprečiti, da bi se podatki o njegovih dejavnostih, ki bi lahko bili poslovno koristni, na diskriminatoren način razkrili.

Člen 38 ~~28~~

Zaprti distribucijski sistemi

1. Države članice lahko predpišejo, da nacionalni regulativni organi ali drugi pristojni organi klasificirajo sistem za distribucijo električne energije znotraj geografsko omejenega industrijskega ali trgovskega območja ali območja skupnih storitev in ki brez poseganja v odstavek 4 ne oskrbuje gospodinjestev, kot zaprt distribucijski sistem, če:
 - (a) so iz posebnih tehničnih ali varnostnih razlogov operacije ali proizvodni proces odjemalcev tega sistema integrirani~~z~~ ali
 - (b) sistem distribuira električno energijo predvsem lastniku ali operaterju sistema ali njihovim povezanim podjetjem.
2. Države članice lahko predpišejo, da nacionalni regulativni organi oprostijo operaterja zaprtega distribucijskega sistema:
 - (a) obveznosti iz člena 31~~25~~²⁵(5), da nabavi električno energijo, ki jo rabi za pokritje izgub energije in ~~rezervne zmogljivosti~~ ⇒ nefrekvenčnih pomožnih storitev ⇐ v svojem sistemu, po preglednih, nediskriminatornih postopkih in ~~tržno zasnovanih~~ postopkih na tržni osnovi;
 - (b) obveznosti iz člena 6~~32~~³²(1), da so tarife ali metodologija za njihov izračun potrjene pred začetkom njihove veljavnosti v skladu s členom 59(1)~~37~~.
3. Če se izvzetje odobri na podlagi odstavka 2, se veljavne tarife ali metodologije za njihov izračun pregledajo in potrdijo v skladu s členom 59(1) ~~37~~ na zahtevo uporabnika zaprtega distribucijskega sistema.
4. Če distribucijski sistem postransko uporablja majhno število gospodinjestev, ki so v zaposlitvenem ali drugačnem razmerju z lastnikom distribucijskega sistema, nahajajo pa se na območju, ki ga oskrbuje zaprt distribucijski sistem, to ne sme preprečiti dodelitve izvzetja na podlagi odstavka 2.

5. Zaprti distribucijski sistemi se v tej direktivi štejejo za distribucijske sisteme.

Člen 39 ~~29~~
Operater kombiniranega sistema

Člen ~~26~~35(1) ne preprečuje delovanja operaterja kombiniranega prenosnega in distribucijskega sistema, če ta operater deluje v skladu s členi ~~94~~3(1) ali ~~44~~13 in ~~45~~14 ali oddelkom 3 poglavja VI ~~poglavjem V~~ ali zanj velja člen ~~44~~66(2).

Poglavje ~~IV~~ V

**⊠ SPLOŠNA PRAVILA, KI SE UPORABLJAJO ZA ⊠
~~OBRAČUNAVANJE~~ ⊠ OPERATERJA ⊠ PRENOSNEGA
SISTEMA**

Člen 40 ~~42~~
Naloge operaterjev ~~prenosnega sistema~~ prenosnih sistemov

1. Vsak ~~Operator~~ operater prenosnega sistema je ~~odgovoren~~ ~~dogovorjen~~ za to, da:
 - (a) zagotovi dolgoročno sposobnost sistema za izpolnjevanje razumnih potreb po prenosu električne energije, v ekonomsko sprejemljivih pogojih upravlja, vzdržuje in razvija varne, zanesljive in učinkovite prenosne sisteme z upoštevanjem varovanja okolja, ⇒ v tesnem sodelovanju s sosednjimi operaterji prenosnih in distribucijskih sistemov ⇐;
 - (b) zagotovi primerna sredstva za izpolnjevanje ⊠ svojih ⊠ obveznosti ~~storitev~~;
 - (c) prispeva k zanesljivosti oskrbe z ustrezno prenosno zmogljivostjo in zanesljivostjo sistema;
 - (d) uravnava prenos električne energije po sistemu ob upoštevanju izmenjave z drugimi povezanimi sistemi. Zato je operater prenosnega sistema odgovoren za zagotovitev varnega, zanesljivega in učinkovitega elektroenergetskega sistema ter s tem zagotavlja razpoložljivost vseh potrebnih pomožnih storitev, vključno s tistimi, ki se izvajajo kot ~~odziv na povpraševanje~~ prilagajanje odjema ⇒ in shranjevanje energije ⇐, če je takšna razpoložljivost neodvisna od vseh drugih prenosnih sistemov, s katerimi je njegov sistem povezan;
 - (e) zagotovi operaterju katerega koli drugega sistema, s katerim je njegov sistem povezan, potrebne informacije za zagotovitev varnega in učinkovitega obratovanja, usklajenega razvoja in skladnega delovanja povezanih sistemov;
 - (f) ne dela razlik med posameznimi uporabniki ~~omrežja sistema~~ ali vrstami uporabnikov ~~omrežja sistema~~, posebno ne v korist svojih povezanih podjetij;
 - (g) uporabnikom sistema zagotovi informacije, ki jih potrebujejo za učinkovit dostop do sistema; ~~in~~

- (h) pobira dajatve za prezasedenost in plačila v mehanizmu nadomestil med ~~upravljalci~~ operaterji prenosnih omrežij v skladu s členom ~~46~~ 43 [prenovitev Uredbe (ES) št. 714/2009, kot je predlagana s COM(2016) 861/2], zagotavlja in ureja dostop tretjih strani ter daje utemeljene razlage za zavrnen dostop, kar je pod nadzorom nacionalnih regulativnih organov; operaterji prenosnih sistemov pri izvajanju svojih nalog v skladu s tem členom predvsem spodbujajo integracijo trga;

↓ novo

- (i) pridobiva pomožne storitve od udeležencev na trgu, da se zagotovi varnost obratovanja;
- (j) sprejme okvir za sodelovanje in usklajevanje med regionalnimi operativnimi centri.
2. Države članice lahko določijo, da eno ali več obveznosti iz točk (a) do (j) odstavka 1 dodelijo operaterju prenosnega sistema, ki ni tisti, ki ima v lasti prenosni sistem, za katerega bi zadevne obveznosti sicer veljale. Operater prenosnega sistema, kateremu se dodelijo naloge, je certificiran na podlagi ločenega lastništva in izpolnjuje zahteve iz člena 43, vendar nima v lasti prenosnega sistema, za katerega je odgovoren. Operater prenosnega sistema, ki ima v lasti prenosni sistem, izpolnjuje zahteve iz poglavja VI in se certificira v skladu s členom 43.
3. Pri izvajanju nalog iz odstavka 1 operater prenosnega sistema upošteva funkcije, ki jih izvajajo regionalni operativni centri in po potrebi sodeluje s sosednjimi operaterji prenosnih sistemov.
4. Pri izvajanju nalog iz točke (i) odstavka 1 operater prenosnega sistema zagotovi, da je naročanje storitev izravnave in, razen če to upravičuje analiza stroškov in koristi, nefrekvenčnih storitev:
- (a) pregledno, nediskriminatorno in na tržni osnovi;
- (b) zagotavlja učinkovito sodelovanje vseh udeležencev na trgu, vključno z obnovljivimi viri energije, prilagajanjem odjema, objekti za shranjevanje energije in združevalci, zlasti s tem, da od regulativnih organov ali operaterjev prenosnih sistemov zahteva, da v tesnem sodelovanju z vsemi udeleženci na trgu opredelijo tehnične podrobnosti za sodelovanje na teh trgih na podlagi tehničnih zahtev teh trgov in zmogljivosti vseh udeležencev na trgu.
5. Operaterji prenosnih sistemov nimajo v lasti sredstev, ki zagotavljajo pomožne storitve, razen pod pogoji iz člena 54.

~~Člen 15~~

~~Razporejanje proizvodnih zmogljivosti in izravnava~~

- ~~1. Brez poseganja v dobavo električne energije na podlagi pogodbenih obveznosti, skupaj s tistimi, ki izhajajo iz razpisnih pogojev, je tam, kjer ima to funkcijo, za razporejanje proizvodnih naprav na svojem območju in za določanje uporabe povezovalnih daljnovodov z drugimi sistemi odgovoren operater prenosnega sistema.~~
- ~~2. Razporejanje proizvodnih naprav in uporaba povezovalnih daljnovodov se določi na podlagi meril, ki jih odobrijo nacionalni regulativni organi, ko so za to pristojni, in ki morajo biti objektivna, objavljena in uporabljena nediskriminatorno, kar zagotavlja pravilno delovanje notranjega trga z električno energijo. Merila upoštevajo vrstni red~~

~~gospodarnosti električne energije iz razpoložljivih proizvodnih naprav, prenosov prek povezovalnih daljnovodov in tehnične omejitve sistema.~~

- ~~3. Država članica zahteva od operaterjev sistema, da delujejo v skladu s členom 16 Direktive 2009/28/ES pri razporejanju proizvodnih naprav, ki uporabljajo energijo iz obnovljivih virov. Od operaterja sistema lahko zahteva tudi, da pri razporejanju proizvodnih naprav daje prednost proizvodnim napravam, ki sočasno proizvajajo toploto in električno energijo.~~
- ~~4. Država članica lahko zaradi zanesljivosti oskrbe odredi, da se pri razporejanju proizvodnih naprav daje prednost tistim, ki uporabljajo kot gorivo domače vire primarne energije do obsega, ki ne presega 15 % skupne primarne energije, potrebne za proizvodnjo električne energije, porabljene v zadevni državi članici v posameznem koledarskem letu.~~
- ~~5. Regulativni organi, kjer države članice tako določijo ali države članice od operaterjev prenosnih sistemov zahtevajo, da izpolnjujejo minimalne standarde glede vzdrževanja in razvoja prenosnega sistema, skupaj z zmogljivostjo za medsebojno povezovanje.~~
- ~~6. Operaterji prenosnih sistemov nabavijo električno energijo, ki jo rabijo za pokritje izgub energije in rezervne zmogljivosti v svojem sistemu, po preglednih, nediskriminatornih in tržno zasnovanih postopkih, kadar koli izvajajo takšno dejavnost.~~
- ~~7. Pravila, ki jih operaterji prenosnega sistema sprejmejo za izravnavo v elektroenergetskem sistemu, skupaj s pravili za zaračunavanje uporabnikom sistema v njihovem omrežju za povzročanje energetskega neravnotežja, so objektivna, pregledna in nediskriminatorna. Pogoji, skupaj s pravili in tarifami operaterjev prenosnega sistema za opravljanje takšnih storitev, se določijo nediskriminatorno z upoštevanjem stroškov in v skladu z načini, združljivimi s členom 37(6), ter se objavijo.~~

↓ 2009/72/ES (prilagojeno)
⇒ novo

Člen 41 ~~46~~

⊗ Zahteve ⊗ glede zaupnosti ~~zaupnost~~ ⊗ in preglednosti ⊗ za operaterje in lastnike ~~prenosnega sistema podatkov, ki velja prenosnih sistemov~~

1. Brez poseganja v člen ~~55~~³⁰ ali druge pravne dolžnosti razkritja podatkov vsak operater prenosnega sistema in vsak lastnik prenosnega sistema varuje zaupnost poslovno občutljivih podatkov, ki jih dobi med izvajanjem svoje dejavnosti, in prepreči, da bi se poslovno koristni podatki o njegovih dejavnostih razkrili na diskriminatoren način. Zlasti poslovno občutljivih podatkov ne razkrije drugim delom podjetja, razen če je to potrebno za izvedbo poslovne transakcije. Da se zagotovi popolno spoštovanje pravil glede ločevanja podatkov, države članice zagotovijo, da lastnik prenosnega sistema in ostali deli ~~družbe~~ podjetja ne uporabljajo skupnih storitev, npr. skupne pravne službe, razen storitev izključno administrativne narave ~~in ali~~ storitev informacijske tehnologije ~~(IT)~~.
2. Operaterji prenosnih ~~sistemov~~ v zvezi s prodajo ali nakupom električne energije

prek povezanih podjetij ne smejo zlorabljeni poslovno občutljivih podatkov, pridobljenih od tretjih strani pri zagotavljanju dostopa do sistema ali pogajanjih o njem.

3. Informacije, potrebne za učinkovito konkurenco in uspešno delovanje trga, se javno objavijo. Ta obveznost ne posega v varovanje zaupnosti poslovno občutljivih podatkov.

Člen ~~42~~²³

Pristojnosti odločanja glede povezave novih elektrarn v prenosni sistem

1. Operater prenosnega sistema vzpostavi in objavi pregledne in učinkovite postopke za nediskriminatorno povezavo novih elektrarn ⇔ in objektov za shranjevanje energije ⇔ v prenosni sistem. Taki postopki pridobijo odobritev nacionalnih regulativnih organov.
2. Operater prenosnega sistema ne sme zavrniti povezave nove elektrarne ⇔ ali objektov za shranjevanje energije ⇔ na podlagi morebitnih prihodnjih omejitev glede razpoložljive zmogljivosti omrežja, kot je na primer prezasedenost v oddaljenih delih prenosnega sistema. Operater prenosnega sistema zagotovi ustrezne informacije.
3. Operater prenosnega sistema ne sme zavrniti nove priključne točke na podlagi navedbe, da bo ta pomenila dodatne stroške, povezane s potrebnim povečanjem zmogljivosti delov sistema, ki so v bližini priključne točke.

☒ Poglavje VI

LOČEVANJE OPERATERJEV PRENOSNIH SISTEMOV ☒

☒ ODDELEK 1

LASTNIŠKO LOČEVANJE ☒

Člen ~~43~~⁹

☒ Lastniško ☒ ločevanje prenosnih sistemov in operaterjev prenosnih sistemov

1. Države članice zagotovijo, da od ~~3. marca 2012~~^{3. marca 2012}:
 - (a) vsako podjetje, ki ima v lasti prenosni sistem, deluje kot operater prenosnega sistema;
 - (b) ista oseba oziroma iste osebe ne smejo:
 - izvajati neposrednega ali posrednega nadzora nad podjetjem, ki opravlja katero koli od dejavnosti proizvodnje ali dobave, in izvajati neposrednega ali posrednega nadzora nad operaterjem ~~upravljavcem~~ prenosnega omrežja ali prenosnim omrežjem ali uveljavljati kakršne koli pravice nad njim;
 - izvajati neposrednega ali posrednega nadzora nad operaterjem prenosnega sistema ali prenosnim sistemom, in hkrati ne smejo izvajati neposrednega ali posrednega nadzora nad podjetjem, ki opravlja katero koli dejavnost proizvodnje ali dobave, ali uveljavljati kakršne koli pravice nad njim;

- (c) ista oseba oziroma iste osebe ne morejo imenovati članov nadzornega sveta, uprave ali organov, ki pravno zastopajo podjetje, operaterja prenosnega sistema ali prenosnega sistema in hkrati ne smejo izvajati neposrednega ali posrednega nadzora ali uveljavljati pravic nad podjetjem, ki opravlja katero koli dejavnost proizvodnje ali dobave, in
- (d) ista oseba ne more biti član nadzornega sveta, uprave ali organov, ki pravno zastopajo podjetje, podjetja, ki opravlja katero koli dejavnost proizvodnje ali dobave, in hkrati operaterja prenosnega sistema ali prenosnega sistema.
2. Pravice iz točk (b) in (c) odstavka 1 vključujejo zlasti:
- (a) pravico do uveljavljanja glasovalnih pravic;
- (b) pravico do imenovanja članov nadzornega sveta, uprave ali organov, ki pravno zastopajo podjetje, ali
- (c) večinski delež.
3. Za namene odstavka 1(b) pojem „podjetje, ki opravlja katero koli dejavnost proizvodnje ali dobave“ vključuje pojem „podjetje, ki opravlja katero koli dejavnost proizvodnje in dobave“ v smislu Direktive 2009/73/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z zemeljskim plinom⁵⁴, pojma „operater prenosnega sistema“ in „prenosni sistem“ pa vključujeta pojma „operater prenosnega sistema“ in „prenosni sistem“ v smislu navedene ~~DDirektive~~.
- ~~4. Države članice lahko dovolijo odstopanja od točk (b) in (c) odstavka 1 do 3. marca 2013, če operaterji prenosnih sistemov niso del vertikalno integriranega podjetja.~~
4. ~~5.~~ Obveznost iz odstavka 1(a) se šteje za izpolnjeno, če dve ali več podjetij, ki imajo v lasti prenosne sisteme, ustanovijo skupno podjetje, ki deluje kot operater zadevnih prenosnih sistemov v dveh ali več državah članicah. Nobeno drugo podjetje ne more biti del tega skupnega podjetja, razen če je bilo odobreno v skladu s členom ~~44 13~~ kot ~~samostojni neodvisni~~ operater sistema za namene ~~oddelka 3 poglavja V~~.
5. ~~6.~~ Za izvajanje tega člena velja naslednje: če je oseba iz ~~e~~ točk (b), (c) in (d) odstavka 1 država članica ali drug javni organ, se dva ločena javna organa, ki izvajata nadzor nad operaterjem prenosnega sistema ali prenosnim sistemom na eni strani in nad podjetjem, ki opravlja katero koli dejavnost na področju proizvodnje ali dobave na drugi strani, ne štejeta za isto osebo ali isti osebi.
6. ~~7.~~ Države članice zagotovijo, da se poslovno občutljivi podatki iz člena ~~41 16~~, s katerimi razpolagajo operater prenosnega sistema, ki je bil del vertikalno integriranega podjetja, in njegovo osebje, ne posredujejo podjetjem, ki opravljajo katero koli dejavnost proizvodnje in dobave.
7. ~~8.~~ Če je 3. septembra 2009 prenosni sistem v lasti vertikalno integriranega podjetja, se države članice lahko odločijo, da ne uporabijo odstavka 1.
- V tem primeru zadevne države članice:
- (a) imenujejo neodvisnega ~~operaterja sistema~~ ~~upravljalca prenosnega omrežja~~ v skladu s členom ~~44 13~~; ali
- (b) spoštujejo določbe iz ~~oddelka 3 poglavja V~~.

⁵⁴ Direktiva 2009/73/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z zemeljskim plinom (UL L 211, 14.8.2009, str. 94)

8. ~~9.~~ Če je 3. septembra 2009 prenosni sistem v lasti vertikalno integriranega podjetja ter obstaja ureditev, ki zagotavlja večjo dejansko neodvisnost operaterja prenosnega sistema kot določbe iz oddelka 3 poglavja V, se države članice lahko odločijo, da odstavka 1 ne uporabijo.
- ~~9.~~ ~~10.~~ Preden se podjetje odobri in imenuje za operaterja prenosnega sistema v skladu z odstavkom ~~89 tega člena~~, se certificira v skladu s postopki iz člena ~~40~~~~52~~(4), (5) in (6) te direktive in člena ~~3-48~~ [prenovitev Uredbe (ES) št. 714/2009, kot je predlagana s COM(2016) 861/2], v skladu s katerimi Komisija preveri, ali veljavna ureditev nedvomno zagotavlja večjo dejansko neodvisnost operaterja prenosnega sistema kot določbe oddelka 3. poglavja V.
10. ~~11.~~ Vertikalno integriranemu podjetju, ki ima v lasti prenosni sistem, se v nobenem primeru ne sme preprečiti, da sprejme ukrepe za izpolnjevanje zahtev iz odstavka 1.
11. ~~12.~~ Podjetja, ki opravljajo katero koli dejavnost proizvodnje ali dobave v nobenem primeru ne smejo prevzeti neposrednega ali posrednega nadzora ali uveljavljati kakršnih koli pravic nad operaterji ločenega prenosnega sistema v državah članicah, ki uporabljajo odstavek 1.

✠ ODDELEK 2 NEODVISNI OPERATER SISTEMA ✠

Člen ~~44~~ ~~43~~

Samostojni Neodvisni operaterji sistema

1. Če je prenosni sistem 3. septembra 2009 v lasti vertikalno integriranega podjetja, se lahko države članice odločijo, da ne uporabijo člena ~~439~~(1) in imenujejo ~~samostojnega~~ neodvisnega operaterja sistema na predlog lastnika prenosnega sistema. Takšno imenovanje potrdi Komisija.
2. Države članice lahko ~~samostojnega~~ neodvisnega operaterja sistemaodobrijo in imenujejo samo pod naslednjimi pogoji:
- (a) kandidat za operaterja je dokazal, da izpolnjuje zahteve iz člena ~~439~~(1)(b), (c) in (d);
 - (b) kandidat za operaterja je dokazal, da ima na voljo zahtevana finančna sredstva ter tehnične, fizične in človeške vire, da lahko opravlja naloge iz člena ~~40~~~~42~~;
 - (c) kandidat za operaterja se je obvezal, da se bo držal ~~deset-letnega~~ desetletnega ~~razvojnega načrta omrežja~~ načrta za razvoj omrežja, ki ga nadzoruje regulativni organ;
 - (d) lastnik prenosnega sistema je dokazal sposobnost, da izpolnjuje svoje obveznosti iz odstavka 5. V ta namen predloži vse osnutke pogodbenih dogovorov s kandidatom za operaterja in katerim koli drugim zadevnim subjektom; ~~in ter~~
 - (e) kandidat za operaterja je dokazal sposobnost, da izpolnjuje svoje obveznosti iz [prenovitev Uredbe (ES) št. 714/2009, kot je predlagana s COM(2016) 861/2], vključno s sodelovanjem operaterjev prenosnih sistemov na evropski in regionalni ravni.
3. Podjetja, ki so jih ~~nacionalni~~ regulativni organi certificirali, da izpolnjujejo zahteve iz člena ~~53~~~~41~~ in odstavka ~~2~~ tega člena, države članiceodobrijo in imenujejo za ~~samostojne~~ neodvisne operaterje sistemov. Uporablja se certifikacijski postopek iz člena ~~52~~~~40~~ ~~te direktive~~ in člena ~~48~~~~3~~ [prenovitev Uredbe št. 714/2009, kot je predlagana s COM(2016) 861/2] ali člena ~~53~~~~41~~ te direktive.

4. Vsak ~~samostojni~~ neodvisni operater sistema je odgovoren za odobritev in upravljanje dostopa tretjih strani, vključno s pobiranjem plačil za dostop, ~~dohodek~~ dohodka od prezasedenosti in plačil v okviru mehanizma medsebojnih nadomestil operaterjev prenosnih sistemov v skladu s členom ~~46~~ ~~43~~ [prenovitev Uredbe (ES) št. 714/2009, kot je predlagana s COM(2016) 861/2], ter za obratovanje, vzdrževanje in razvoj prenosnega sistema, z načrtovanjem naložb pa tudi zagotavlja, da je sistem dolgoročno sposoben zadostiti razumnemu povpraševanju. Pri razvoju prenosnega sistema je ~~samostojni~~ neodvisni operater sistema odgovoren za načrtovanje (vključno s postopkom za izdajo energetskega dovoljenja), izgradnjo in začetek obratovanja novih zmogljivosti. V ta namen ~~samostojni~~ neodvisni operater sistema deluje kot operater prenosnega sistema v skladu s tem ~~oddelkom~~ ~~poglavjem~~. Lastniki prenosnih sistemov niso odgovorni za odobritev in upravljanje dostopa tretjih strani ter za načrtovanje naložb.
5. Če se imenuje ~~samostojni~~ neodvisni operater sistema, ima lastnik prenosnega sistema naslednje naloge:
 - (a) sodeluje ~~s~~ ~~z~~ neodvisnim ~~samostojnim~~ operaterjem sistema in mu nudi potrebno podporo pri izvajanju njegovih nalog, zlasti vse potrebne informacije;
 - (b) financira naložbe, za katere se odloči ~~samostojni~~ neodvisni operater sistema in jih potrdi regulativni organ, ali da soglasje, da jih financira katera druga zainteresirana stran, vključno ~~s samostojnim~~ ~~z~~ neodvisnim operaterjem sistema. Zadevne finančne dogovore odobri regulativni organ. Pred odobritvijo se regulativni organ posvetuje z lastnikom prenosnega ~~sistema~~ in drugimi zainteresiranimi stranmi;
 - (c) zagotavlja kritje obveznosti v zvezi z omrežnimi sredstvi, razen odgovornosti, ki se nanaša na naloge neodvisnega ~~samostojnega~~ operaterja sistema; in
 - (d) zagotavlja jamstva za lažje financiranje morebitnih širitev omrežja, razen tistih naložb, pri katerih je v skladu s točko (b) dal soglasje za financiranje s strani katere koli zainteresirane strani, vključno ~~s samostojnim~~ ~~z~~ neodvisnim operaterjem sistema.
6. V tesnem sodelovanju z regulativnim organom se ustreznemu nacionalnemu organu, pristojnemu za konkurenco, zagotovijo vsa ustrezna pooblastila, ki mu omogočijo, da učinkovito spremlja, ali lastnik prenosnega sistema izpolnjuje zahteve iz odstavka 5.

Člen ~~45~~ ~~44~~

Ločevanje lastnikov prenosnih sistemov

1. Če je bil imenovan ~~samostojni~~ neodvisni operater sistema, mora biti lastnik prenosnega sistema, ki je del vertikalno integriranega podjetja, neodvisen od drugih dejavnosti, ki niso povezane s prenosom, vsaj kar zadeva pravno obliko, organizacijo in sprejemanje odločitev.
2. Pri zagotavljanju neodvisnosti lastnika prenosnega sistema iz odstavka 1 veljajo naslednja minimalna merila:
 - (a) osebe, ki so odgovorne za vodenje lastnika prenosnega sistema, ne smejo sodelovati v organih integriranega elektroenergetskega podjetja, ki so neposredno ali posredno odgovorni za tekoče obratovanje v zvezi s proizvodnjo, distribucijo in dobavo električne energije;

- (b) sprejmejo se ustrezni ukrepi, s katerimi se zagotovi, da se poklicni interesi oseb, pristojnih za vodenje lastnika prenosnega sistema, upoštevajo na način, ki zagotavlja njihovo sposobnost za neodvisno delovanje, in
- (c) lastnik prenosnega sistema pripravi program za doseganje skladnosti, ki določa ukrepe za preprečevanje diskriminatornega ravnanja, in zagotavlja ustrezno spremljanje izvajanja programa. Program za doseganje skladnosti določa posebne obveznosti, ki jih morajo zaposleni izpolniti za uresničitev navedenih ciljev. Oseba ali organ, ki je odgovoren za spremljanje izvajanja programa za doseganje skladnosti, pošlje regulativnemu organu letno poročilo o sprejetih ukrepih, ki se objavi.

~~3. Komisija lahko sprejme smernice, s katerimi zagotovi, da lastnik prenosnega sistema v celoti in učinkovito spoštuje odstavke 2 tega člena. Navedeni ukrepi, namenjeni spreminjanju ne bistvenih določb te direktive z njenim dopolnjevanjem, se sprejmejo v skladu z regulativnim postopkom s pregledom iz člena 46(2).~~

POGLAVJE V Oddelek 3 **SAMOSTOJNI NEODVISNI OPERATER PRENOSNEGA** **SISTEMA**

Člen ~~46~~⁴⁷

Sredstva, oprema, osebje in identiteta

1. Operaterji prenosnih sistemov imajo na razpolago vse človeške, tehnične, fizične in finančne vire, potrebne za izpolnjevanje svojih obveznosti iz te direktive in opravljanje dejavnosti prenosa električne energije, zlasti:
 - (a) sredstva, potrebna za dejavnost prenosa električne energije, vključno s prenosnim sistemom, so v lasti operaterja prenosnega sistema;
 - (b) osebje, potrebno za dejavnost prenosa električne energije, vključno z opravljanjem vseh nalog družbe, je zaposleno pri operaterju prenosnega sistema;
 - (c) najemanje osebja in opravljanje storitev kateremu koli delu ali s strani katerega koli dela vertikalno integriranega podjetja je prepovedano. Vendar operater prenosnega sistema sme opravljati storitev za vertikalno integrirano podjetje, če:

opravljanje teh storitev ne diskriminira med uporabniki, je vsem uporabnikom na voljo pod enakimi pogoji, pogoji pa ne omejujejo, izkrivljajo ali onemogočajo konkurence pri proizvodnji ali dobavi in

– je pogoje opravljanja teh storitev odobril regulativni organ;
 - (d) brez poseganja v odločitve nadzornega organa po členu ~~49~~²⁰ vertikalno integrirano podjetje ponudi ustrezne finančne vire za prihodnje naložbene projekte in/ali za nadomestitev obstoječih sredstev v zadostnem času in po ustrezni zahtevi operaterja prenosnega sistema.
2. Dejavnost prenosa električne energije vključuje poleg tistih iz člena ~~40~~¹² vsaj naslednje naloge:
 - (a) zastopanje operaterja prenosnega sistema ter stiki s tretjimi stranmi in regulativnimi organi;

- (b) zastopanje operaterja prenosnega sistema v Evropski mreži operaterjev prenosnih sistemov za električno energijo (v nadaljnjem besedilu: ~~ENTSO~~ za električno energijo ~~);~~⁵⁵
 - (c) podeljevanje in upravljanje dostopa za tretje strani, pri čemer posamezne uporabnike sistema ali vrste uporabnikov sistema obravnava na nediskriminatoren način;⁵⁵
 - (d) pobiranje vseh plačil v zvezi s prenosnim sistemom, vključno s plačili za dostop~~;~~
~~plačili za izravnave za pomožne storitve, kot je nakup storitev (stroški izravnave, energija za izgube)~~ ⇒ in plačili za pomožne storitve ⇐;
 - (e) obratovanje, vzdrževanje in razvoj varnega, učinkovitega in stroškovno učinkovitega prenosnega sistema⁵⁵;
 - (f) načrtovanje naložb za zagotovitev dolgoročne zmogljivosti sistema, da izpolnjuje razumno povpraševanje, in zagotavljanje zanesljivosti oskrbe⁵⁵;
 - (g) vzpostavitev ustreznih ~~mešanih družb~~ skupnih podjetij, tudi z enim ali več operaterji prenosnih sistemov⁵⁵, energetskimi borzami in drugimi ustreznimi akterji za doseganje cilja razvoja oblikovanja regionalnih trgov ali olajšanja procesa liberalizacije⁵⁵ in
 - (h) vse skupne storitve, vključno s pravnimi, računovodskimi in IT storitvami.
3. Operaterji ~~prenosnega sistema~~ prenosnih sistemov so organizirani v pravni obliki kakor je določena v členu 1 Direktive 2009/101/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁵⁵ Direktive Sveta 68/151/EGS ⁽¹⁹⁾.
 4. Operater prenosnega sistema v svoji korporativni identiteti, komunikacijah, trženju blagovne znamke in objektih ne ustvarja zmede v zvezi z ločeno identiteto vertikalno integriranega podjetja ali katerega koli njegovega dela.
 5. Operater prenosnega sistema ne deli sistemov ali opreme IT, fizičnih objektov in sistemov za varnostni dostop z nobenim delom vertikalno integriranega podjetja niti ne uporablja istih svetovalcev ali zunanjih izvajalcev za sisteme ali opremo IT in sisteme za varnostni dostop.
 6. Računovodske izkaze operaterja prenosnega sistema revidira revizor, ki ne revidira vertikalno integriranega podjetja ali katerega koli njegovega dela.

Člen 47 ~~48~~

Neodvisnost operaterja prenosnega sistema

1. Brez poseganja v odločitve nadzornega organa iz člena ~~49~~²⁰:
 - (a) ima operater prenosnega sistema, neodvisno od vertikalno integriranega elektroenergetskega podjetja, dejanske pravice sprejemanja odločitev glede sredstev, ki so potrebna za obratovanje, vzdrževanje in razvoj prenosnega sistema⁵⁵ in
 - (b) je operater prenosnega sistema pooblaščen za pridobivanje denarja na trgu kapitala, zlasti z izposojanjem in povečanjem kapitala.

⁵⁵ Direktiva 2009/101/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 o uskladitvi zaščitnih ukrepov za varovanje interesov družbenikov in tretjih oseb, ki jih države članice zahtevajo od gospodarskih družb v skladu z drugim pododstavkom člena 48 Pogodbe, zato da se oblikujejo zaščitni ukrepi z enakim učinkom v vsej Skupnosti (UL L 258, 1.10.2009, str. 11).

2. Operater prenosnega sistema vedno ravna tako, da zagotovi, da ima sredstva, potrebna za ustrezno in učinkovito opravljanje prenosa ter za razvoj in vzdrževanje učinkovitega, varnega in stroškovno učinkovitega prenosnega sistema.
3. ☒ Vertikalno integrirano podjetje in njegova ☒ ~~H~~hčerinska podjetja ~~vertikalno integriranega podjetja~~, ki opravljajo dejavnosti proizvodnje ali dobave, nimajo neposrednega ali posrednega lastništva delnic operaterja prenosnega sistema. Operater prenosnega sistema nima niti neposrednega niti posrednega lastništva delnic v katerem koli hčerinskem podjetju vertikalno integriranega podjetja, ki opravlja dejavnosti proizvodnje ali dobave, niti ne prejema dividend ali drugih finančnih ugodnosti tega hčerinskega podjetja.
4. Splošna struktura upravljanja in statut družbe operaterja prenosnega sistema zagotavljata dejansko neodvisnost operaterja prenosnega sistema v skladu s tem ~~poglavjem~~ ☒ oddelkom ☒ . Vertikalno integrirano podjetje ne določa neposredno ali posredno konkurenčnega ravnanja operaterja prenosnega sistema v zvezi s tekočimi dejavnostmi operaterja prenosnega sistema in upravljanjem omrežja ali v zvezi z dejavnostmi, potrebnimi za pripravo 10-letnega ~~razvojnega načrta omrežja~~ načrta za razvoj omrežja, ki se oblikuje na podlagi člena ~~51~~22.
5. Operaterji ~~prenosnega sistema~~ prenosnih sistemov pri opravljanju svojih nalog iz člena ☒ 40 ☒ ~~12~~ in člena ☒ 46 ☒ ~~17~~(2) te direktive ter pri upoštevanju $\Rightarrow$ obveznosti $\Leftarrow$ iz členov 14, ~~15~~, 16, ☒ 17 ☒ in ☒ 47 ☒ [prenovitev uredbe št. 714/2009, kot je predlagana s COM(2016) 861/2] ne diskriminirajo med različnimi osebami ali subjekti ter ne omejujejo, ~~krivijo~~ izkrivljajo ali preprečujejo konkurence na področju proizvodnje ali dobave.
6. Vsi komercialni in finančni odnosi med vertikalno integriranim podjetjem in operaterjem prenosnega sistema, vključno s posojili operaterja prenosnega sistema vertikalno integriranemu podjetju, so v skladu s tržnimi pogoji. Operater prenosnega sistema hrani natančno evidenco takšnih komercialnih in finančnih odnosov ter regulativnemu organu na zahtevo omogoči dostop do njih.
7. Operater prenosnega sistema regulativnemu organu predloži v odobritev vse komercialne in finančne sporazume z vertikalno integriranim podjetjem.
8. Operater prenosnega sistema obvesti regulativni organ o finančnih virih iz člena ~~46~~ 47(1)(d), ki so na voljo za prihodnje naložbene projekte in/ali nadomestilo obstoječih sredstev.
9. Vertikalno integrirano podjetje se vzdrži vsakršnih dejanj, ki bi operaterja prenosnega sistema ovirala pri izpolnjevanju obveznosti iz tega poglavja ali nanj vplivala, ter od operaterja prenosnega sistema ne zahteva, da od vertikalno integriranega podjetja pridobi dovoljenje za izpolnjevanje teh obveznosti.
10. Zadevna država članica odobri in imenuje za operaterja prenosnega sistema podjetje, ki ga je regulativni organ certificiral kot skladno z zahtevami tega poglavja. Uporablja se certifikacijski postopek iz člena ~~52~~49 te direktive in [člena ~~34~~8 Uredbe št. 714/2009, kot je predlagana s COM(2016) 861/2] ali člena ~~53~~41 te direktive.

Neodvisnost osebja in upravljanje operaterja prenosnega sistema

1. Odločitve v zvezi z imenovanjem in obnovitvijo, delovnimi pogoji, vključno z nadomestilom in prenehanjem mandata oseb, odgovornih za upravljanje in/ali članov uprave operaterja prenosnega sistema sprejema nadzorni organ operaterja prenosnega sistema, imenovan v skladu s členom ~~49~~20.
2. Regulativni organ je obveščen o identiteti in pogojih, ki veljajo za mandat, trajanje in prenehanje mandata oseb, ki jih za imenovanje ali ponovno imenovanje za osebe, odgovorne za izvršno upravljanje, in/ali člane uprave operaterja prenosnega sistema določi nadzorni organ, ter o razlogih za vsak predlog za prenehanje mandata. Pogoji in odločitve iz odstavka 1 postanejo zavezujoči le, če jim regulativni organ v treh tednih po obvestilu ne nasprotuje.

Regulativni organ lahko nasprotuje odločitvam iz odstavka 1:
 - (a) če se pojavijo dvomi o strokovni neodvisnosti imenovane osebe, odgovorne za upravljanje, in/ali člana uprave ali
 - (b) v primeru predčasnega prenehanja mandata, če se pojavijo dvomi o njegovi upravičenosti.
3. V obdobju treh let pred imenovanjem osebe, odgovorne za upravljanje, in/ali člani uprave operaterja prenosnega sistema, za katere velja ta odstavek, niso imeli nobene strokovne funkcije ali odgovornosti, neposrednega ali posrednega interesa ali poslovnega odnosa z vertikalno integriranim podjetjem ali katerim koli njegovim delom ali njegovimi ~~delničarji~~ družbeniki s kontrolnim deležem, razen z operaterjem prenosnega sistema.
4. Osebe, odgovorne za upravljanje, in/ali člani uprave ter zaposleni pri operaterju prenosnega sistema nimajo nobene druge poklicne funkcije ali odgovornosti, neposrednega ali posrednega interesa v nobenem drugem delu vertikalno integriranega podjetja ali poslovnega odnosa z njegovimi ~~delničarji~~ družbeniki s kontrolnim deležem.
5. Osebe, odgovorne za upravljanje, in/ali člani uprave ter zaposleni pri operaterju prenosnega sistema nimajo nobenega neposrednega ali posrednega interesa ali finančnih ugodnosti od katerega koli dela vertikalno integriranega podjetja razen operaterja prenosnega sistema. Njihovo plačilo ni odvisno od dejavnosti ali rezultatov vertikalno integriranega podjetja razen operaterja prenosnega sistema.
6. Dejanske pravice do pritožbe regulativnemu organu so zajamčene za vse pritožbe s strani oseb, odgovornih za upravljanje, in/ali članov uprave operaterja prenosnega sistema proti predčasnemu prenehanju njihovega mandata.
7. Osebe, odgovorne za upravljanje, in/ali člani uprave operaterja prenosnega sistema vsaj štiri leta po koncu svojega mandata pri operaterju prenosnega sistema nimajo poklicne funkcije, odgovornosti ali interesa v nobenem delu vertikalno integriranega podjetja, ki ni operater prenosnega sistema, in nimajo poslovnega odnosa z njegovimi ~~delničarji~~ družbeniki s kontrolnim deležem.
8. Odstavek 3 se uporablja za večino oseb, odgovornih za upravljanje, in/ali članov uprave operaterja prenosnega sistema.

Osebe, odgovorne za upravljanje, in/ali člani uprave operaterja prenosnega sistema, za katere ne velja odstavek 3, niso opravljali nobene poslovodne ali druge pomembne dejavnosti v vertikalno integriranem podjetju vsaj šest mesecev pred imenovanjem.

Prvi pododstavek tega odstavka ter odstavek 4 ~~in~~ do 7 se uporabljajo za vse osebe, ki skrbijo za izvršno upravljanje, in za tiste, ki tem osebam neposredno poročajo o zadevah, povezanih z obratovanjem, vzdrževanjem in razvojem omrežja.

Člen 49 ~~20~~ **Nadzorni organ**

1. Operater prenosnega sistema ima nadzorni organ, ki je odgovoren za sprejemanje odločitev, ki lahko bistveno vplivajo na vrednost sredstev ~~delničarjev~~ družbenikov v okviru operaterja prenosnega sistema, zlasti odločitev v zvezi z odobritvijo letnega in dolgoročnejšega finančnega načrta, stopnje zadolževanja operaterja prenosnega sistema in zneskom dividend, ki se razdelijo ~~delničarjem~~ družbenikom. Odločitve, ki so v pristojnosti nadzornega organa, ne vključujejo odločitev, povezanih z vsakodnevnimi dejavnostmi operaterja prenosnega sistema in upravljanjem omrežja in z dejavnostmi, ki so potrebne za pripravo ~~10-letnega~~ desetletnega razvojnega načrta omrežja ~~načrta za razvoj omrežja~~ v skladu s členom ~~51~~ 22.
2. Nadzorni organ sestavljajo člani, ki predstavljajo vertikalno integrirano podjetje, ~~delničarje~~ družbenike tretjih strani in, če tako določa ustrezna zakonodaja države članice, druge zainteresirane strani, kot so zaposleni pri operaterju prenosnega sistema.
3. Prvi pododstavek člena ~~48~~ 49(2) in člen ~~48~~ 49(3) do (7) se uporabljajo vsaj za enega člana manj kot polovico članov nadzornega organa.

Točka (b) drugega pododstavka člena ~~48~~ 49(2) se uporablja za vse člane nadzornega organa.

Člen 50 ~~21~~ **Program za doseganje skladnosti in nadzornik za skladnost**

1. Države članice zagotovijo, da operaterji prenosnih sistemov ~~prenosnega sistema~~ pripravijo in izvajajo program za doseganje skladnosti, ki določa ukrepe za preprečevanje diskriminatornega ravnanja ter zagotavljajo ustrezno spremljanje upoštevanja tega programa. Program za doseganje skladnosti določa posebne obveznosti, ki jih morajo zaposleni izpolniti za uresničitev navedenih ciljev. Odobri ga regulativni organ. Brez poseganja v pristojnosti nacionalnega regulatorja upoštevanje programa neodvisno spremlja nadzornik za skladnost.
2. Nadzornika za skladnost imenuje nadzorni organ po predhodni odobritvi regulativnega organa. Regulativni organ lahko zavrne potrditev nadzornika za skladnost le zaradi pomanjkanja neodvisnosti ali strokovne usposobljenosti. Nadzornik za skladnost je lahko fizična ali pravna oseba. Za nadzornika za skladnost se uporablja člen ~~48~~ 49(2) do (8).
3. Nadzornik za skladnost je zadolžen za:
 - (a) spremljanje izvajanja programa za doseganje skladnosti;

- (b) pripravo letnega poročila, v katerem so navedeni ukrepi, sprejeti za izvajanje programa za doseganje skladnosti, ki ga predloži regulativnemu organu;
 - (c) poročanje nadzornemu organu in izdajo priporočil v zvezi s programom za doseganje skladnosti in njegovim izvajanjem;
 - (d) uradno obveščanje regulativnega organa o večjih kršitvah, storjenih pri izvajanju programa za doseganje skladnosti in
 - (e) poročanje regulativnemu organu o katerih koli komercialnih in finančnih odnosih med vertikalno integriranim podjetjem in operaterjem prenosnega sistema.
4. Nadzornik za skladnost predloži regulativnemu organu predlagane odločitve glede naložbenega načrta ali posameznih naložb v omrežje. To se zgodi najpozneje takrat, ko jih upravljalni organ in/ali pristojni poslovodni organ operaterja prenosnega sistema predloži nadzornemu organu.
 5. Če vertikalno integrirano podjetje na generalni skupščini ali z glasovanjem članov nadzornega organa, ki ga je imenovala, prepreči sprejetje odločitve, zaradi česar se preprečijo ali zadržujejo naložbe, ki bi jih bilo v skladu z desetletnim načrtom za razvoj omrežja treba izvesti v naslednjih treh letih, nadzornik za skladnost o tem poroča regulativnemu organu, ki ukrepa v skladu s členom 5122.
 6. Pogoje, ki veljajo za mandat, ali zaposlitvene pogoje za nadzornika za skladnost, tudi trajanje njegovega mandata, odobri regulativni organ. S temi pogoji se zagotovi neodvisnost nadzornika za skladnost, tudi tako, da se mu zagotovijo vsi potrebni viri za izpolnjevanje njegovih nalog. ~~Skrbnik~~ Nadzornik za skladnost med svojim mandatom nima nobene druge poklicne funkcije, odgovornosti ali neposrednega ali posrednega interesa v nobenem delu ali z nobenim delom vertikalno integriranega podjetja ali njegovimi ~~delničarji~~ družbeniki s kontrolnim deležem.
 7. Nadzornik za skladnost redno ustno ali pisno poroča regulativnemu organu in ima pravico do rednega ustnega ali pisnega poročanja nadzornemu organu operaterja prenosnega sistema.
 8. Nadzornik za skladnost se lahko udeležuje vseh sestankov uprave ali posloводства operaterja prenosnega sistema, sestankov nadzornega organa in generalne skupščine. Nadzornik za skladnost se udeležuje vseh sestankov, na katerih se obravnavajo naslednje zadeve:
 - (a) pogoji za dostop do omrežja iz [prenovitev Uredbe št. 714/2009, kot je predlagana s COM(2016) 861/2], zlasti v zvezi s tarifami, storitvami dostopa tretjih strani, dodeljevanjem zmogljivosti in upravljanjem prezasedenosti, preglednostjo, ~~in usklajevanjem sekundarnih trgov~~ ⇨ pomožnimi storitvami ⇨ in sekundarnimi trgi;
 - (b) projekti za delovanje, vzdrževanje in razvoj prenosnih sistemov, vključno z naložbami v medsebojno povezovanje in povezave;
 - (c) nakupi ali prodaje energije, ki so potrebni za obratovanje prenosnega sistema.
 9. Nadzornik za skladnost spremlja skladnost operaterja prenosnega sistema s členom 4146.
 10. Nadzornik za skladnost ima dostop do vseh ustreznih podatkov in prostorov operaterja prenosnega sistema ter vseh informacij, ki so potrebne za opravljanje njegove naloge.

11. Nadzorni organ lahko po predhodni odobritvi regulativnega organa razreši nadzornika za skladnost. Nadzornika za skladnost lahko razreši zaradi nezadostne neodvisnosti ali strokovne usposobljenosti, na predlog regulativnega organa.
12. Nadzornik za skladnost ima brez vnaprejšnjega obvestila dostop do pisarn operaterja prenosnega sistema.

Člen 51 ~~22~~

Razvoj omrežja in pristojnosti glede odločitev za naložbe

1. Operaterji ~~prenosnega sistema~~ prenosnih sistemov ~~vsako leto~~ ⇒ najmanj vsaki dve leti ⇐ po posvetovanju z vsemi ustreznimi zainteresiranimi stranmi regulativnemu organu predložijo deset-letni ~~razvojni načrt omrežja~~ načrt za razvoj omrežja, ki temelji na obstoječi in predvideni oskrbi in povpraševanju. Ta razvojni načrt vsebuje učinkovite ukrepe za zagotovitev zadostnosti sistema in zanesljivosti oskrbe.
2. Deset-letni ~~razvojni načrt omrežja~~ načrt za razvoj omrežja zlasti:
 - (a) za udeležence na trgu opredeli poglavitno infrastrukturo za prenos, ki ~~jih~~ je treba v naslednjih desetih letih zgraditi ali posodobiti;
 - (b) vsebuje že sprejete naložbe in opredeli nove naložbe, ki jih je v naslednjih desetih letih treba izvesti in
 - (c) zagotovi časovni okvir za vse naložbene projekte.
3. Operater prenosnega sistema pri pripravi deset-letnega ~~razvojnega načrta omrežja~~ načrta za razvoj omrežja oblikuje tudi razumne predpostavke o razvoju proizvodnje, oskrbe, ⇒ shranjevanju energije⇐, porabe in izmenjav z drugimi državami, pri tem pa upošteva naložbene načrte za regionalna omrežja in omrežja, ki pokrivajo celotno ☒ Unijo ☐ Skupnost.
4. Regulativni organ se z vsemi obstoječimi ~~in~~ ali potencialnimi uporabniki sistema ~~omrežja~~ javno in pregledno posvetuje o deset-letnem razvojnem načrtu. Osebe ali podjetja, ki trdijo, da so možni uporabniki sistema, lahko zaprosi, da svoje trditve utemeljijo. Regulativni organ objavi rezultate posvetovalnega postopka in zlasti možne potrebe po naložbah.
5. Regulativni organ preuči, ali deset-letni ~~razvojnega načrta omrežja~~ načrt za razvoj omrežja pokriva vse potrebe po naložbah, ki so bile opredeljene v posvetovalnem postopku, in ali je ta v skladu z nezavezujočim deset-letnim ~~razvojnem načrtom omrežja~~ načrtom za razvoj omrežja ☒ Unije ☐ (razvojni načrt omrežja ☒ Unije ☐) iz [člena 27(1)(b) ~~8(3)(b)~~ prenovitve Uredbe št. 714/2009, kot je predlagana s COM(2016) 861/2]. Če obstajajo kakršni koli dvomi glede skladnosti z ~~nezavezujočim~~ razvojnem načrtom ☒ Unije ☐ , se regulativni organ o tem posvetuje z Agencijo. Regulativni organ lahko od operaterja prenosnega sistema zahteva, da spremeni svoj deset-letni ~~razvojni načrt~~ načrt za razvoj omrežja.
6. Regulativni organ spremlja in ocenjuje izvajanje ~~10-letnega desetletnega razvojnega načrta omrežja~~ načrta za razvoj omrežja.
7. V primeru, ko operater prenosnega sistema zaradi razlogov, ki niso višji razlogi ali razlogi izven njegovega nadzora, ne izvede naložbe, katero bi bilo v skladu z ~~10-letnim desetletnim razvojnem načrtom omrežja~~ načrtom za razvoj omrežja treba izvesti

v naslednjih treh letih, države članice zagotovijo, da regulativni organ izvede vsaj enega od naslednjih ukrepov in tako zagotovi, da se zadevna naložba izvede, če je takšna naložba še vedno pomembna na podlagi najnovejšega desetletnega ~~razvojnega načrta omrežja~~ načrta za razvoj omrežja:

- (a) od operaterja prenosnega sistema zahteva, da izvede zadevno naložbo,
- (b) organizira razpisni postopek, ki je odprt za vse vlagatelje za navedene naložbe, ali
- (c) od operaterja prenosnega sistema zahteva, da sprejme povečanje kapitala za financiranje potrebnih naložb ter neodvisnim vlagateljem omogoči, da sodelujejo pri kapitalu.

Kadar regulativni organ uporabi svoja pooblastila iz točke (b) prvega pododstavka, lahko od operaterja prenosnega sistema zahteva, da sprejme enega ali več izmed naslednjih pogojev:

- financiranje s strani katere koli tretje strani;
- izgradnjo s strani katere koli tretje strani;
- da sam zgradi zadevna sredstva;
- da sam upravlja zadevna sredstva.

Operater prenosnega sistema vlagateljem zagotovi vse informacije, ki so potrebne za izvedbo naložbe, nova sredstva poveže s prenosnim sistemom in si na splošno v največji možni meri prizadeva, da olajša izvajanje naložbenega projekta.

Zadevne finančne dogovore odobri regulativni organ.

- 8. Kadar regulativni organ uporabi svoja pooblastila iz prvega pododstavka odstavka 7, stroške navedenih naložb krijejo zadevni predpisi o tarifi.

☒ ODDELEK 4

IMENOVANJE IN CERTIFICIRANJE OPERATERJEV PRENOSNIH SISTEMOV ☒

Člen ~~52~~ ~~40~~

Imenovanje in certificiranje operaterjev prenosnih sistemov

- 1. Preden se podjetje odobri in imenuje za operaterja prenosnega sistema, se certificira v skladu s postopki iz odstavkov 4, 5 in 6 tega člena ~~in~~ ter člena ~~348~~ [prenovitev Uredbe (ES) št. 714/2009, kot je predlagana s COM(2016) 861/2].
- 2. Podjetja, ki ~~imajo v lasti prenosni sistem in ki~~ jih je nacionalni regulativni organ v skladu s certifikacijskim postopkom spodaj certificiral~~i~~, da izpolnjujejo zahteve iz člena ~~439~~, države članice odobrijo in imenujejo za operaterje prenosnih sistemov. Imenovanje operaterjev prenosnih sistemov se sporoči Komisiji in objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.
- 3. Operaterji prenosnih sistemov obvestijo regulativni organ o vseh načrtovanih transakcijah, zaradi katerih bi bila lahko potrebna ponovna ocena izpolnjevanja zahtev iz člena ~~439~~.
- 4. Regulativni organi spremljajo, ali operaterji prenosnih sistemov neprekinjeno izpolnjujejo zahteve iz člena ~~439~~. Da zagotovijo izpolnjevanje teh zahtev, začnejo certifikacijski postopek:

- (a) po prejemu uradnega obvestila s strani operaterja prenosnega sistema v skladu z odstavkom 3;
 - (b) na lastno pobudo, če so seznanjeni s tem, da bi ~~bile~~ lahko zaradi načrtovane spremembe pravic ali vpliva nad lastniki prenosnih sistemov ali operaterji prenosnih sistemov kršen člen ~~439~~, ali če imajo utemeljen razlog za domnevo, da je do take kršitve že prišlo ~~ali~~
 - (c) na utemeljeno zahtevo Komisije.
5. Regulativni organi sprejmejo odločitev glede certificiranja operaterja prenosnega sistema v štirih mesecih od datuma obvestila s strani operaterja prenosnega sistema ali od datuma zahteve Komisije. Po preteku tega roka se šteje, da se certificiranje odobri. Izrecna odločitev ali tihi pristanek regulativnega organa lahko postane veljaven šele po zaključku postopka iz odstavka 6.
 6. Izrecno odločitev ali tihi pristanek v zvezi s certificiranjem operaterja prenosnega sistema regulativni organ takoj posreduje Komisiji, skupaj z vsemi zadevnimi podatki, ki se nanašajo na odločitev. Komisija ukrepa v skladu s postopkom iz [člena ~~348~~ prenovitve Uredbe (ES) št. 714/2009, kot je bila predlagana s COM(2016) 861/2].
 7. Regulativni organi in Komisija lahko od operaterjev prenosnih sistemov in podjetij, ki opravljajo katero koli dejavnost proizvodnje ali dobave, zahtevajo vse informacije, ki jih potrebujejo za izvajanje svojih nalog iz tega člena.
 8. Regulativni organi in Komisija poskrbijo za zaupnost poslovno občutljivih podatkov.

Člen ~~53~~ ~~44~~

Certificiranje v zvezi s tretjimi državami

1. Če certificiranje zahteva lastnik prenosnega sistema ali operater prenosnega sistema in ga nadzoruje oseba ali osebe iz tretje države ali tretjih držav, regulativni organ o tem obvesti Komisijo.
Prav tako regulativni organ nemudoma obvesti Komisijo o kakršnih koli okoliščinah, zaradi katerih bi oseba ali osebe iz tretje države ali tretjih držav lahko pridobile nadzor nad prenosnim sistemom ali operaterjem prenosnega sistema.
2. Operater prenosnega sistema obvesti regulativni organ o kakršnih koli okoliščinah, zaradi katerih bi oseba ali osebe iz tretje države ali tretjih držav lahko pridobile nadzor nad prenosnim sistemom ali operaterjem prenosnega sistema.
3. Regulativni organ sprejme osnutek odločitve glede certificiranja operaterja prenosnega sistema v štirih mesecih od datuma obvestila s strani operaterja prenosnega sistema. Certificiranje zavrne, če ni bilo dokazano:
 - (a) da zadevni subjekt izpolnjuje zahteve iz člena ~~439~~ in
 - (b) regulativnemu organu ali drugemu pristojnemu organu, ki ga je imenovala država članica, ni bilo dokazano, da odobritev certificiranja ne bo ogrozila zanesljivosti oskrbe države članice in ~~Skupnosti~~ ☒ Unije ☒ z energijo. Pri preučitvi tega vprašanja regulativni ali drugi imenovani pristojni organ upošteva:
 - pravice in obveznosti ~~Skupnosti~~ ☒ Unije ☒ v zvezi s to tretjo državo, ki izhajajo iz mednarodnega prava ter iz sporazumov, sklenjenih z eno ali več

- tretjimi državami, katerih podpisnica je ~~Skupnost~~ ☒ Unija ☒ in ki obravnavajo zanesljivost oskrbe z energijo;
- pravice in obveznosti držav članic do te tretje države, ki izhajajo iz sporazumov, sklenjenih z njo, če so v skladu s pravom ~~Skupnosti~~ ☒ Unije ☒ in
 - druga posebna dejstva in okoliščine primera in zadevne tretje države.
4. Regulativni organ Komisijo nemudoma seznani z odločitvijo in ~~ne~~ vsemi ustreznimi informacijami, ki se nanašajo nanjo.
5. Država članica zagotovi, da regulativni organ ali imenovani pristojni organ iz odstavka 3(b) pred sprejetjem odločitve regulativnega organa o certificiranju Komisijo zaprosi za mnenje o tem:
- (a) ali zadevni subjekt izpolnjuje zahteve iz člena ~~439~~ in
 - (b) lahko odobritev certificiranja ogrozi zanesljivost oskrbe ~~Skupnosti~~ ☒ Unije ☒ z energijo.
6. Komisija prošnjo iz odstavka 5 preuči takoj po prejemu. Komisija v roku dveh mesecev po prejemu prošnje izda mnenje nacionalnemu regulativnemu organu ali imenovanemu pristojnemu organu, če je ta zaprosil za mnenje.
- Komisija lahko pri pripravi mnenja zaprosi Agencijo, zadevno državo članico in zainteresirane strani za stališče. V primeru, da Komisija zaprosi Agencijo za mnenje, se dvomesečni rok podaljša še za dva meseca.
- Če Komisija v roku iz prvega in drugega pododstavka ne izda mnenja, se šteje, da ne nasprotuje odločitvi regulativnega organa.
7. Pri ocenjevanju, ali bo nadzor osebe ali oseb iz tretje države ali tretjih držav ogrozil zanesljivost oskrbe ~~Skupnosti~~ ☒ Unije ☒ z energijo, Komisija upošteva:
- (a) posebne lastnosti primera in zadevne tretje države ali tretjih držav in
 - (b) pravice in obveznosti ~~Skupnosti~~ ☒ Evropske unije ☒ v zvezi s to tretjo državo ali tretjimi državami, ki izhajajo iz mednarodnega prava ter iz sporazumov, sklenjenih z eno ali več tretjimi državami, katerih podpisnica je ~~Skupnost~~ ☒ Unija ☒ in ki obravnavajo zanesljivost oskrbe.
8. Nacionalni regulativni organ sprejme končno odločitev o certificiranju v dveh mesecih po izteku roka iz odstavka 6. Nacionalni regulativni organ pri sprejetju končne odločitve v čim večji meri upošteva mnenje Komisije. Države članice imajo v vsakem primeru pravico, da certificiranje zavrnejo, če menijo, da bi njegova odobritev ogrozila zanesljivost oskrbe te ali druge države članice z energijo. Če je država članica za oceno ~~točke (b) odstavka 3~~ odstavka 3(b) imenovala drugi pristojni organ, lahko od nacionalnega regulativnega organa zahteva, da sprejme končno odločitev v skladu z oceno tega pristojnega organa. Končna odločitev nacionalnega regulativnega organa in mnenje Komisije se objavita skupaj. Če se končna odločitev razlikuje od mnenja Komisije, zadevna država članica skupaj s to odločitvijo pripravi in objavi razloge za to odločitev.
9. Nobena določba v tem členu ne sme vplivati na pravico držav članic, da v skladu z zakonodajo ~~Skupnosti~~ ☒ Unije ☒ izvajajo nacionalni pravni nadzor, da bi tako zaščitile legitimne interese javne varnosti.

~~10. Komisija lahko sprejme smernice, v katerih je podrobno določen postopek za uporabo tega člena. Navedeni ukrepi, namenjeni spreminjanju ne bistvenih določb te direktive z njenim dopolnjevanjem, se sprejmejo v skladu z regulativnim postopkom s pregledom iz člena 46(2).~~

10. ~~11.~~ Ta člen se z izjemo odstavka 3(a) tega člena uporablja tudi za države članice, za katere velja odstopanje v skladu s členom ~~66~~44.

↓ novo

Člen 54

Lastništvo objektov za shranjevanje in opravljanje pomožnih storitev s strani operaterjev prenosnih sistemov

1. Operaterjem prenosnih sistemov ni dovoljeno, da imajo v lasti, vodijo ali upravljajo objekte za shranjevanje energije in da imajo neposredno ali posredno v lasti nadzorna sredstva, ki zagotavljajo pomožne storitve.
2. Z odstopanjem od odstavka 1 lahko države članice dovolijo operaterjem prenosnih sistemov, da imajo v lasti, vodijo ali upravljajo objekte za shranjevanje ali sredstva, ki zagotavljajo nefrekvenčne pomožne storitve, če so izpolnjeni naslednji pogoji:
 - (a) druge stranke po odprtem in preglednem razpisnem postopku niso izrazile zanimanja, da bi imele v lasti, nadzirale, vodile ali upravljale take objekte za shranjevanje, ki omogočajo shranjevanje in/ali nefrekvenčne pomožne storitve operaterju prenosnega sistema;
 - (b) taki objekti za shranjevanje ali nefrekvenčne pomožne storitve so potrebni za to, da operaterji prenosnih sistemov izpolnijo svoje obveznosti na podlagi te direktive za učinkovito, zanesljivo in varno obratovanje prenosnega sistema in da se ne uporabljajo za prodajo električne energije na trgu ter
 - (c) regulatorni organ je ocenil potrebo po takem odstopanju ob upoštevanju pogojev iz točk (a) in (b) tega odstavka ter jo odobril.
3. O odločitvi o odobritvi odstopanja se uradno obvesti Agencijo in Komisijo, skupaj z ustreznimi informacijami o tej zahtevi in razlogi za odobritev odstopanja.
4. Operater prenosnega sistema redno oziroma vsaj vsakih pet let izvaja javno posvetovanje v zvezi z zahtevanimi storitvami shranjevanja, da se oceni morebiten interes udeležencev na trgu za vlaganje v takšne objekte in da prekine svoje dejavnosti shranjevanja, če lahko storitev stroškovno učinkovito opravljajo tretje osebe.

POGLAVJE VII Oddelek 5

Ločevanje in preglednost računovodskih izkazov

Člen 55 ~~30~~

Pravica do vpogleda v računovodske izkaze

1. Države članice ali pristojni organi, ki jih te imenujejo, imajo skupaj z regulativnimi organi iz člena ~~5735~~ pravico do vpogleda v računovodske izkaze elektroenergetskih podjetij, kot je ~~to~~ določeno v členu ~~5631~~, ki jih potrebujejo pri opravljanju svojih dejavnosti.
2. Države članice in imenovani pristojni organi, skupaj z regulativnimi organi, varujejo zaupnost poslovno občutljivih podatkov. Države članice lahko predvidijo razkritje takšnih informacij, če jih pristojni organi potrebujejo pri opravljanju svojih dejavnosti.

Člen 56 ~~31~~

Ločevanje računovodskih izkazov

1. Države članice uvedejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da ~~bode~~ so računovodski izkazi elektroenergetskih podjetij skladni z odstavkoma 2 in 3.
2. Elektroenergetska podjetja ne glede na sistem lastništva ali pravno obliko pripravijo in predložijo v revizijo ter objavijo svoje letne računovodske izkaze v skladu z določbami nacionalne zakonodaje o letnih računovodskih izkazih družb z omejeno odgovornostjo, sprejetimi na podlagi ~~☒~~ Direktive 2013/34/EU Evropskega parlamenta in Sveta⁵⁶ ~~☒ Četrte direktive Sveta 78/660/EGS z dne 25. julija 1978 o letnih računovodskih izkazih posameznih vrst družb⁵⁷, ki temelji na členu 44(2)g Pogodbe⁵⁸.~~

Podjetja, ki zakonsko niso zavezana objavljati svojih letnih računovodskih izkazov, hranijo njihovo kopijo na svojem sedežu, tako da je na voljo javnosti.

3. Elektroenergetska podjetja v svojem internem računovodstvu vodijo ločene računovodske izkaze za svoje prenosne in distribucijske dejavnosti, kot bi se to od njih zahtevalo, če bi te dejavnosti opravljala ločena podjetja, da se preprečijo diskriminatornost, navzkrižno subvencioniranje in izkrivljanje konkurence. Vodijo tudi računovodske izkaze, ki so lahko konsolidirani, za druge elektroenergetske dejavnosti, ki niso povezane s prenosom ~~in ali~~ distribucijo. ~~Do 1. julija 2007 vodijo ločene računovodske izkaze za dejavnosti dobave upravičenim odjemalcem in~~

⁵⁶ Direktiva 2013/34/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o letnih računovodskih izkazih, konsolidiranih računovodskih izkazih in povezanih poročilih nekaterih vrst podjetij, spremembi Direktive 2006/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi direktiv Sveta 78/660/EGS in 83/349/EGS (UL L 182, 29.6.2013, str. 19).

⁵⁷ ~~Naslov Direktive 78/660/EGS je prilagojen zaradi upoštevanja številčenja členov Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti v skladu s členom 12 Amsterdamske pogodbe.~~

⁵⁸ ~~UL L 222, 14.8.1978, str. 11.~~

~~dejavnosti dobave neupravičenim odjemalcem.~~ V računovodskih izkazih navedejo prihodek iz lastništva prenosnega ali distribucijskega sistema. Po potrebi vodijo konsolidirane računovodske izkaze za neelektroenergetske dejavnosti. Notranji računovodski izkazi ~~morajo~~ za vsako dejavnost ~~vključiti~~ vključujejo bilanco stanja in izkaz poslovnega izida.

4. Pri reviziji, navedeni v odstavku 2, se zlasti preveri upoštevanje zahteve glede izogibanja diskriminatornosti in navzkrižnemu subvencioniranju iz odstavka 3.

~~POGLAVJE VIII~~

~~ORGANIZIRANJE DOSTOPA DO SISTEMA~~

POGLAVJE ~~VII~~ ~~IX~~ NACIONALNI REGULATIVNI ORGANI

↓ 2009/72/ES (prilagojeno)

Člen ~~57~~³⁵

Imenovanje in neodvisnost regulativnih organov

1. Vsaka država članica na nacionalni ravni imenuje samo en regulativni organ.
2. Odstavek 1 ~~tega člena~~ ne posega v imenovanje drugega regulativnega organa na regionalni ravni v državah članicah, če obstaja le en visoki predstavnik, ki jo bo v okviru odbora regulatorjev Agencije zastopal in deloval kot oseba za stike na ravni ~~Skupnosti~~ ☒ Unije ☒, in sicer v skladu s členom ~~22~~¹⁴(1) [prenovitev Uredbe št. 713/2009, kot je predlagana s COM(2016) 863/2].
3. Z odstopanjem od odstavka 1 ~~tega člena~~ lahko država članica imenuje regulativne organe za manjše sisteme na geografsko ločenih območjih, katerih poraba je bila leta 2008 manjša od 3 % skupne porabe države članice, kateri pripada. To odstopanje ne posega v imenovanje enega samega visokega predstavnika, ki jo bo v okviru odbora regulatorjev Agencije zastopal in deloval kot oseba za stike na ravni ~~Skupnosti~~ ☒ Unije ☒, in sicer v skladu s [členom ~~22~~¹⁴(1) prenovitve Uredbe (ES) št. 713/2009, kot je predlagana s COM(2016)863/2].
4. Države članice zagotovijo neodvisnost regulativnega organa in poskrbijo, da svoja pooblastila izvaja nepristransko in pregledno. V ta namen ~~država članica zagotovi~~ države članice zagotovijo, da je regulativni organ pri opravljanju regulativnih nalog, ki mu jih nalaga ta direktiva in z njo povezana zakonodaja:
 - (a) pravno ločen in funkcionalno neodvisen od vseh drugih javnih ali zasebnih subjektov,
 - (b) da njegovo osebje in osebe, odgovorne za njegovo upravljanje:
 - (i) delujejo neodvisno od kakršnih koli tržnih interesov³ in
 - (ii) pri opravljanju svojih regulativnih nalog ne zahtevajo ali sprejemajo neposrednih navodil od katere koli vlade ali drugega javnega ali zasebnega

subjekta. Ta zahteva ne posega v morebitno tesno sodelovanje z drugimi pristojnimi nacionalnimi organi ali v splošne smernice politike, ki jih določi vlada, ki niso povezane z regulativnimi pooblastili in nalogami iz člena 5937.

5. Da zavarujejo neodvisnost regulativnega organa, države članice zlasti zagotovijo:
- (a) da lahko regulativni organ samostojno odloča, neodvisno od katerega koli političnega organa, in da se mu letno ločeno dodelijo proračunska sredstva, da je samostojen pri porabi dodeljenih proračunskih sredstev in da pri opravljanju svojih dolžnosti razpolaga z zadostnimi človeškimi in finančnimi viri; ~~in~~
 - (b) da so člani odbora regulativnega organa ali, če odbor ne obstaja, najvišje vodstvo regulativnega organa imenovani za obdobje od pet do sedem let, ki se lahko enkrat obnovi;

↓ novo

- (c) da so člani odbora regulativnega organa ali, če odbor ne obstaja, najvišje vodstvo regulativnega organa, imenovani na podlagi objektivnih, preglednih in objavljenih meril v neodvisnem in nepristranskem postopku, ki zagotavlja, da imajo kandidati potrebno strokovno znanje in izkušnje za kateri koli zadevni položaj v nacionalnem regulativnem organu in da so organizirane predstavitve v parlamentu;
- (d) da so v veljavi določbe o navzkrižju interesov in da trajanje obveznosti glede zaupnosti presega konec mandata članov odbora regulativnega organa ali, če odbor ne obstaja, najvišjega vodstva regulativnega organa v nacionalnem regulativnem organu;
- (e) da so člani odbora regulativnega organa ali, če odbor ne obstaja, najvišje vodstvo regulativnega organa, lahko razrešeni le na podlagi veljavnih preglednih meril.

↓ 2009/72/ES

Države članice glede točke (b) prvega pododstavka zagotovijo ustrezen sistem rotacije za odbor ali najvišje vodstvo. Člane odbora, ali, če odbor ne obstaja, člane najvišjega vodstva, se lahko še pred koncem njihovega mandata funkcije razreši le, če ne izpolnjujejo več pogojev iz tega člena ali če so storili kršitev po nacionalni zakonodaji.

↓ 2009/72/ES (prilagojeno)
⇒ novo

Člen ~~5836~~

Splošni cilji regulativnega organa

Pri opravljanju regulativnih nalog, določenih v tej direktivi, regulativni organ v okviru svojih nalog in pooblastil, opredeljenih v členu 5937, ter po potrebi v tesnem posvetovanju z drugimi ustreznimi nacionalnimi organi, tudi z organi, pristojnimi za konkurenco, ⇨ ter organi iz sosednjih držav, vključno s tretjimi državami, ⇧ in brez poseganja v njihove pristojnosti sprejme vse razumne ukrepe za doseganje naslednjih ciljev:

- (a) spodbujanje konkurenčnega, ⇨ prožnega, ⇨ zanesljivega in okoljsko trajnostnega notranjega trga ~~z električno energijo~~ električne energije v ~~Skupnosti~~ ☒ Uniji ☒ ter učinkovito odpiranje trga za vse odjemalce in dobavitelje v ~~Skupnosti~~ ☒ Uniji ☒, in sicer v tesnem sodelovanju z Agencijo, regulativnimi organi drugih držav članic in Komisijo, in zagotavljanje ustreznih pogojev za učinkovito in zanesljivo delovanje ~~omrežij električne energije~~ elektroenergetskih omrežij ob upoštevanju dolgoročnih ciljev;
- (b) razvoj konkurenčnih in pravilno delujočih regionalnih ⇨ čezmejnih ⇨ trgov v ~~Skupnosti~~ ☒ Uniji ☒, da bi dosegli cilje iz točke (a);
- (c) odprava omejitev pri trgovanju z električno energijo med državami članicami, vključno z razvojem ustreznih zmogljivosti za čezmejni prenos, da bi zadostili povpraševanju in spodbudili povezovanje nacionalnih trgov za lažji pretok električne energije v ~~Skupnosti~~ ☒ Uniji ☒.
- (d) ~~stroškovno najučinkoviteje pomagati doseči razvoj~~ stroškovno najučinkovitejša pomoč pri doseganju razvoja varnih, zanesljivih in učinkovitih nediskriminatorskih sistemov, usmerjenih k odjemalcem, ki spodbujajo zadostnost sistema ter, v skladu s splošnimi cilji energetske politike, ~~energijskoenergetske~~ učinkovitost in vključevanje proizvodnje električne energije v manjšem in večjem obsegu iz obnovljivih virov energije ter ~~porazdeljene razpršene~~ proizvodnje v prenosnih in distribucijskih omrežjih, ⇨ ter olajšati njihovo obratovanje v povezavi z drugimi plinskimi ali toplotnimi energetske omrežji ⇨;
- (e) omogočanje lažjega vključevanja v omrežje novih proizvodnih zmogljivosti ⇨ in objektov za shranjevanje energije ⇨, zlasti z odpravljanjem ovir, ki bi lahko novim udeležencem preprečile vstop na trg, in električne energije iz obnovljivih virov energije;
- (f) zagotavljanje ustreznih spodbud za operaterje sistemov in uporabnike sistemov, kratkoročno in dolgoročno, da bi povečali učinkovitost, ⇨ zlasti energijsko, ⇨ sistemov in spodbudili povezovanje trgov;
- (g) zagotavljanje koristi odjemalcev prek učinkovitega delovanja nacionalnega trga, spodbujanje učinkovite konkurence in pomoč pri zagotavljanju varstva potrošnikov;
- (h) pomoč pri doseganju visokih standardov univerzalnih in javnih storitev za električno energijo ter prispevanje k zaščiti ranljivih odjemalcev in skladnosti potrebnih postopkov izmenjave podatkov ~~za odjemalce~~, da se odjemalcem omogoči zamenjava dobavitelja.

Člen 59~~37~~

Naloge in pooblastila regulativnega in ~~organa~~

1. Regulativni organ ima naslednje naloge:
 - (a) v skladu s preglednimi merili določati ali potrjevati tarife za prenos ali distribucijo ~~ali~~ ☒ in ☒ njihove metodologije;
 - (b) zagotavljati, da operaterji ~~prenosnega in distribucijskega omrežja~~ prenosnih in distribucijskih sistemov in po potrebi tudi lastniki sistema ter elektroenergetska podjetja ⇨ in drugi udeleženci na trgu ⇨ izpolnjujejo obveznosti, ki jim jih nalagata ~~ta~~ direktiva, ⇨ [prenovitev Uredbe (ES) št. 714/2009, kot je predlagana s COM(2016) 861/2], omrežni kodeksi, sprejeti v skladu s členoma 54 in 55

[prenovitev Uredbe (ES) št. 714/2009, kot je predlagana s COM(2016) 861/2], in smernice, sprejete v skladu s členom 57 [prenovitev Uredbe (ES) št. 714/2009, kot je predlagana s COM(2016) 861/2, ~~in druga zadevna zakonodaja Skupnosti~~ ☒ Unije ☒, vključno s čezmejnimi zadevami;

↓ novo

- (c) odobriti proizvode in postopek naročanja za nefrekvenčne pomožne storitve;
- (d) izvajati omrežne kodekse in smernice, sprejete v skladu s členi 54 do 57 [prenovitev Uredbe (ES) št. 714/2009, kot je predlagana s COM(2016) 861/2], z nacionalnimi ukrepi, ali, kadar se tako zahteva, z usklajenimi regionalnimi ukrepi ali ukrepi na ravni celotne Unije;

↓ 2009/72/ES

⇒ novo

- (e) ~~se~~ sodelovati z regulativnim organom ali organi držav članic in ~~Agencijo~~ pri čezmejnih zadevah ⇒, zlasti v okviru sodelovanja pri delu odbora regulatorjev Agencije v skladu s členom 22 [prenovitev Uredbe (ES) št. 713/2009, kot je predlagana s COM(2016) 863/2]⇒;
- (f) ~~izpolnjevati~~ in izvajati vse zadevne pravno zavezujoče odločitve Agencije in Komisije;

↓ novo

- (g) zagotavljati, da so zmogljivosti povezovalnih daljnovodov na voljo v največji možni meri v skladu s členom 14 [prenovitev Uredbe (ES) št. 714/2009, kot je predlagana s COM(2016) 861/2];

↓ 2009/72/ES (prilagojeno)

- (h) ~~se~~ enkrat na leto zadevnim organom držav članic, Agenciji in Komisiji poročati o svojih dejavnostih in izpolnjevanju svojih nalog. Takšna poročila se nanašajo na sprejete ukrepe in dosežene rezultate v zvezi z nalogami iz tega člena;
- (i) ~~se~~ preprečevati navzkrižno subvencioniranje med dejavnostmi prenosa, distribucije in dobave;
- (j) ~~se~~ spremljati naložbene načrte operaterjev ~~prenosnega sistema~~ prenosnih sistemov in v letnem poročilu zagotoviti oceno naložbenih načrtov operaterjev ~~prenosnega sistema~~ prenosnih sistemov glede njihove skladnosti z ~~razvojnimi načrtom~~ načrtom za razvoj omrežja za celotno ~~Skupnost~~ ☒ Unijo ☒ iz člena ~~8(3)(b)~~ 27(1)(b) [prenovitev Uredbe (ES) št. 714/2009, kot je predlagana s COM(2016) 861/2] ~~Uredbe (ES) št. 714/2009~~; takšna ocena lahko vključuje priporočila za spremembo teh naložbenih načrtov;

↓ novo

- (k) meriti uspešnost operaterjev prenosnih sistemov in operaterjev distribucijskih sistemov v zvezi z razvojem pametnega omrežja, ki spodbuja energijsko učinkovitost in vključevanje obnovljivih virov energije, ki temelji na omejenem naboru kazalnikov na ravni celotne Unije, ter vsaki dve leti objaviti nacionalno poročilo, vključno s priporočili za izboljšave, kadar je to potrebno;
-

↓ 2009/72/ES (prilagojeno)
⇒ novo

- (l) ~~h) določati ali potrjevati standard in zahteve glede kakovosti storitev in dobave ali k temu prispevati skupaj z drugimi pristojnimi organi ter spremljati upoštevanje predpisov o varnosti in zanesljivosti omrežja in pregledovati njegovo učinkovitost v preteklosti~~ ~~ter določati ali potrjevati standard in zahteve glede kakovosti storitev in dobave ali k temu prispevati skupaj z drugimi pristojnimi organi;~~
- (m) ~~(i)~~ spremljati raven preglednosti, tudi veleprodajnih cen, in zagotavljati, da elektroenergetska podjetja izpolnjujejo obveznosti glede preglednosti;
- (n) ~~j)~~ spremljati raven in učinkovitost odprtosti trga in konkurence pri veleprodaji in maloprodaji, vključno z borzami električne energije, cenami za gospodinjске odjemalce, ki zajemajo tudi predplačilne sisteme, deležem odjemalcev, ki zamenjajo dobavitelja, deležem odklopov, stroški vzdrževanja in pritožbami gospodinskih odjemalcev, ter morebitno izkrivljanje ali omejevanje konkurence, pri čemer organom, pristojnim za konkurenco, zagotavljajo potrebne informacije in jim posredujejo zadevne primere;
- (o) ~~k)~~ spremljati pojav restriktivnih pogodbenih praks, vključno z določbami o ekskluzivnosti, ki lahko velikim negospodinjskim odjemalcem preprečijo sklenitev pogodb z več kot enim dobaviteljem hkrati ali jih pri tem omejujejo, in o tem po potrebi obveščati nacionalne organe za konkurenco;
- (p) ~~l) spoštovati pogodbeno svobodo v zvezi s pogodbami o prekinljivi oskrbi in dolgoročnimi pogodbami, če so v skladu s pravom Skupnosti in nacionalnim pravom ter politiko Skupnosti;~~
- (q) ~~m)~~ spremljati čas, ki ga operaterji prenosnih sistemov in distribucijskih sistemov potrebujejo za priključitve in popravila;
- (r) ~~n)~~ skupaj z drugimi pristojnimi organi pomagati zagotavljati, da so ukrepi za varstvo potrošnikov, ~~vključno s tistimi, ki so opredeljeni v Prilogi I,~~ učinkoviti in da se jih izvaja;
- (s) ~~o)~~ vsaj enkrat na leto objaviti priporočila glede skladnosti cen za dobavo z določbami člena ~~52~~ in jih po potrebi posredovati pristojnim organom;
- (t) ~~p)~~ zagotavljati dostop do podatkov o porabi posameznih odjemalcev, razpoložljivost – pri neobvezni uporabi – lahko razumljive usklajene oblike podatkov o porabi na nacionalni ravni in hiter dostop do tovrstnih podatkov za vse odjemalce v skladu s ~~členoma 23 in 24~~ ~~in v skladu s točko (h) Priloge I;~~

- (u) ~~se~~ spremljati izvajanje pravil v zvezi z vlogo in odgovornostjo operaterjev prenosnih sistemov, operaterjev distribucijskih sistemov, dobaviteljev in odjemalcev ter drugih akterjev udeležencev na trgu v skladu z [prenovitev Uredbe (ES) št. 714/2009, kot je predlagana s COM(2016) 861/2] ~~Uredbo (ES) št. 714/2009~~;
- (v) ~~se~~ spremljati naložbe v proizvodne zmogljivosti ⇨ in zmogljivosti shranjevanja ⇨ v zvezi z zanesljivostjo dobave;
- (w) ~~(s)~~ spremljati tehnično sodelovanje med operaterji prenosnih sistemov ~~Skupnosti~~ ☒ Unije ☒ in tretjih držav; ~~ter~~
- ~~(t) spremljati izvajanje zaščitnih ukrepov iz člena 42;~~
- (x) (x) prispevati k usklajevanju postopkov izmenjave podatkov za najpomembnejše tržne procese na regionalni ravni.

⇩ novo

- (y) spremljati razpoložljivost primerjalnih spletnih mest, vključno z orodji za primerjavo, ki izpolnjujejo merila iz člena 14 in Priloge I.

⇩ 2009/72/ES

2. Če država članica tako določi, lahko naloge v zvezi s spremljanjem iz odstavka 1 opravljajo drugi organi in ne regulativni organ. V tem primeru je treba z rezultati takšnega spremljanja čim prej seznanimi regulativni organ.

Regulativni organi se pri opravljanju nalog iz odstavka 1 v skladu z načeli boljše ureditve po potrebi posvetujejo z operaterji prenosnih sistemov in po potrebi tesno sodelujejo z drugimi ustreznimi nacionalnimi organi, pri čemer ne posegajo v njihove posebne pristojnosti, sami pa ohranijo neodvisnost.

Odobritve regulativnega organa ali Agencije v skladu s to direktivo ne posegajo v ustrezno utemeljeno prihodnje izvajanje pooblastil regulativnega organa v skladu s tem členom niti ne vplivajo na kazni, ki jih naložijo drugi pristojni organi ali Komisija.

⇩ 2009/72/ES (prilagojeno)
⇨ novo

3. ~~4.~~ Države članice zagotovijo, da se regulativni organi pooblastijo za učinkovito in hitro izvajanje nalog iz ~~odstavkov 1, 3 in 6~~ ☒ tega člena ☒. V ta namen ima regulativni organ vsaj naslednja pooblastila:

- (a) izdaja odločitve, zavezujoče za elektroenergetska podjetja;
- (b) preverja delovanje trgov ~~z električno energijo~~ električne energije, določa in sprejema kakršne koli ukrepe, ki so potrebni in sorazmerni za spodbujanje učinkovite konkurence in zagotavljanje pravilnega delovanja trga. Po potrebi je regulativni organ prav tako pooblaščen, da pri vodenju preiskav v zvezi s pravom o konkurenci sodeluje z nacionalnim organom, pristojnim za konkurenco, in regulatorji finančnih trgov ali s Komisijo;

- (c) od elektroenergetskih podjetij lahko zahteva kakršne koli informacije, ki jih potrebuje za izvajanje svojih nalog, vključno z utemeljitvami za zavrnitev dostopa tretjih strani in drugimi informacijami o ukrepih, ki so potrebni za krepitev omrežja;
 - (d) elektroenergetskim podjetjem, ki ne izpolnjujejo svojih obveznosti iz te direktive ali katere koli zadevne pravno zavezujoče odločitve regulativnega organa ali Agencije, naloži učinkovite, sorazmerne in odvračilne kazni, ali pristojnemu sodišču predlaga, da naloži take kazni. To vključuje pristojnosti, da naloži ali predlaga kazni, ki znašajo do 10 % letnega prometa operaterja prenosnega sistema ali do 10 % letnega prometa vertikalno integriranega ~~operaterja prenosnega sistema~~ podjetja, in sicer za operaterja prenosnega sistema oziroma vertikalno integrirano podjetje, ki ~~morda~~ ne izpolnjuje ~~ta~~ svojih obveznosti iz te direktive; in
 - (e) ustrezne pravice do preiskovanja in ustrezna pooblastila za dajanje navodil pri reševanju sporov v okviru ~~odstavkov 11 in 12~~ člena 60(2) in (3).
4. ~~3.~~ Ko je imenovan ~~samostojni~~ neodvisni operater sistema v skladu s členom 44 ~~13~~, regulativni organ poleg nalog, ki jih ima v skladu z odstavkom 1 in 3, opravlja tudi naslednje naloge:
- (a) ~~preverja~~ spremlja, ali lastnik prenosnega sistema in ~~samostojni~~ neodvisni operater sistema izpolnjujeta svoje obveznosti iz tega člena, in v skladu z odstavkom 34(d) nalaga kazni, če zahteve niso bile izpolnjene;
 - (b) spremlja odnose in komunikacijo med ~~samostojnim~~ neodvisnim operaterjem sistema in lastnikom prenosnega sistema, da zagotovi, da ~~samostojni~~ neodvisni operater sistema izpolnjuje svoje obveznosti, ter zlasti odobri pogodbe in deluje kot organ za reševanje sporov med ~~samostojnim~~ neodvisnim operaterjem sistema in lastnikom prenosnega sistema v zvezi z morebitno pritožbo, ki jo katera koli stranka vloži v skladu z odstavkom 11;
 - (c) v okviru prvega deset-letnega ~~razvojnega načrta omrežja~~ načrta za razvoj omrežja, brez poseganja v postopek iz člena 44~~13~~(2)(c), potrjuje načrtovanje naložb in večletni razvojni načrt omrežja, kot ju ⇒ najmanj vsaki dve leti ⇐ ~~letno~~ predstavi ~~samostojni~~ neodvisni operater sistema;
 - (d) zagotavlja, da tarife za dostop do omrežja, ki jih obračunavajo ~~samostojni~~ neodvisni operaterji sistema, vključujejo nadomestilo za lastnika ali lastnike omrežja, ki zagotavlja ustrezno nadomestilo za omrežna sredstva in morebitne naložbe vanje, pod pogojem, da se izvajajo gospodarno in učinkovito;
 - (e) ima pooblastila za izvajanje inšpekcij, tudi nenapovedanih, v objektih lastnika prenosnega sistema in ~~samostojnega~~ neodvisnega operaterja sistema; in
 - (f) spremlja uporabo dohodka od prezasedenosti, ki ga obračunava ~~samostojni~~ neodvisni operater sistema v skladu s [členom 17(2)~~16(6)~~ prenovitve Uredbe (ES) št. 714/2009, kot je predlagana s COM(2016) 861/2].
5. Ko je bil operater prenosnega sistema imenovan v skladu z oddelkom 3 ~~s poglavjem~~ poglavja ~~VIV~~, ima regulativni organ poleg nalog in pooblastil iz odstavkov 1 in 3 ~~4~~ vsaj tudi naslednje naloge in pooblastila:
- (a) nalagati kazni v skladu z odstavkom ~~3~~ ~~4~~(d) za diskriminatorno ravnanje v prid vertikalno integriranemu podjetju;

- (b) spremljati komunikacijo med operaterjem prenosnega sistema in vertikalno integriranim podjetjem, da bi tako zagotovili, da operater prenosnega sistema deluje v skladu s svojimi obveznostmi;
 - (c) delovati kot organ za ~~poravnave~~ reševanje sporov med vertikalno integriranim podjetjem in operaterjem prenosnega sistema v zvezi z morebitno pritožbo, ki je vložena v skladu s členom 60(2) ~~z odstavkom 11~~;
 - (d) spremljati komercialne in finančne odnose med vertikalno integriranim podjetjem in operaterjem prenosnega sistema, vključno s posojili;
 - (e) potrjevati vse komercialne in finančne sporazume med vertikalno integriranim podjetjem in operaterjem prenosnega sistema, če so ti v skladu s tržnimi pogoji;
 - (f) zahtevati utemeljitev s strani vertikalno integriranega podjetja, ko ga v skladu s členom ~~502~~ 4(4) obvesti nadzornik za skladnost. Taka utemeljitev vsebuje zlasti dokaze, da ni prišlo do diskriminatornega ravnanja v prid vertikalno integriranemu podjetju;
 - (g) izvajati inšpekcije, tudi nenapovedane, v objektih vertikalno integriranega podjetja in operaterja prenosnega sistema; in
 - (h) nalagati vse ali specifične naloge operaterja prenosnega sistema ~~samostojnemu neodvisnemu~~ operaterju sistema, ki je bil imenovan v skladu s členom ~~44~~ 13, če operater prenosnega sistema vztrajno krši svoje obveznosti iz te direktive, zlasti če gre za ponavljajoče se diskriminatorno ravnanje v prid vertikalno integriranemu podjetju.
6. Regulativni organi so pristojni za to, da določijo ali potrdijo vsaj ⇨ nacionalne⇨ metodologije za izračun ali določitev naslednjih pogojev dovolj zgodaj pred začetkom njihove veljavnosti; ⇨ razen v primerih, kadar je Agencija pristojna, da določi in potrdi pogoje ali metodologije za izvajanje omrežnih kodeksov in smernic na podlagi poglavja VII [prenovitev Uredbe (ES) št. 714/2009, kot je predlagana s COM(2016) 861/2] v skladu s členom 5(2) [prenovitev Uredbe (ES) št. 713/2009, kot je predlagana s COM(2016) 863/2] zaradi njihove usklajene narave:⇨
- (a) priključitev in dostop do nacionalnih omrežij, skupaj s tarifami za prenos in distribucijo ali njihovimi metodologijami. Te tarife ali metodologije omogočajo potrebne naložbe v omrežja, tako da bosta zagotovljena delovanje in razvoj omrežij;
 - (b) zagotavljanje ~~za izravnavo~~ ⇨ pomožnih ⇨ storitev, ki se morajo izvajati na najbolj ekonomičen način in uporabnikom omrežja zagotavljati ustrezne spodbude za izravnavo dobave in odjema. Pomožne storitve ~~za izravnavo~~ so pravične in nediskriminatorne ter temeljijo na objektivnih merilih; in
 - (c) dostop do čezmejne infrastrukture, vključno s postopki dodeljevanja zmogljivosti in uravnavanja prezasedenosti.
7. Metodologije ali pogoji iz odstavka 6 se objavijo.
- ~~8. Pri določanju ali potrjevanju tarif ali metodologij in storitev za izravnavo regulativni organi zagotovijo, da imajo operaterji prenosnih in distribucijskih sistemov ustrezne spodbude, kratkoročno in dolgoročno, za povečevanje učinkovitosti, spodbujanje povezovanja trgov in zanesljivosti dobave ter za podpiranje zadevnih raziskovalnih dejavnosti.~~

↓ novo

8. Z namenom povečanja preglednosti na trgu in da se vsem zainteresiranim stranem zagotovijo vse potrebne informacije, odločitve ali predlogi za sklep v zvezi s tarifami za prenos in distribucijo iz člena 60(3), regulativni organi dajo na voljo udeležencem na trgu podrobno metodologijo in osnovne stroške, uporabljene za izračun ustreznih omrežnih tarif.
-

↓ 2009/72/ES

9. Regulativni organi spremljajo upravljanje prezasedenosti v nacionalnih ~~sistemih električne energije~~ elektroenergetskih sistemih, vključno s povezovalnimi daljinovodi, in izvajanje pravil upravljanja prezasedenosti. V ta namen operaterji prenosnih sistemov ali operaterji na trgu ~~svoje postopke upravljanja prezasedenosti~~ svoja pravila o upravljanju prezasedenosti, vključno z dodeljevanjem zmogljivosti, predložijo ~~v odobritev~~ nacionalnim regulativnim organom. Nacionalni regulativni organi lahko zahtevajo spremembe ~~omenjenih~~ navedenih pravil.
-

↓ 2009/72/ES (prilagojeno)
⇒ novo

Člen 60 ~~37~~

⊠ Odločitve in pritožbe ⊠

1. ~~10.~~ Regulativni organi so pristojni za to, da od operaterjev prenosnih ~~in~~ distribucijskih ~~in~~ sistemov ~~a~~ po potrebi zahtevajo, da spremenijo pogoje, vključno s tarifami ali metodologijami iz ~~tega~~ člena ⊠ 59 ⊠, da zagotovijo njihovo sorazmernost in nediskriminatorno uporabo ⇒ v skladu s členom 16 [prenovitev Uredbe (ES) št. 714/2009, kot je predlagana s COM(2016) 861/2] ⇐. V primeru zamud pri določanju tarif za prenos in distribucijo so regulativni organi pristojni za predhodno določitev in potrditev teh tarif ali metodologij ter odločitev o ustreznih izravnalnih ukrepih, če končne tarife za prenos in distribucijo ali metodologije odstopajo od teh začasnih tarif ali metodologij.
2. ~~11.~~ Stranka, ki se želi pritožiti zoper operaterja prenosnega ~~in~~ ali distribucijskega ~~in~~ sistema ~~ov~~ glede obveznosti operaterja iz te direktive, lahko pošlje pritožbo regulativnemu organu, ki v vlogi organa ~~ov~~ za ~~poravnave~~ reševanje sporov v dveh mesecih po prejemu pritožbe sprejme svojo odločitev. Navedeni rok se lahko podaljša za dva meseca, če regulativni organ zahteva dodatne informacije. Ta podaljšani rok se lahko dodatno podaljša s soglasjem pritožnika. Odločitev regulativnega organa je zavezujoča, dokler se ne ovrže s pritožbo.
3. ~~12.~~ Vsaka stranka, ki utрпи škodo in ima pravico do pritožbe na odločitev o metodologijah ~~za izračun~~, sprejeto v skladu s ~~tem~~ členom ⊠ 59 ⊠, ali če za regulativni organ velja obveznost posvetovanj, glede predlaganih tarif ali metodologij za izračun, lahko najkasneje v dveh mesecih po objavi odločitve ali njenega predloga ali v krajšem roku, če to predvidijo države članice, vloži pritožbo za pregled. Ta pritožba nima odločilnega učinka.

4. ~~13~~ Države članice oblikujejo ustrezne in učinkovite mehanizme za ureditev, nadzor in preglednost v izogib zlorabam prevladujočega položaja, zlasti v škodo odjemalcev, in spodbujajočemu ravnanju. Ti mehanizmi upoštevajo določbe Pogodbe, zlasti člena ~~102~~ ~~82~~.
5. ~~14~~ Države članice zagotovijo sprejetje ustreznih ukrepov, vključno z upravnimi ukrepi ali kazenskimi postopki v skladu s svojim nacionalnim pravom, zoper fizične ali pravne osebe, ki so odgovorne v primeru nespoštovanja pravil o zaupnosti, ki jih nalaga ta direktiva.
6. ~~15~~ Pritožbe iz odstavkov ~~11~~ ~~2~~ in ~~3~~ ~~12~~ ne vplivajo na uveljavljanje pravic do pritožbe po zakonodaji ~~Skupnosti~~ ☒ Unije ☒ ali nacionalni zakonodaji.
7. ~~16~~ Odločitve regulativnih organov so v celoti utemeljene in upravičene ter dopuščajo sodni nadzor. Odločitve so na voljo javnosti, hkrati pa varujejo zaupnost poslovno občutljivih podatkov.
8. ~~17~~ Države članice zagotovijo ustrezne mehanizme na nacionalni ravni, v okviru katerih se lahko stranka, ki jo zadeva odločitev regulativnega organa, pritoži organu, ki je neodvisen od vpletenih strank in katere koli vlade.

Člen ~~61~~ ~~38~~

☒ Regionalno sodelovanje regulatorjev glede ☒ ~~ureditveni režim za čezmejna vprašanja~~ čezmejnih vprašanj

1. Regulativni organi se med seboj tesno posvetujejo ⇔ , zlasti v okviru Agencije, ⇔ in sodelujejo ter drug drugemu in Agenciji zagotavljajo podatke, ki so potrebni za izpolnjevanje njihovih nalog iz te direktive. Pri izmenjavi informacij je organ, ki informacije prejme, zavezan enaki stopnji zaupnosti kot organ, ki informacije zagotovi.
2. Regulativni organi sodelujejo vsaj na regionalni ravni za:
 - (a) spodbujanje uvajanja obratovalnih dogovorov, da bi omogočili optimalno upravljanje omrežja, spodbudili skupne borze električne energije in dodeljevanje čezmejnih zmogljivosti ter – vključno z novimi povezavami = omogočili ustrezno raven zmogljivosti za medsebojno povezovanje v regiji in med regijami, da se omogoči razvoj učinkovite konkurence in izboljša zanesljivost dobave brez razlikovanja med dobavitelji v različnih državah članicah;

↓ novo

- (b) usklajevanje skupnega nadzora nad subjekti, ki opravljajo funkcije na regionalni ravni;
- (c) usklajevanje skupnega nadzora nacionalnih, regionalnih in vseevropskih ocen zadostnosti z drugimi vključenimi organi;

↓ 2009/72/ES (prilagojeno)
⇒ novo

- (d) ~~uskladitev~~ usklajevanje oblikovanja vseh ~~kodeksov omrežij~~ omrežnih kodeksov ☒ in smernic ☒ za zadevne operaterje prenosnih sistemov in druge udeležence na trgu; in
- (e) ~~uskladitev~~ usklajevanje oblikovanja pravil za upravljanje prezasedenosti.
3. Nacionalni regulativni organi imajo pravico sklepati sporazume med seboj, da bi pospešili regulativno sodelovanje.
4. Ukrepi iz odstavka 2 se po potrebi izvajajo v tesnem posvetovanju z drugimi zadevnimi nacionalnimi organi in brez poseganja v njihove posebne pristojnosti.
5. Komisija ~~lahko~~ ☒ je pooblaščen, da ☒ sprejme ⇒ delegirane akte v skladu s členom 67, s katerimi vzpostavi ⇐ smernice glede obsega obveznosti regulativnih organov, da sodelujejo med seboj in z Agencijo. ~~Navedeni ukrepi, namenjeni spreminjanju ne bistvenih določb te direktive z njenim dopolnjevanjem, se sprejmejo v skladu z regulativnim postopkom s pregledom iz člena 46(2).~~

↓ novo

Člen 62

Dolžnosti in pooblastila regulativnih organov v zvezi z regionalnimi operativnimi centri

1. Regionalni regulativni organi geografskega območja, kjer je sedež regionalnega operativnega centra, v tesnem medsebojnem usklajevanju:
- (a)odobrijo statut in poslovnik;
 - (b)odobrijo letni proračun;
 - (c)odobrijo postopek sodelovalnega odločanja;
 - (d)ocenijo, ali ima regionalni operativni center ustrezne pristojnosti, vire in nepristranskost za neodvisno izvajanje funkcij in nalog, ki so mu dodeljene, vključno z ureditvami glede varnosti, odgovornosti in izrednih razmer;
 - (e)zagotovijo spoštovanje obveznosti na podlagi te direktive in druge ustrezne zakonodaje Unije, zlasti pri čezmejnih vprašanjih;
 - (f)spremljajo uspešnost svojih funkcij in o tem letno poročajo Agenciji.
2. Države članice zagotovijo, da se regulativni organi pooblastijo za učinkovito in hitro izvajanje nalog iz odstavka 1. V ta namen imajo regulativni organi vsaj naslednja pooblastila:
- (a)zahtevati informacije od regionalnih operativnih centrov;
 - (b)izvajati inšpekcije, vključno z nenapovedanimi inšpekcijami, v prostorih regionalnih operativnih centrov;
 - (c)izdajati skupne zavezujoče odločitve o regionalnih operativnih centrih.

Člen 63 ~~39~~

Skladnost ~~§ 2~~ ⇒ omrežnimi kodeksi in ⇐ smernicami

1. Vsak regulativni organ in Komisija lahko zahtevata mnenje Agencije o tem, ali je odločitev regulativnega organa v skladu ~~§ 2~~ ⇒ omrežnimi kodeksi in ⇐ smernicami iz te direktive ali ~~☒~~ poglavja VII ~~☒~~ [prenovitev Uredbe (ES) št. 714/2009, kot je predlagana s COM(2016) 861/2] ~~Uredbe (ES) št. 714/2009~~.
2. Agencija v treh mesecih po prejemu zahtevka pošlje svoje mnenje regulativnemu organu, ki ga je zahteval, oziroma Komisiji ter regulativnemu organu, ki je zadevno odločitev sprejel.
3. Če regulativni organ, ki je sprejel odločitev, ne upošteva mnenja Agencije v štirih mesecih od datuma prejema navedenega mnenja, Agencija o tem obvesti Komisijo.
4. Vsak regulativni organ lahko obvesti Komisijo, če meni, da odločitev drugega regulativnega organa, pomembna za čezmejno trgovino, ni v skladu ~~§ 2~~ ⇒ omrežnimi kodeksi in ⇐ smernicami iz te direktive ali ~~☒~~ poglavja VII ~~☒~~ [prenovitev Uredbe (ES) št. 714/2009, kot je predlagana s COM(2016) 861/2] ~~Uredbe (ES) št. 714/2009~~, in sicer v dveh mesecih od datuma, ko je bila ta odločitev sprejeta.
5. Komisija lahko odloči, da bo primer nadalje raziskala, če v dveh mesecih po tem, ko jo je obvestila Agencija v skladu z odstavkom 3 ali jo je obvestil regulativni organ v skladu z odstavkom 4, ali v treh mesecih od datuma sprejetja odločitve, če ravna na lastno pobudo, ugotovi, da obstaja resen sum, da odločitev regulativnega organa ni v skladu ~~§ 2~~ ⇒ omrežnimi kodeksi in ⇐ smernicami iz te direktive ali [prenovitev Uredbe (ES) št. 714/2009, kot je predlagana s COM(2016) 861/2] ~~Uredbe (ES) št. 714/2009~~. V takem primeru povabi regulativni organ in stranke v postopku pred regulativnim organom, da predložijo pripombe.
6. Če se Komisija odloči, da bo primer nadalje raziskala, najpozneje v štirih mesecih od datuma te odločitve sprejme končno odločitev:
 - (a) da ne nasprotuje odločitvi regulativnega organa ali
 - (b) s katero od zadevnega regulativnega organa zahteva, naj prekliče svojo odločitev, ker ni v skladu ~~§ 2~~ ⇒ omrežnimi kodeksi in ⇐ smernicami.
7. Če se Komisija v roku iz odstavkov 5 in 6 ne odloči primera nadalje raziskati ali sprejeti končne odločitve, se šteje, da ne nasprotuje odločitvi regulativnega organa.
8. Regulativni organ izpolni zahtevo Komisije po preklicu svoje odločitve v roku dveh mesecev in o tem obvesti Komisijo.
9. Komisija ~~lahko ☒~~ je pooblaščen ~~☒~~ za sprejetje ~~sprejme smernice~~ ⇒ delegiranih aktov v skladu s členom 67, da se določijo ⇐ smernice, v katerih je podrobno določen postopek za uporabo tega člena. ~~Navedeni ukrepi, namenjeni spreminjanju bistvenih določb te direktive z njenim dopolnjevanjem, se sprejmejo v skladu z regulativnim postopkom s pregledom iz člena 46(2).~~

Člen 64 40
Hranjenje evidenc

1. Države članice od dobaviteljev zahtevajo, da za opravljanje svojih nalog nacionalnim organom, vključno z nacionalnim regulativnim organom, nacionalnim organom, pristojnim za konkurenco, in Komisiji najmanj pet let hranijo na razpolago zadevne podatke o vseh transakcijah v zvezi s pogodbami o dobavi električne energije in izvedenimi finančnimi instrumenti za trgovanje z električno energijo, ki so jih opravili s trgovci na debelo in operaterji ~~prenosnega sistema~~ prenosnih sistemov.
2. Podatki vključujejo podrobnosti o značilnostih zadevnih transakcij, kot so trajanje, pravila za dobavo in poravnavo, količina, datum in ura izvedbe, cene transakcij in način identifikacije zadevnega trgovca na debelo, pa tudi določene podrobnosti o vseh neporavnanih pogodbah o dobavi električne energije in izvedenih finančnih instrumentih za trgovanje z električno energijo.
3. Regulativni organ se lahko odloči, da nekatere od teh informacij da na razpolago udeležencem na trgu, pod pogojem, da se ne razkrijejo poslovno občutljivi podatki o posameznih akterjih na trgu ali posameznih transakcijah. Ta odstavek se ne uporablja za podatke o finančnih instrumentih, ki sodijo na področje uporabe Direktive 2004/39/ES.
- ~~4. Da se zagotovi enotna uporaba tega člena, lahko Komisija sprejme smernice, v katerih določi metode in podrobnosti vodenja evidenc ter obliko in vsebino podatkov, ki jih je treba hraniti. Navedeni ukrepi, namenjeni spreminjanju ne bistvenih določb te direktive z njenim dopolnjevanjem, se sprejmejo v skladu z regulativnim postopkom s pregledom iz člena 46(2).~~
- ~~5. Kar zadeva transakcije z izvedenimi finančnimi instrumenti za trgovanje z električno energijo, ki jih opravljajo dobavitelji s trgovci na debelo in operaterji prenosnega sistema, se ta člen uporablja šele potem, ko Komisija sprejme smernice iz odstavka 4.4.~~ ~~6.~~ Določbe tega člena ne pomenijo dodatnih obveznosti za subjekte, ki sodijo na področje uporabe Direktive 2004/39/ES, do organov iz odstavka 1.
5. ~~7.~~ Če organi iz odstavka 1 potrebujejo dostop do podatkov, ki jih hranijo subjekti, ki sodijo na področje uporabe Direktive 2004/39/ES, organi, ki so pristojni v skladu z navedeno direktivo, tem organom pošljejo zahtevane podatke.

↓ 2009/72/ES

~~POGLAVJE X~~

~~MALOPRODAJNI TRGI~~

↓ 2009/72/ES

~~Člen 41~~

~~Maloprodajni trgi~~

~~Da bi spodbujali nastajanje dobro delujočih in preglednih maloprodajnih trgov v Skupnosti, države članice zagotovijo, da so vloge in odgovornosti operaterjev prenosnega sistema, operaterjev distribucijskih sistemov, dobaviteljev, odjemalcev in po potrebi drugih udeležencev na trgu opredeljene glede na pogodbene dogovore, obveznosti do odjemalcev, izmenjavo podatkov ter pravil glede poravnave, lastništvo podatkov in odgovornost za merjenje porabe.~~

~~Ta pravila se objavijo; njihov cilj je odjemalcem in dobaviteljem olajšati dostop do omrežij, pregledujejo pa jih regulativni organi ali drugi pristojni nacionalni organi.~~

~~Veliki negospodinjiski odjemalci imajo pravico, da istočasno sklenejo pogodbo z več dobavitelji.~~

↓ 2009/72/ES

~~POGLAVJE VIII~~~~X~~

~~KONČNE DOLOČBE~~

↓ 2009/72/ES (prilagojeno)

~~Člen 42~~

~~Zaščitni ukrepi~~

~~Če na energetske trgu nastopi nenadna kriza in je ogrožena fizična varnost oseb, opreme ali naprav ali je ogrožena celovitost sistema, lahko država članica začasno sprejme potrebne zaščitne ukrepe.~~

~~Ti ukrepi morajo povzročiti kar najmanjše motnje v delovanju notranjega trga, po obsegu pa ne smejo preseči okvira, ki je nujno potreben za odpravo nenadno nastalih težav.~~

~~Prizadeta država članica o sprejetih ukrepih nemudoma obvesti druge države članice in Komisijo, ki lahko odloči, da mora država članica spremeniti ali ukiniti take ukrepe, če~~

~~izkrivljajo konkurenco in neugodno vplivajo na trgovino na način, ki je nezdržljiv s skupnim interesom.~~

Člen 65~~43~~

Enaki pogoji

1. Ukrepi, ki jih lahko sprejmejo države članice na podlagi te direktive za zagotovitev enakih pogojev, so skladni s Pogodbo ES, zlasti členom ~~36~~ ~~30~~ Pogodbe, in z zakonodajo ~~Skupnosti~~ ~~Unije~~.
2. Ukrepi iz odstavka 1 so sorazmerni, nediskriminatorni in pregledni. Navedeni ukrepi se lahko začnejo izvajati šele, ko je Komisija o njih uradno obveščena in jih je odobrila.
3. Komisija v zvezi z uradnim obvestilom iz odstavka 2 ukrepa v dveh mesecih od datuma njegovega prejema. Ta rok začne teči na dan po prejemu vseh podatkov. Če Komisija ni ukrepala v roku dveh mesecev, se šteje, da ne nasprotuje ukrepom iz obvestila.

Člen 66~~44~~

Odstopanja

1. Države članice, ki lahko ~~po začetku veljavnosti te direktive~~ dokažejo, da imajo hujše težave pri obratovanju svojih majhnih izdvojenih sistemov, lahko zaprosijo za odstopanja od ustreznih določb v poglavjih IV, V in VI ter členov 4, 6, 7 in 8 ~~IV, VI, VII in VIII in v primeru mikro izdvojenih sistemov v poglavju III, kar zadeva~~ ~~obnovo, nadgradnjo in razširitev obstoječih zmogljivosti, Komisija pa lahko ta odstopanja odobri.~~ Komisija ~~obvesti ob spoštovanju zaupnosti ob spoštovanju zaupnosti obvesti~~ države članice o takšnih vlogah, preden sprejme odločitev. Ta odločitev se objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.
2. Člen ~~439~~ se ne uporablja za Ciper, Luksemburg in/ali Malto. Poleg tega se za Malto ne uporabljata ~~člena 6 in 35 in 33.~~

Za namene člena ~~439~~(1)(b) pojem „podjetje, ki opravlja katero koli dejavnost proizvodnje ali dobave“ ne zajema končnih odjemalcev, ki opravljajo katero koli dejavnost proizvodnje in/ali dobave električne energije, bodisi neposredno ali prek podjetij, nad katerimi izvajajo individualni ali skupni nadzor, če so končni odjemalci, vključno z njihovim deležem električne energije, proizvedene v nadzorovanih podjetjih, v letnem povprečju neto odjemalci električne energije in če gospodarska vrednost električne energije, ki jo prodajo tretjim stranem, ni bistvenega pomena v razmerju do njihovega preostalega poslovnega delovanja.

Člen 45

Revizijski postopek

~~Če v poročilu iz člena 47(6) Komisija zaključi, da so glede na učinkovit način dostopa do omrežja v državi članici način, ki omogoča učinkovit, nediskriminatoren in nemoten dostop do omrežja, nekatere obveznosti, ki jih ta direktiva nalaga podjetjem (skupaj z obveznostjo v zvezi s pravnim ločevanjem operaterjev distribucijskega sistema) nesorazmerne z želenim~~

~~ciljem, lahko zadevna država članica pošlje Komisiji zahtevo za izvzetje iz zadevne obveznosti.~~

~~Država članica Komisijo nemudoma uradno obvesti o svoji zahtevi in o vseh ustreznih informacijah, na podlagi katerih dokaže, da bo ugotovitev v poročilu v zvezi z učinkovitim dostopom do omrežja veljala tudi v prihodnje.~~

~~V treh mesecih po prejemu obvestila Komisija sprejme svoje stališče v zvezi z zahtevo zadevne države članice ter po potrebi Evropskemu parlamentu in Svetu pošlje predloge za spremembo ustreznih določb te direktive. Komisija lahko v svojih predlogih za spremembo te direktive predlaga izključitev zadevne države članice iz določenih zahtev, če navedena država članica uvede enako učinkovite ukrepe, kot je primerno.~~

~~Člen 46~~

~~Odbor~~

~~1. Komisiji pomaga odbor.~~

~~2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporabljata člen 5a(1) do (4) in člen 7 Sklepa 1999/468/ES, ob upoštevanju določb člena 8 Sklepa.~~

~~Člen 47~~

~~Poročanje~~

~~1. Komisija spremlja in pregleda uporabo te direktive ter Evropskemu parlamentu in Svetu prvič do 4. avgusta 2004 in nato vsako leto predloži splošno poročilo o napredku. Poročilo o napredku zajema najmanj:~~

~~(a) pridobljene izkušnje in doseženi napredek pri oblikovanju v celoti delujočega notranjega trga z električno energijo in še vedno prisotne ovire na tem področju, vključno z vidiki prevladujočega položaja na trgu, koncentracije na trgu, spodbujajočega ali protikonkurenčnega ravnanja in njihov vpliv glede izkrivljanja trga;~~

~~(b) obseg, v katerem so bile zahteve glede ločevanja in določanja tarif iz te direktive uspešne pri zagotavljanju poštenega in nediskriminatornega dostopa do elektroenergetskega sistema Skupnosti ter enakovredne stopnje konkurence, kot tudi gospodarske, okoljske in socialne posledice odpiranja trga z električno energijo za odjemalce;~~

~~(c) preučitev vprašanj v zvezi s stopnjami zmogljivosti sistema in zanesljivostjo dobave električne energije v Skupnosti ter zlasti z obstoječim in načrtovanim uravnoteženjem ponudbe in povpraševanja, ob upoštevanju fizične zmogljivosti za izmenjavo med posameznimi območji;~~

~~(d) posebna pozornost bo namenjena ukrepom, ki jih države članice sprejmejo za primer konične obremenitve in izpada enega ali več dobaviteljev;~~

~~(e) uporabo odstopanj, določenih v členu 26(4), za morebitno spremembo praga;~~

~~(f) splošno oceno doseženega napredka pri dvostranskih odnosih s tretjimi državami, ki proizvajajo in izvažajo ali prenašajo električno energijo, skupaj z napredkom pri povezovanju trga, socialnih in okoljskih posledicah trgovine z električno energijo in dostopu do omrežij takšnih tretjih držav;~~

~~(g) potrebo po zahtevah, ki niso povezane z določbami te direktive, ki bi utegnile biti nujne na področju usklajevanja;~~

- ~~(h) način, kako so države članice v praksi izvajale zahteve glede energetskega označevanja iz člena 3(9), in način, kako so upoštevale priporočila Komisije v zvezi s tem.~~

~~Poročilo o napredku lahko po potrebi zajema priporočila zlasti glede področja uporabe in podrobnosti določb o označevanju, vključno z načinom sklicevanja na obstoječe vire in vsebino teh virov in predvsem kako se lahko objavijo informacije o vplivu na okolje, vsaj z vidika emisij CO₂ in radioaktivnih odpadkov, ki nastanejo pri proizvodnji električne energije iz različnih energetskih virov, na pregleden, lahko dostopen in primerljiv način v celotni Skupnosti, z načinom poenostavitve ukrepov, ki jih sprejmejo države članice za preverjanje točnosti informacij, ki jih zagotovijo dobavitelji, ter kateri ukrepi bi lahko izničili negativne učinke prevladujočega položaja ali koncentracije na trgu.~~

- ~~2. Vsaki dve leti poročilo iz odstavka 1 zajema tudi analizo različnih ukrepov, ki jih države članice sprejmejo za izpolnitev obveznosti javnih storitev in pregled učinkovitosti teh ukrepov, zlasti njihov vpliv na konkurenčnost na trgu z električno energijo. To poročilo lahko po potrebi vključuje priporočila glede ukrepov, ki jih je treba sprejeti na nacionalni ravni za izpolnitev visokih standardov javnih storitev, ali ukrepov, namenjenih preprečevanju zapiranja trga.~~

- ~~3. Komisija do 3. marca 2013 Evropskemu parlamentu in Svetu kot del splošnega pregleda predloži posebno poročilo, v katerem je opredeljeno, do katere mere so bile zahteve glede ločevanja iz poglavja V uspešne pri zagotavljanju polne in dejanske neodvisnosti operaterjev prenosnega sistema, pri tem pa kot merilo uporabi dejansko in učinkovito ločevanje.~~

- ~~4. pravičen in nediskriminatoren dostop do omrežja, učinkovito regulacijo, razvoj omrežja glede na potrebe trga, neizkrivljene pobude za naložbe, razvoj infrastrukture za medsebojno povezanost, dejansko konkurenčnost na energetskih trgih Skupnosti in stanje zanesljivosti oskrbe v Skupnosti.~~

- ~~5. Komisija po potrebi in zlasti v primeru, ko podrobno posebno poročilo iz odstavka 3 navaja, da pogoji iz odstavka 4 niso bili zagotovljeni v praksi, predloži predloge Evropskemu parlamentu in Svetu, da bi s tem zagotovila popolno dejansko neodvisnost operaterjev prenosnega sistema do 3. marca 2014.~~

- ~~6. Komisija pošlje Evropskemu parlamentu in Svetu do 1. januarja 2006 podrobno poročilo o napredku pri oblikovanju notranjega trga z električno energijo. Poročilo zlasti obravnava:~~

- ~~— obstoj nediskriminatornega dostopa do omrežja,~~
- ~~— veljavno pravno ureditev,~~
- ~~— razvoj infrastrukture za medsebojno povezanost in stanje zanesljivosti oskrbe v Skupnosti,~~
- ~~— obseg, v katerem lahko majhnim podjetjem in gospodinjskim odjemalcem pripadajo vse ugodnosti odprtega trga, zlasti v zvezi s standardi javnih storitev in univerzalnih storitev,~~
- ~~— obseg, v katerem so trgi v praksi odprti za dejansko konkurenco, vključno z vidika prevladujočega položaja na trgu, koncentracije na trgu, spodbujajočega in protikonkurenčnega ravnanja,~~
- ~~— obseg, v katerem odjemalci dejansko zamenjajo dobavitelje in se ponovno pogajajo o tarifah,~~

- ~~— razvoj cen, vključno s cenami dobave glede na stopnjo odprtosti trgov;~~
- ~~— izkušnje, pridobljene z izvajanjem te direktive, kar zadeva dejansko neodvisnost operaterjev sistema v vertikalno integriranih podjetjih, in ali so poleg funkcionalne neodvisnosti in ločevanja računovodskih izkazov oblikovani tudi drugi ukrepi, ki imajo enakovreden učinek kot pravno ločevanje.~~

~~Komisija po potrebi pošlje Evropskemu parlamentu in Svetu predloge zlasti s ciljem zagotavljanja visokih standardov javnih storitev.~~

~~Komisija po potrebi pošlje Evropskemu parlamentu in Svetu predloge, da zagotovi popolno in dejansko neodvisnost operaterjev distribucijskega sistema do 1. julija 2007. Če je potrebno, navedeni predlogi v skladu s konkurenčnim pravom zadevajo tudi ukrepe, ki se nanašajo na vprašanja prevladujočega položaja na trgu, koncentracije trga, spodrivajočega in protikonkurenčnega ravnanja.~~

↓ novo

Člen 67

Izvajanje prenosa pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je preneseno na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.
2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz členov 61 in 63 se prenese na Komisijo za nedoločeno časovno obdobje od [Urad za publikacije: prosim vstavite datum začetka veljavnosti].
3. Prenos pooblastila iz členov 61 in 63 lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po njegovi objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.
4. Pred sprejetjem delegiranega akta se Komisija posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenuje vsaka država članica v skladu z načeli iz Medinstitucionalnega sporazuma o boljši pripravi zakonodaje z dne 13. aprila 2016.
5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.
6. Delegirani akt, sprejet na podlagi členov 61 in 63, začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca.

Člen 68
Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga odbor. Navedeni odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 4 Uredbe (EU) št. 182/2011.

Člen 69
Poročanje

Komisija spremlja in pregleduje uporabo te direktive ter Evropskemu parlamentu in Svetu predloži splošno poročilo o napredku kot prilogo k poročilu o stanju energetske unije iz člena 29 [uredbe o upravljanju, kot je predlagana s COM (2016) 549].

↓ 2009/72/ES (prilagojeno)

Člen ~~49~~ 70
Prenos

1. Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s ~~to~~ ~~direktivo~~ ☒ členi 2, 3, 5, 6(2), 9(2), 10(2), 11 do 24, 26, 29, 31 do 34, 36, 38(5), 40, 42, 51, 54, 57 do 59, 61 do 63 in prilogami I do III ☒ ☒ v [12 mesecih od začetka veljavnosti] ☒ ~~do 3. marca 2011~~. O ~~tem~~ ☒ besedilu navedenih predpisov ☒ takoj obvestijo Komisijo.

Te ~~določbe uporabljajo~~ predpise uporabljajo od ☒ [12 mesecev od začetka veljavnosti, razen člena 5(3), ki ga uporabljajo od [datum začetka veljavnosti] ☒ ~~3. marca 2011, razen člena 11, ki ga začnejo uporabljati 3. marca 2013.~~

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. ☒ Vključijo tudi izjavo, da se v obstoječih zakonih in drugih predpisih sklicevanja na direktivo, razveljavljeno s to direktivo, štejejo kot sklicevanja na to direktivo. ☒ Način sklicevanja ☒ in obliko izjave ☒ določijo države članice.

2. Države članice Komisiji sporočijo besedilo temeljnih predpisov nacionalnega prava, ki jih sprejmejo na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen ~~71~~ 48
Razveljavitev

Direktiva ~~2003/54/ES~~ ☒ 2009/72/ES ☒ se razveljavi z učinkom od ~~3. marca 2011~~ ☒ [12 mesecev od začetka veljavnosti], ☒ brez poseganja v obveznosti držav članic glede rokov za prenos ~~in uporabo navedene~~ in uporabo navedene direktive ☒ v nacionalno pravo ☒ in ☒ datumov ☒ za uporabo ☒ iz Priloge IV ☒.

Sklicevanja na razveljavljeno direktivo se štejejo za sklicevanja na to direktivo in se berejo v skladu s korelacijsko tabelo iz Priloge ~~H~~ ☒ V ☒.

↓ 2009/72/ES

Člen ~~72~~⁵⁰
Začetek veljavnosti

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

↓ 2009/72/ES

Člen ~~73~~⁵¹
Naslovniki

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Bruslju,

Za Evropski parlament
Predsednik

Za Svet
Predsednik